

EN BÄTTRE VÄRLD FÖR BARNEN

Rädda Barnen

ÅRSRAPPORT 2017

Fotografier:

Framsida: Magda Rakita/Save the Children

5: Magda Rakita/Save the Children

7: Måns Berg

8: LJ Pasion/Save the Children

10: LJ Pasion/Save the Children

11: Archive/Save the Children

11: Talitha Brauer/Save the Children

12: Save the Children, Mozambique

22: David Mcpherson Chidakwa/Save the Children, Malawi

27: Tomas Ohlsson

28: Chris de Bode/Save the Children

35: Elin Toft/Redd Barna (Rädda Barnen Norge)

36: Tomas Ohlsson

38: Chris de Bode/Save the Children

40: Elin Toft/Redd Barna (Rädda Barnen Norge)

41: Oli Cohen/Save the Children

42: Save the Children Malawi

62: Allan Gichigi/ Save the Children

65: Lucia Zoro/Save the Children

66: LJ Pasion/Save the Children

71: Chris de Bode/Save the Children

72, 73, 74, 75, 77, 79, 80: Tomas Ohlsson

82: Radek Procyk/Mostphoto, Serbien

83: Pixbay

87: Mustafa Seifuassegid, Save the Children

88: Mats Lignell

90: GCCU / Save the Children

94: Save the Children

96: Paul Green/Unsplash

97: Tomas Ohlsson

98: CJ Clarke/Save the Children, Bangladesh

99: Magda Rakita/Save the Children

100: Jenelle Ball/Unsplash

101: Eriona Cami

102: Diana Zeyneb Alhindawi

103: Redd Barna

105: Redd Barna

106-107: Mats Lignell, Unsaid for Save the Childen

111: Niklas Wallner

111: Mickan Palmqvist (gruppbild)

112: Jonathan Hyams/Save the Children

114: Niklas Wallner

115: Redd Barna

119: Tomas Ohlsson

120: Save the Children

121: ICSA Ideas for Communication and Social Action

123: Mats Lignell, Unsaid for Save the Childen

124: Humanitarian Work Organisation / Save the Children

126: Rädda Barnen

127: Shahinujjaman Shohag

128-129: Magda Rakita/Save the Children

134, 135: Saman Saidi, Rädda Barnen

136: Foto: LJ Pasion/Save the Children

139: LJ Pasion/Save the Children

140: Hannah Maule-ffinch / Save the Children

146: Chris de Bode/Save the Children

147: Tomas Ohlsson

150: Oli Cohen / Save the Children

152: Picasa / Save the Children

154: Tomas Ohlsson

156: LJ Pasion/Save the Children

158: Chris de Bode/Save the Children

Namnen på några av de barn och föräldrar som vi har intervjuat har ändrats för att skydda deras identitet.

Produktion: Rädda Barnen 2018

www.raeddabarnen.se

Projektleddning: Helena Lindfors Nybom

Text och textbearbetning: Maria Rodikova/Proidea

Grafisk form: Ätta.45 Tryckeri

Grafik: Rikard Söderström TT

Årsrapport 2017

Rädda Barnens integrerade årsrapport över verksamheten 2017 består av årsredovisning, verksamhetsberättelse med effektrapport och hållbarhetsrapport. I Årsredovisningen kan du läsa om Rädda Barnens grundläggande idéer och om organisationen, få information om det ekonomiska utfallet och en analys av vad som påverkat organisationen det senaste året.

Verksamhetsberättelse med effektrapport sammanställer och illustrerar våra resultat och effekter. Rapporten utgår från vår verksamhetsinriktning där fokus ligger på att bidra till samhällsförändringar för barn i migration, att minska våld mot barn och att stärka samhällsstyrningen för barns rättigheter.

Hållbarhetsrapport beskriver hur Rädda Barnen arbetar för att ta socialt ansvar, ekonomiskt ansvar och miljöansvar och hur vi ser till att verksamheten är hållbar och verkligen ger resultat för barn.

INNEHÅLL

Förslag till läsordning.....	4
Förord.....	5
Årsredovisning.....	9
Förvaltningsberättelse.....	10
Resultaträkning.....	43
Balansräkning	44
Förändring av eget kapital.....	46
Kassaflödesanalys.....	47
Noter till resultat- och balansräkning	48
Årsredovisningens undertecknande.....	58
Revisionsberättelse.....	59
Verksamhetsberättelse med effektrapport.....	62
Hållbarhetsrapport.....	141
Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten.....	166

Förslag till läsordning

Du kan förstås läsa årsrapporten från pärm till pärm om du vill. Men här är ett förslag till en läsordning. De olika delarna kompletterar varandra och du kan få ett bättre sammanhang och lättare greppa den omfattande verksamheten genom att följa den här läsordningen.

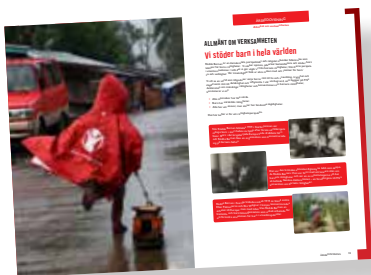
Årsrapporten finns digitalt på:

www.raddabarnen.se/om-oss/ekonomi/arsredovisningar/

1. Börja med förordet för att få en bra sammanfattning av helheten.

2. Fortsätt sedan med årsredovisningen: *allmänt om verksamheten*. Där kan du läsa om Rädda Barnens syfte, värdegrund och organisation.

3. Läs sedan hållbarhetsrapporten för att få mer detaljer kring hur Rädda Barnen arbetar för att verksamheten ska vara hållbar.

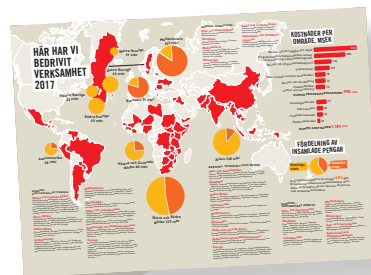

4. Fortsätt därefter med årsredovisningen: *Resultat och ställning, väsentliga händelser under räkenskapsåret. Viktiga externa faktorer* som påverkar organisationen. Här kan du läsa om den viktigaste utvecklingen under året.

5. I verksamhetsberättelse med effektrapport kan du läsa om kopplingen mellan vår verksamhetsinriktning och årets resultat. I den får du konkreta exempel på vad vi gör och vad vi uppnår.

6. Kartan på sid 30-31 visar var Rädda Barnen stöder verksamhet runt om i världen och fördelningen av resurserna.

7. Komplettera med att läsa årsredovisningens ekonomiska rapport och *finansiella instrument* för att se det ekonomiska utfallet av verksamheten.

8. Avsluta med att läsa årsredovisningen: *framtida utveckling*.

FÖRORD

Vi vet att det går att skapa en bättre värld för barnen

Rädda Barnen arbetar för att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi fokuserar våra krafter, för barn på flykt, för barn i utsatta situationer och för att minska våld mot barn.

Barn i migration utsätts för stora faror – vi stöttar barnen längs vägen och i det nya landet.

Förra året flydde 66 miljoner människor runt om i världen från sina hem. Fler än hälften var barn. Barn flyr av många skäl, från konflikter men också från diskriminering, våld i hemmet eller fattigdom. Många migrerar från landsbygden till städer i hopp om ett bättre liv men hamnar istället i mycket utsatta situationer som hemlösa på stadens gator. Rädda Barnen arbetar för att förebygga otrygg migration. Men vi försöker också fånga upp de barn som har migrerat och ge dem en möjlighet att utbildas och leka. När barn separerats från sina föräldrar så hjälper vi dem att återförenas med sin familj.

Under året bevittnade världen hur Myanmar:s militär förföljde folkgruppen Rohingya. Barn och hela familjer utsattes för mycket grovt våld. Nästan 400 000 barn flydde till grannlandet Bangladesh. På bara några månader blev flyktinglägret överfullt och en osäker plats för barn. Rädda Barnen arbetar för trygghet i lägren, våra barnvänliga platser blir ett andningshål för barnen dit de kan komma och leka, läsa och vara barn. Dygnet runt kan barn som tappat bort sina föräldrar komma till våra center. Där får de bo medan vi letar efter deras anhöriga. I november släpptes vår rapport "Horrors I will never forget" som fick en bra medial spridning även i Sverige.

Kriget i Syrien fyller nu sju år och tusentals barn börjar första klass i ett flyktingläger, då finns Rädda Barnen där och säkrar barnens skolgång och möjlighet till lek. När vi förra året inte fick komma in i vissa konfliktområden utbildade vi lärare digitalt så att de kan hjälpa barnen i sin utveckling, trots krigets vardag. Vi ger aldrig upp, vi stannar hos barnen så länge de behöver oss.

När barn flytt från krig, konflikt och fattigdom till Sverige så finns våra frivilliga på plats, beredda att stötta dem. Vi utgår ofta från lek eller läxhjälp, skapar relationer och får förtroende att bidra till samhällsetablering.

Vi möter barn och familjer och försöker att stötta dem i den situation de befinner sig i. Vi agerar på de förödande politiska beslut som har lett till svåra människöden. Vi arbetar med påverkan på alla nivåer för att förändra för barn.

Lokalföreningar och distrikt har kämpat för att kommunerna ska ta sitt ansvar för boende, skola och en aktiv fritid för nyanlända barn. Många lokalföreningar bidrog till att ensamkommande barn som blivit uppräknade i ålder ändå fick stanna där de hade börjat få fotfäste. Ibland tack vare ett gott samarbete med kommunen, ibland endast tack vare idoga frivilliga krafter.

På nationell nivå har vi arbetat för att förändra den lagstiftning som i nuläget inte beaktar barns bästa och som strider mot bland annat rätten till familjeåterförening. Genom Novemberuppropet påverkade vi regeringens beslut kring uppehållstillstånd för unga från Afghanistan.

Genom ett aktivt påverkansarbete har ett barnrättsperspektiv tydliggjorts i de pågående förhandlingarna om EU:s gemensamma asyllagstiftning. Barn mellan 6 och 14 år är numera borta från diskussionerna om tvång av fingeravtryck och ansiktsbilder. Påverkansarbete på global nivå har bedrivits inom till exempel ramen för Global Compact on Refugees, om vikten av att barn i migration får omedelbar tillgång till utbildning.

Alltför många barn utsätts för våld

Under 2017 har Litauen och Montenegro förbjudit våld mot barn. Påverkansarbete från Rädda Barnen har bidragit till att det nu är 53 länder i världen som har förbjudit våld. Även i Kosovo och Filippinerna lades lagförslag fram och beslut väntas under kommande år. Rädda Barnen har arbetat ihärdigt tillsammans med partners för att nå dit.

Rädda Barnen jobbar på alla fronter för att minska våld mot barn, förbud är viktigt men löser inte ensamt frågan. Vi arbetade fortsatt under 2017 runt hela världen med vår metod Positivt föräldraskap och insatserna ger resultat. Våra utvärderingar visar att föräldrar förändrar sina attityder och att våldet minskar.

Över 8 000 barnrättskämpar i Sverige skrev under vårt upprop om barns rätt till hjälp efter sexuella övergrepp. Barn som nu blivit vuxna delade med sig av sina erfarenheter om hur vuxenvärlden behandlade dem som barn och vilken hjälp de borde ha fått. Vi överlämnade underskrifterna tillsammans med våra krav på att samhället måste ta ansvar för att barn som blivit utsatta för sexuellt våld ska få rätt vård, i tid, oavsett var i landet de bor. Det finns en väg tillbaka.

Nätet är en självklar del av barns vardag – en plats där de leker och träffar sina vänner. Samtidigt är nätet en plats som kan vara otrygg för barn och där sexuella övergrepp mot barn blir allt vanligare. Vår handbok Nätsmart är vida spridd och finns nu till och med på vietnamesiska. Handboken Stopp! Min kropp! laddades ned över 17 000 gånger förra året. Den var ett stöd för många vuxna i samtalen med barn om sexualitet och kroppens privata områden.

En nyckel till att minska och ytterst sätta stopp för att barn utsätts för våld är samverkan mellan goda krafter. Rädda Barnen stödjer aktivt det globala partnerskapet mot våld mot barn. Partnerskapet – mellan regeringar, civilsamhälle och representanter från den privata sektorn – ska bidra till att de globala målen i Agenda 2030 kring ett stopp för våld mot barn uppnås. Rädda Barnens engagemang sträcker sig från arbetet i Sverige till hur hela Rädda Barnen-rörelsen globalt arbetar med det globala partnerskapet.

Fattigdom minskar barns livschanser

Tillsammans med barn och andra civilsamhällesorganisationer håller vi regeringarna ansvariga för att efterleva barnkonventionen. Vi bidrog till att 6 000 unga i Albanien, Armenien, Litauen och Mongoliet gjorde sina röster hörda genom enkätundersökningen "Young Voices". Ungdomarna bad själva beslutsfattarna om förbättringar utifrån enkätsvaren.

Flera länder lade under året fram förslag till barnrättslagar; Zambia, Rwanda och Pakistan är några exempel där vårt påverkansarbete gett resultat. Vi driver ett långsiktigt utvecklingssamarbete som kräver tålamod och ihärdighet.

När USA förra året drog in sitt bistånd till organisationer som stöder abort och sexuella rättigheter, då drabbas barn. Mödrar dör i farliga graviditeter och förlossningar. Barn föder barn. Barn kommer till världen utan möjligheter till trygghet. Svenska Rädda Barnen tog istället ett större ansvar och ökade våra insatser för sexuella och reproduktiva rättigheter.

I Sydafrika är många mödrar fortfarande barn. 75 000 mödrar som födde sina barn på sjukhus var under 18 år. Ännu fler föder barn hemma. Graviditet och förlossningskomplikationer är några av de största anledningarna till barnadödligheten i Sydafrika. Svenska Rädda Barnen etablerade under året verksamhet i Sydafrika och såg till att barn och mödrar fick stöd.

Rädda Barnen har de senaste femton åren publicerat rapporter om den svenska barnfattigdomen och vi har kämpat för dessa barns rättigheter. 2017 gjorde vi en fördjupningsstudie om de barn som lever i hemlöshet. Över 5 000 barn lever i hemlöshet i 25 av landets största kommuner. Barnfamiljerna som vi har träffat bor på till exempel hotellhem och campingar och har i vissa fall varit tvungna att flytta upp till åtta gånger på ett år. Barnen lever med ständig oro för hur och var de ska bo, ofta tvingas de bo i miljöer som är helt olämpliga för barn. Vår rapport fick mycket uppmärksamhet i media.

Sverige är ett ojämlikhetsland. Skillnaden i levnadsstandard mellan barn i olika delar av landet, olika stadsdelar och mellan barn med olika bakgrund är stor. Drygt 40 procent av barn till ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund lever i ekonomisk

utsatthet, medan drygt en procent av barnen till två svenskfödda föräldrar lever i ekonomisk utsatthet. Rädda Barnen finns för barnen i våra socioekonomiskt utsatta områden. Vi stöttar dem att delta i samhället på lika villkor, att förändra de lokala förutsättningarna och att inte förlora sina drömmar.

Vi räddar barn i konflikt och katastrof

Den värsta hungerkatastrofen på 70 år drabbade östra Afrika. Rädda Barnen varnade globalt och fanns på plats tidigt, men världssamfundets hjälp var inte tillräcklig och kom inte i tid. Rädda Barnen mötte krisen 2017 men vi arbetade också för att detta inte ska hända igen, att världen ska förstå att en svältkatastrof hindrar man bäst innan den inträffar. Vi berättade om de barn som vi mötte, barn som var i början och slutet av livet på samma gång, barn som drack det enda vatten som fanns och som fick kolera, barn som åt det de kunde hitta, löv och rötter.

Val för framtiden

2018 är ett valår i flera avseenden. Rädda Barnen kommer att genomföra ett riksmöte, där våra demokratiska ombud får ta ställning i viktiga framtidsfrågor för Rädda Barnens utveckling. Hela svenska folket går också till val i höst. Inför det ser Rädda Barnen till att det politiska priset kommer att bli högt för de partier som inte har ett barnrättsperspektiv.

Rädda Barnen ska påverka beslutsfattarna men vi ska också vara med och i större utsträckning forma välfärden i Sverige. Vi ska se till att glappet minskar mellan välfärdsstatens förmåga och behoven hos de barn och unga som lever i störst utsatthet. Det kan vi göra genom sociala innovationer i till exempel våra socioekonomiskt utsatta områden och i skolan.

Rädda Barnens insamling och verksamhet ska växa så att vi kan göra skillnad för fler barn. Vi ser redan att vår strategi börjar bära frukt. Rädda Barnen har under våren fått 25 miljoner från regeringen för att stödja unga i den mycket allvarliga situation som idag råder kring hemlöshet och psykisk ohälsa för barn i migration i Sverige. Vi samlar nu all vår erfarenhet och våra gemensamma krafter för att dessa barn ska få det bättre.

Vi fyller 100 år 2019. Vår rörelse växte fram ur behovet av att säkra barns trygghet och skydd i krig och konflikt. Vi har arbetat hårt för att barns rättigheter ska respekteras och det har gett goda resultat. Men tyvärr behövs vi mer än någonsin. Därför kommer Rädda Barnen att stärka organisationen, och bli mer effektiv för att öka resultaten ännu mer de närmaste åren så att alla barn innan 2030 får:

Överleva – Inget barn ska dö före sin femårsdag av orsaker som går att förhindra.

Lära sig – Alla barn ska få en grundläggande utbildning av god kvalitet.

Skyddas – Våld mot barn ska inte längre tolereras.

Elisabeth Dahlin

Elisabeth Dahlin
Generalsekreterare

Lise Bergh

Lise Bergh
Ordförande

INNEHÅLL ÅRSREDOVISNING 2017

FÖRVALTNINGBERÄTTELSE	10
ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN	11
Vi stöder barn i hela världen	11
Det här vill Rädda Barnen	12
Genom samarbete når vi resultat	14
Så här styrs Rädda Barnen	18
Rädda Barnens kansli	20
Utländska filialer/kontor	21
Intern kontroll och revision	21
 HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR	22
 FINANSIELLA INSTRUMENT	22
Förvaltningen ska vara etisk	22
 RESULTAT OCH STÄLLNING	23
Intäkter	23
Kostnader	26
Resultat	33
Avkastningsresultat	34
Förvaltade stiftelser	34
 VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET	36
Viktiga externa faktorer	36
Viktiga förändringar i verksamheten	37
 FRAMTIDA UTVECKLING	41
En ny verklighet möter oss	41
Väsentliga risker	42
 RESULTATRÄKNING	43
BALANSRÄKNING	44
FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL	46
KASSAFLÖDESANALYS	47
NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING	48
STYRELSENS UNDERSKRIFTER	58
REVISIONSBERÄTTELSE	59

Save the Children

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Vi stöder barn i hela världen

Rädda Barnen är en demokratisk, partipolitiskt och religiöst obunden folkrörelse som kämpar för barns rättigheter. Vi väcker opinion, påverkar beslutsfattare och stöder barn i utsatta situationer. I allt det vi gör utgår vi från barnets rättigheter, från barns perspektiv och verklighet. Vår trovärdighet föds ur våra möten med och insatser för barn.

Vi vill se en värld som tillgodoser varje barns rätt till liv och utveckling, trygghet och skydd samt rätt till delaktighet och inflytande. I vår värdegrund, som bygger på FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och konventionen om barnets rättigheter, konstaterar vi att:

- Alla människor har lika värde.
- Barn har särskilda rättigheter.
- Alla har ett ansvar, men stater har bindande skyldigheter.

Det här kallar vi för ett rättighetsperspektiv.

Rädda Barnen är en ideell förening med organisationsnummer 802002-8638

När Rädda Barnen bildades 1919 i Storbritannien var många barn i stort behov av hjälp efter första världskrigets fasor. Barn i det krigshärjade Europa hade drabbats hårt och Rädda Barnen blev en organisation som koncentrerade sig på barnens behov.

Det var den brittiska aktivisten Eglantyne Jebb som skapade Rädda Barnen. Hon var först med att lansera idén om barnets rättigheter och var en av initiativtagarna till den så kallade Genève-deklarationen – en föregångare till FN:s konvention om barnets rättigheter.

Rädda Barnen i Sverige bildades också 1919 av bland andra Ellen Palmstierna och Elin Wägner. I början koncentrerades arbetet till Europa, men med tiden blev Rädda Barnen en bistånds- och barnrättsorganisation som också arbetade för att förändra situationen för barn i utvecklingsländer.

Det här vill Rädda Barnen

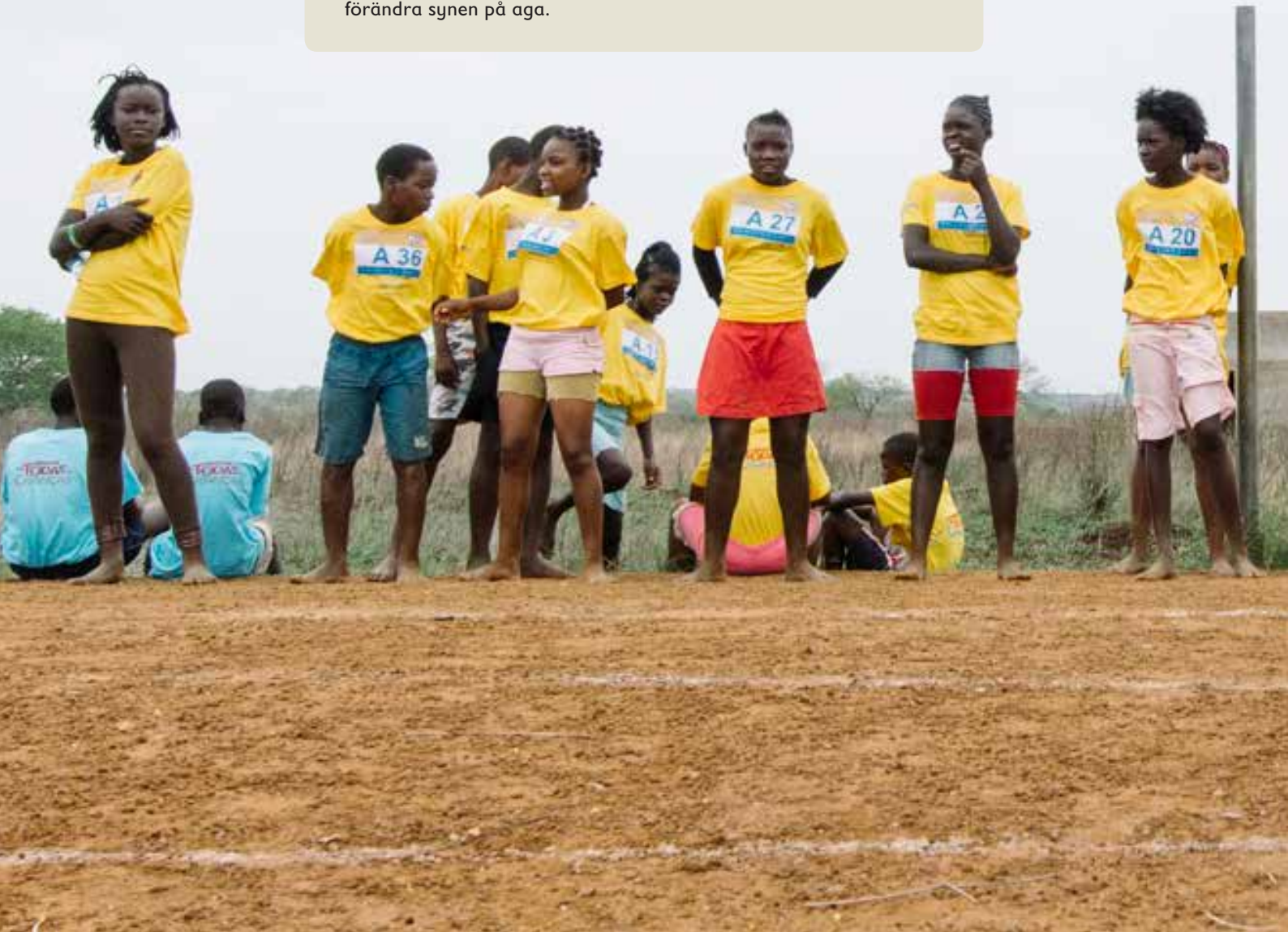
Idag är Rädda Barnen en del av en global rörelse för barns rättigheter. Tillsammans har vi en ambition att uppnå tre avgörande framsteg innan 2030. Vi vill att alla barn innan dess ska:

- Överleva – inget barn ska dö före sin femårsdag av orsaker som går att förhindra.
- Lära sig – alla barn ska få en grundläggande utbildning av god kvalitet.
- Skyddas – våld mot barn ska inte längre tolereras.

Rädda Barnen i Sverige har tagit beslut om en åttaårig verksamhetsinriktning fram till år 2024. Den slår fast att vi ska bidra till den globala ambitionen genom att fokusera på:

- att barn i migration får sina rättigheter tillgodosedda,
- att våld mot barn ska minska,
- att stödja en god samhällsstyrning för barnets rättigheter.

Vår verksamhet ska hålla hög kvalitet och ska kunna engagera många olika aktörer. Vi arbetar över hela världen med humanitära katastrofinsatser och med långsiktigt arbete för att exempelvis förändra synen på aga.

Genom samarbete når vi resultat

Vi utvecklar direkta insatser för och tillsammans med barn

Vår trovärdighet föds ur våra resultat, ur våra möten med och insatser för barn. Rädda Barnen är en aktör som hittar nya lösningar och påverkar andra utifrån en djup kunskap om barns situation. Det kräver att vi vistas i barnens verklighet. För att hitta långsiktiga lösningar behöver vi samarbeta med andra aktörer.

Vår erfarenhet från den direkta verksamheten och från möten med barn är utgångspunkten för vår kunskapsutveckling. Vi förbättrar ständigt våra metoder. Denna kunskap, väl förankrad i barns verklighet och systematiskt utvecklad, är grunden för vårt påverkansarbete.

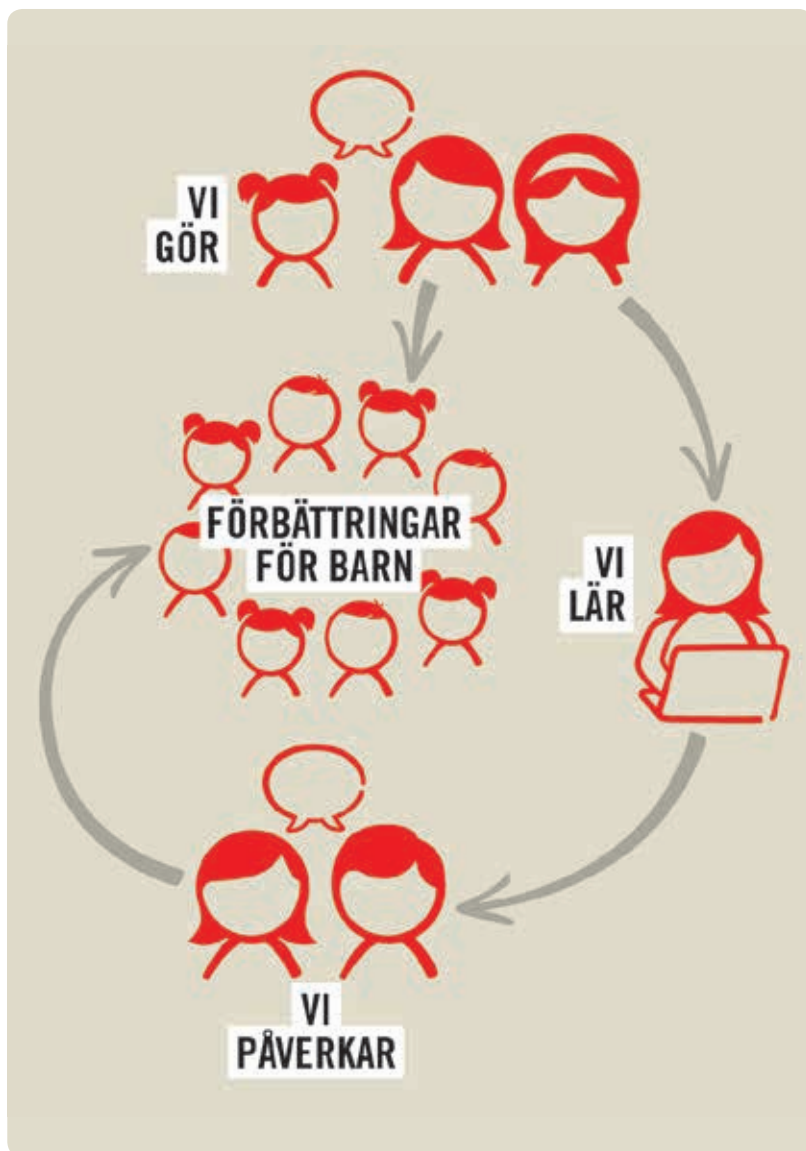
Under 2017 påbörjade vi en resa mot att skifta tyngden i vår verksamhet i Sverige till fler direkta insatser för barn. Det betyder både att vi utvecklar nya verksamheter direkt för barn och att vår verksamhet växer i omfattning, så att vi når fler barn.

Rädda Barnen växer

Med Agenda 2030 stärktes synsättet att alla samhällsaktörer har ett ansvar för att bidra till de globala hållbarhetsmålen. För frivilligorganisationer innebär detta nya möjligheter till finansiering och samverkan. Genom offentliga medel och olika samarbetsformer med näringslivet kan Rädda Barnens verksamhet för barn växa.

Rädda Barnen har redan goda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer skapa resultat för barn. Vi är en livaktig medlemsrörelse i Sverige med lokal förankring. Vi är en del av en internationell rörelse. Och vi har långsiktiga och starka relationer med andra samhällsaktörer, företag och myndigheter, både i Sverige och utomlands.

Inför 2017 beslutade Rädda Barnen om en femårig strategi för att vässa dessa förutsättningar så att vi kan växa och skapa större förbättringar för barn.

Rädda Barnen i partnerskap

I första hand arbetar vi tillsammans med barn. Barn deltar i och påverkar utformningen av vår verksamhet. Vi arbetar även i partnerskap med en mängd aktörer i civilsamhälle, näringsliv och offentlig sektor. Det är både en förutsättning för vår egen verksamhet och ett bidrag till andras arbete. Gemensamt åstadkommer vi de förändringar vi vill uppnå för barn.

Partnerskap med det lokala civila samhället är en grundsten i vårt internationella arbete. Vi vill ta tillvara den lokala kompetensen i länderna och den erfarenhet och de resurser som finns hos våra samarbetspartner. Genom att stärka kapacitet och ägarskap lokalt skapar vi ännu bättre förutsättningar för långsiktiga och hållbara resultat för barn. I Sverige arbetar medlemmar, andra aktiva och anställda tillsammans för en kvalitativ verksamhet, många gånger också i samarbete med andra samhällsaktörer.

Många företag vill stötta Rädda Barnen och ger oss gåvor för att bidra till ett socialt hållbart samhälle. Med våra partnerföretag jobbar vi i olika grad gemensamt fram verksamhet för att stärka barns rättigheter.

Genom Rädda Barnens verksamhet¹, Save the Children Centre for Child Rights and Business (CRB), kan vi agera som konsulter till företag för att hjälpa dem att utifrån barnrättsprinciperna för företag analysera vilken påverkan deras verksamhet har för barns rättigheter i hela deras värdekedja. Vi stöttar med att identifiera och genomföra nya arbetssätt och föreslå åtgärder för att stärka deras positiva påverkan på barn.

Vi är en folkrörelse

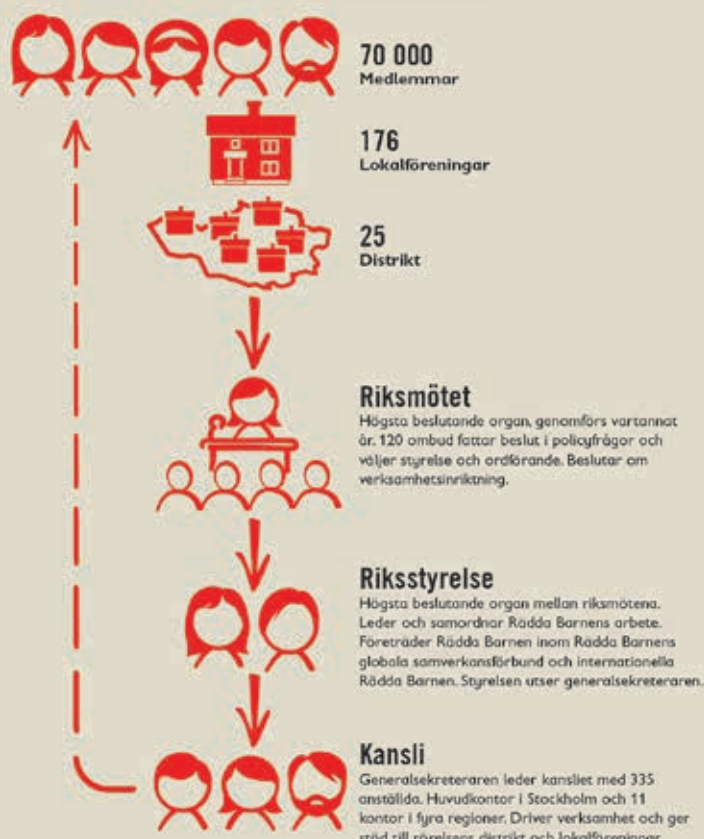
Rädda Barnen i Sverige är en medlemsrörelse och medlemmarnas engagemang är grundläggande för att verksamheten ska fungera, utvecklas och ge resultat. Det är medlemmarna som driver föreningarna och är Rädda Barnens viktigaste företrädare på alla nivåer.

Lokalföreningar och distrikt över hela landet arbetar på sina orter aktivt med och för barn. Där bygger vi upp verksamhet med barn, nätverk och har kanaler till lokala beslutsfattare. Vi är också engagerade i olika kampanjer, påverkansarbete och i det internationella humanitära arbetet.

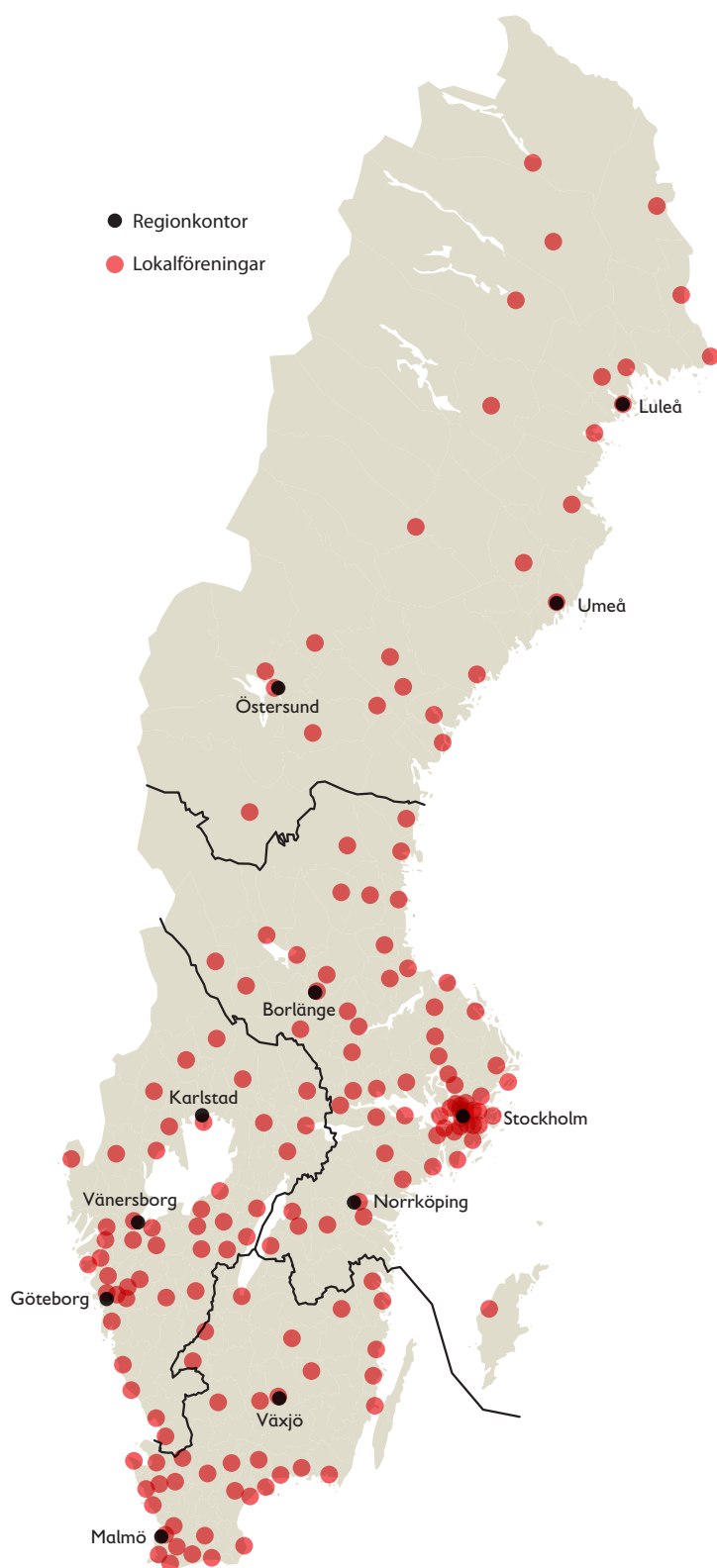
Rädda Barnens medlemsrörelse och anställda ska spegla samhällets mångfald. Vår mångfald bidrar till kvalitet och resultat och säkrar vår relevans i samhället.

**Riksförbundet, distrikten och lokalföreningarna är egna juridiska personer med eget ekonomiskt ansvar.*

RÄDDA BARNEN ÄR EN FOLKRÖRELSE

¹ Konsultverksamheten bedrivs inom ramen för Rädda Barnens helägda företag Rädda Barnen Service AB.

Medlemsutveckling och lokal verksamhet

Engagemanget bland Rädda Barnens medlemmar för att göra en aktiv insats för barn som nyligen kommit till Sverige är fortsatt stort. Hundratals aktiviteter har bedrivits av distrikt och lokalföreningar runt om i landet med fokus på psykosocialt stöd för barn och familjer, bland annat barnvänliga platser, läsläsning, fritidsaktiviteter, samtalsgrupper och mötesplatser.

Några föreningar har testat nya former för att engagera sig för att på det viset locka nya grupper av aktiva till Rädda Barnen. Ett exempel är arbetet med att stödja asylsökandes egen organisering.

Verksamhetskonferens 2017

Vartannat år, mellan riksmötena, träffas medlemsrörelsen och riksstyrelsen för en verksamhetskonferens. Syftet är att utbyta erfarenheter och diskutera viktiga frågor för att utveckla verksamheten.

Vid verksamhetskonferensen i september 2017 låg fokus på Rädda Barnen i framtiden. En extern utredning, som fått i uppdrag att granska Rädda Barnens medlemsrörelse ur ett framtidsperspektiv, presenterades och deltagarna diskuterade frågeställningarna. Det gjordes även en uppföljning av de senaste riksmötesbesluten och årsrapporten för 2016 presenterades.

Nyckeltal medlemmar

Rädda Barnen har haft runt 75 000 medlemmar de senaste åren men 2017 sjönk medlemsantalet till ca 70 000².

Det här är en utveckling som många andra organisationer inom det civila samhället går igenom. Det sker en nedgång generellt i det traditionella medlemskapet och det är svårt att peka på en enskild faktor. Rädda Barnen kommer att se över medlemsrekryteringen både för att stärka organisationen men framför allt för att få fler aktiva i den lokala verksamheten.

² Rädda Barnen hade 5 029 färre medlemmar 2017 jämfört med 2016.

En global organisation

Alla 28 Rädda Barnen-organisationer i lika många länder runt om i världen är tillsammans en av världens ledande barnrättsaktörer. Vi bedriver gemensamt verksamhet i mer än hälften av jordens länder, både långsiktigt utvecklingssamarbete och humanitära insatser. Genom samarbetet är vi effektiva och kan lättare utvärdera verksamheten. Rädda Barnen i Sverige stöttar med pengar, personal och kunskap för att förverkliga den gemensamma visionen.

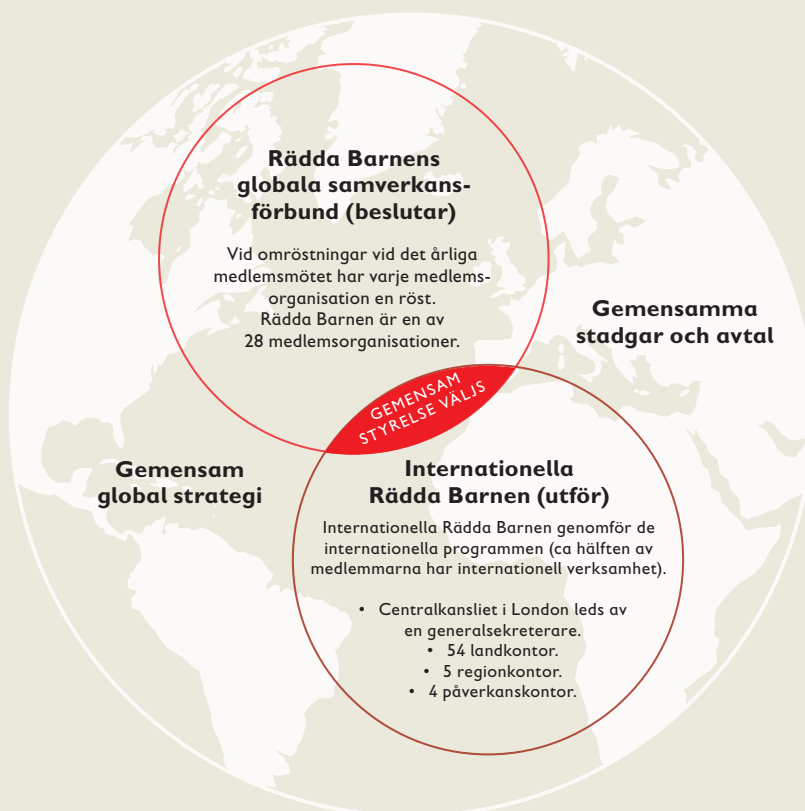
Inom Internationella Rädda Barnen delar medlemmarna upp ansvaret för olika prioriterade frågor. Sverige leder det globala arbetet för:

- Barns rätt till trygghet och skydd.
- Skydd av barn i väpnade konflikter. Här arbetar vi särskilt med att påverka beslutsfattare och konflikternas aktörer att skydda och värna barns rättigheter.
- Att påverka företag att bli aktörer för barns rättigheter.

Vi stöttar också med metoder och kunskap till det gemensamma globala arbetet för att påverka stater och andra samhällsaktörer att stärka barns rättigheter.

Vi ger särskilt stöd till systerorganisationen i Sydafrika där även Rädda Barnens generalsekreterare Elisabeth Dahlin ingår som ledamot i styrelsen.

Medlemsmötet för alla organisationer i Rädda Barnens globala samverkansförbund tar fram gemensam global strategi, syfte, vision, uppdrag och värderingar. Det beslutar om hur Rädda Barnens namn används samt tar beslut om nya medlemmar och om förändringar i stadgar och regelverk. Medlemsmötet arbetar fram gemensamma uppfattningar i frågor som berör samtliga medlemsorganisationer.

Strategin "Ambition 2030" styr den globala verksamheten och gäller även för alla medlemsorganisationers strategier och verksamhetsinriktningar.

- Landkontoren koordinerar programverksamhet i sina länder.
- Regionkontoren samordnar verksamhet i en region.
- Påverkanskontoren i Addis Abeba, Bryssel, Genève och New York samordnar multilateral politisk påverkan gentemot Afrikanska Unionen, EU och FN.

Så här styrs Rädda Barnen

Riksstyrelsen

- Verkar för Rädda Barnens utveckling i enlighet med stadgar och riksmötets beslut.
- Ansvarar för planering, genomförande och utvärdering av Rädda Barnens hela verksamhet.
- Ansvarar för Rädda Barnens arbete inom det globala samverkansförbundet samt Internationella Rädda Barnen utifrån det mandat som ges av riksmötet i samband med beslut om verksamhetsinriktning.
- Fastställer årligen verksamhetsplan och budget för riksförbundet.

Riksstyrelsen höll sex protokollförda sammanträden under 2017 och består av ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter. En ledamot och en personlig ersättare utses av Rädda Barnens Ungdomsförbund. Två adjungerade ledamöter, med närvaro- och yttranderätt, utses av de fackliga organisationerna.

NAMN	ORT	FUNKTION	BAKGRUND	NÄRVARO
Lise Bergh	Stockholm	Ordförande	Jurist, f d generalsekreterare Amnesty Sverige	6/6
Cecilia Abrahamsson	Stockholm	Vice ordförande	Kommunikatör	6/6
Lars Axelsson	Stockholm	Ledamot	Marknadschef	5/6
Åsa Ekman	Göteborg	Ledamot	Barnstrateg, barnrättskonsult	6/6
Oliwer Karlsson	Malmö	Ledamot	Genusvetare, demokratiutvecklare, inkluderingskoordinator	6/6
Birgitta Lahti Nordström	Luleå	Ledamot	Konsult inom utbildning	6/6
Veronica Palm	Stockholm	Ledamot	Barnskötare	0/6
Fredrik Rosengren	Stockholm	Ledamot	Ekonomidirektör	4/6
Tomas Rydsmo	Ljungskile	Ledamot	Rektor	5/6
Ingela Schmidt	Solna	Ledamot	IT security officer	6/6
Madeleine Sultan Sjöqvist	Uppsala	Ledamot	Teologie doktor i religionssociologi, konsult inom social hållbarhet	6/6
*Vinje Tornberg	Gällivare	Ledamot (RBUF)	Rädda Barnens ungdomsförbund (RBUF)	2/6
*Olivia Wijkander	Stockholm	Ersättare (RBUF)	Rädda Barnens ungdomsförbund (RBUF)	1/6
**Petter Martinsson	Stockholm	Ledamot (RBUF)	Rädda Barnens ungdomsförbund (RBUF)	1/6
** Elin Liljenblad	Stockholm	Ersättare (RBUF)	Rädda Barnens ungdomsförbund (RBUF)	1/6

Sara Lindbom och Ylva Åkerblom, adjungerade ledamöter, personalens ombud, fackförbundet Unionen och Akademikerföreringen

*RBUFs representant t o m oktober 2017

**RBUFs representant fr o m november 2017

Arvoden

Ordförande: 20 000 kr/månad.

Vice ordföranden, ansvarig för internationellt samarbete: 10 000 kr/månad.

Ledamöter i arbetsutskottet och utskottsordförandena i styrelsens utskott: 1 000 kr/månad. Styrelsens övriga ledamöter och ersättare: 0 kr/mån.

Samtliga ledamöter, med undantag av ordförande och vice ordförande, kan få ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Det utgår ingen tjänstepensionsavsättning för styrelseledamöter.

Utskott 2017**Arbetsutskottet**

Förbereder riksstyrelsens sammanträden. Lise Bergh (utskottsordförande), Cecilia Abrahamsson, Åsa Ekman och Tomas Rydsmo. 8 möten.

Ersättningsutskottet

Ser regelbundet över generalsekreterarens lönevillkor och avtal samt lönesättningsprinciper för ledande befattningar inom Rädda Barnen.

Lise Bergh (utskottsordförande), Cecilia Abrahamsson, Åsa Ekman och Tomas Rydsmo. 2 möten.

Revisionsutskottet

Övervakar att Rädda Barnens redovisningsprinciper följer god redovisningssed och tillämpas på ett korrekt sätt. Revisionsutskottet bevakar att intern kontroll av den ekonomiska förvaltningen bedrivs på ett tillfredställande sätt, deltar också i planeringen och uppföljningen av internrevisionsarbetet samt följer upp hur såväl extern som internrevisorernas påpekanden och rekommendationer hanteras i organisationen. Cecilia Abrahamsson (utskottsordförande), Fredrik Rosengren och Ingela Schmidt. 6 möten.

Utskottet för kapitalförvaltning

Stöder organisationen i medelsförvaltningen, både den långsiktiga kapitalförvaltningen och den kortsiktiga likviditetsförvaltningen. Ser över förvaltningspolicyn för medelsförvaltningen och utvärderar förvaltningens resultat. Genomför etisk granskning och utvärderar om medelsförvaltningen sker inom ramen för förvaltningspolicyn. Fredrik Rosengren (ordförande), Lars Axelsson och Madeleine Sultán Sjöqvist. 4 möten.

Medlemsutskottet

Arbetar för att förbättra kommunikationen mellan medlemsrörelsen och riksstyrelsen, stärka den demokratiska processen och stärka känslan av samhörighet inom hela organisationen. Ledamöterna i utskottet deltar som styrelsens representanter vid regionråd och andra liknande regionala möten. Åsa Ekman (ordförande), Oliwer Karlsson, Birgitta Lahti, Sofia Zackrisson (t.o.m. juni 2017), Veronica Palm (t.o.m. juni 2017), Ingela Schmidt (fr.o.m. juni 2017) och Vinje Tornberg (t.o.m. september 2017). 5 möten.

Internationella utskottet

Ger stöd åt Rädda Barnens styrelse i samarbetet med det globala samverkansförbundet och Internationella Rädda Barnen. Lise Bergh (ordförande), Cecilia Abrahamsson, Tomas Rydsmo och Madeleine Sultán Sjöqvist. Inger Ashing, styrelseledamot i Internationella Rädda Barnen, (adjungerad). 4 möten.

Child Safeguarding

Uppdraget är bland annat att säkerställa att alla beslut som styrelsen tar är i linje med Rädda Barnens Child Safeguarding policy, samt att ramverk och policy genomförs och upprätthålls i medlemsrörelsen. Ansvarig: Åsa Ekman.

Valberedning

Marianne Omne-Pontén (ordförande), Dalarna, Sona Rashid, Stockholm, Inger Ashing, Stockholm, Mathias Casserlund, Värmland och Anneli Ivarsson, Västerbotten.

Revisorer

Ordinarie revisorer: Jonas Grahn, auktoriserad revisor, PwC AB och Torbjörn Englund, förtroendevald revisor. Revisorssuppleanter: Erik Albenius, auktoriserad revisor, PwC AB och Marie Rosengren Engström, förtroendevald suppleant.

Rädda Barnens kansli

Rädda Barnens huvudkontor ligger i Sundbyberg i Stockholms län och leds av generalsekreterare Elisabeth Dahlin.

Ledningsgrupp

Elisabeth Dahlin, generalsekreterare, Ulf Rickardsson, kanslichef och ställföreträdande generalsekreterare, Charlotta Sterky, chef för Child Rights and Business, Anniken Elisson Tydén (t.o.m. oktober 2017) och Lena Ingelstam (fr.o.m. november 2017), chef för internationella programmet, Ola Mattsson, chef för sverigeprogrammet, Malin Morell, chef för kommunikation och insamling, Christine Engdahl (t.o.m. maj 2017) och Johannes Nilsson (fr.o.m. augusti 2017), chef för administrativa avdelningen, Sofia Skoog, chef för finansiering och partnerskap, Anna Nordström, HR-chef (fr.o.m. augusti 2017), Freddie Hellström, ekonomichef (fr.o.m. augusti 2017), Sara Tonhammar Löf, handläggare, samordnare och sekreterare till ledningsgruppen.

Anställda

Rädda Barnen hade under året i genomsnitt 335 anställda. 240 var tillsvidareanställda (varav 57 män). 77 personer hade tidsbegränsade anställningar (varav 20 män). Rädda Barnen eftersträvar en jämn könsfördelning och arbetar aktivt för att öka antalet män bland de anställda.³

Yrkeskategorier:

Assistenter: administratörer, assistenter, receptionister och vaktmästare.

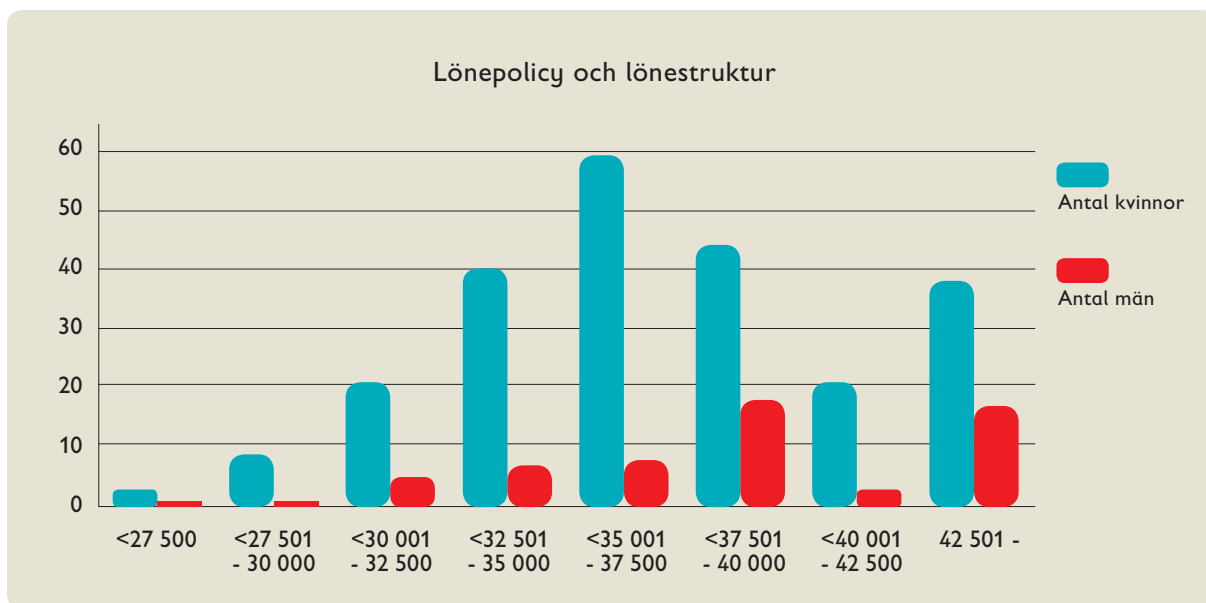
Handläggare: ekonomer, award managers, HR Business Partner, it-tekniker, key account managers, kommunikatörer, marknadsförare, programhandläggare, projektledare, rådgivare, terapeuter, verksamhetsutvecklare.

Chefer med personalansvar: avdelningschefer, sektionschefer och gruppchefer.

Chefer utan personalansvar: area directors, biträdande avdelningschefer, biträdande regionchefer, kompetensutvecklingschef, presschef samt verksamhetsledare.

Lönepolicy och lönestruktur

Rädda Barnen strävar efter att ha en tydlig lönepolicy som inkluderar principer och kriterier för lönesättning, med utgångspunkt i våra värderingar och våra anvisningar för lönesamtal. Lönestrukturen ligger i nivå med liknande organisationer i Sverige. Rädda Barnen tillämpar inte provisionsbaserad ersättning.

³ Alla siffror är medeltal anställda.

Löner 2017 (tillsvidareanställda och deras vikarier)

Rädda Barnen är medlem i IDEA och har tecknat kollektivavtal som gäller för alla anställda med Akademikerförbundet och Unionen. Akademikerförbundet och Unionen har lokala fackliga klubbar på Rädda Barnen.

Generalsekreterarens villkor och uppdrag

Generalsekreterarens månadslön: 99 000 kronor. Generalsekreteraren har ett förordnande t o m 2020-12-31. Uppsägningstiden från generalsekreterarens sida är 6 månader och från Rädda Barnens sida är den 12 månader.

Vid uppsägning med arbetsbefrielse sker avräkning om annat arbete erhålls under uppsägningstiden. Kostnader för tjänstepensionsavsättning enligt kollektivavtal: 467 843 kr under 2017.

Rädda Barnens generalsekreterare Elisabeth Dahlin har följande övriga uppdrag:

- Ordförande i Världens Barn.
- Ledamot i styrelsen för Radiohjälpen.
- Ledamot av Utrikespolitiska samfundet.
- Ledamot i koncernstyrelsen för New Wave Group.
- Vice ordförande av Uppsala Universitet Konsistoriet.
- Medlem i IKEA People & Planet Positive Advisory Group.
- Medlem i insynsrådet för myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA).
- Medlem i New Wave Groups Advisory Board för CSR-frågor.

Av dessa är följande uppdrag avlönade: MIA och koncernstyrelsen för New Wave Group. För MIA utgår 975 kr per närvarat möte. Styrelseuppdraget i New Wave Group arvoderas med 150 000 kronor årligen. Efter beskattning samt avräkning för resor och omkostnader tillfaller arvodet Rädda Barnen. När Elisabeth Dahlin tjänstgör som styrelseledamot i New Wave Group är hon ledig från uppdraget som generalsekreterare.

Rädda Barnens Service AB

Rädda Barnens Service AB är ett bolag som ägs av riksförbundet. Det bedriver konsultverksamhet i Sverige och utomlands inom barnrätts- och hållbarhetsfrågor. Det finns idag två dotterbolag: CCR CSR i Peking och i Hongkong.

Utländska filialer/kontor

Rädda Barnen hade till och med 2017-06-30 juridiskt ansvar för ett kontor i Sudan. Kontoret förde egen ekonomisk redovisning som konsoliderades löpande med riksförbundets redovisning. Verksamheten överfördes per 1 juli till Internationella Rädda Barnen.

Intern kontroll och revision

Intern kontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen. Arbetet utförs av styrelse, ledning och annan personal för att ge en rimlig försäkran huruvida satta mål uppnåtts, om rapporteringen och om hur lagar och regler följs. Styrelsens revisionsutskott bevakar att den interna kontrollen bedrivs på ett tillfredställande sätt. En internrevisor stöder utskottet och granskar verksamheten enligt en årlig plan. Den samlade revisionen innebär att organisationens intressenter försäkras om att Rädda Barnens redovisning ger en rättvisande bild av verksamheten. Principen är att uppföljning och revision ska ske i alla efterföljande led. När andra medlemmar i Internationella Rädda Barnen eller partner till Internationella Rädda Barnen utför verksamhet på uppdrag av Rädda Barnen i Sverige genomförs en extern revision av denna verksamhet om det samlade beloppet överstiger gränsvärdet på 284 000 kr. Verksamhet som implementeras av svenska partners samt verksamhet som implementeras genom Internationella Rädda Barnen är föremål för egna årliga externa revisioner. Rädda Barnen tillämpar den kvalitetskod som utvecklats av FRII (Frivilligorganisationernas insamlingsråd) och rapporterar i enlighet med FRII:s riktlinjer för kodrapportering 2017.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Rädda Barnen lämnar en hållbarhetsrapport inom ramen för den integrerade årsrapporten.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Förvaltningen ska vara etisk

Rädda Barnen har med tiden byggt upp en kapitalbuffert för oförutsedda händelser för att kunna säkerställa ett långsiktigt arbete för barn. Förvaltningen av dessa medel styrs av en policy med strikta krav på etik, låg risk och kostnadseffektiv förvaltning. Rädda Barnens policy för sin kapitalförvaltning utgår från de riktlinjer för utformning av placeringspolicy som FRII (Frivilligorganisationernas insamlingsråd) utarbetat för insamlingsorganisationer. Policyn granskas även av Charity Rating. Den fastställs av Rädda Barnens riksstyrelse och revideras vartannat år. Kapitalförvaltningsutskottet bereder ärendena.

Huvuddragen i kapitalförvaltningspolicyn:

- Den långsiktiga kapitalförvaltningen ska ha en förväntad total avkastning om 3 procent realt per år över en femårsperiod.
- Den totala risknivån avseende till exempel valuta- och kreditrisker i förvaltningen ska vara låg. Detta ska uppnås genom en global diversifiering, samt strikta limiter för den operativa förvaltningen och en rimlig balans mellan aktier, räntor och alternativa placeringar.
- En god jämnvikt mellan hur stor andel av kapitalet som placeras i aktier, räntebärande värdepapper och i alternativa produkter givet avkastningskrav och risk.
- Aktieportföljen ska till största delen förvaltas i indexnära fonder med passiv förvaltning.

Rädda Barnen ska sträva efter att vara en ansvarsfull investerare och de företag som Rädda Barnen investerar i ska kännetecknas av omsorg om miljön, rimliga sociala förhållanden och god ägarstyrning. De företag som ingår i de fonder där Rädda Barnen placerar medel ska verka i enlighet med de internationella konventioner som Sverige undertecknat.

Rädda Barnen följer FRII:s riktlinjer:

- Förvaltningspolicyns etiska aspekter kopplas till Rädda Barnens mål och syfte med verksamhet.
- Målen är mätbara och går att följa upp.
- Placeringspolicyn är offentlig.

Ambitionen är också att i möjligaste mån påverka genom kapitalförvaltningen. Utifrån placeringsfilosofin väljer Rädda Barnen investeringsalternativ och har därmed en indirekt påverkan på marknaden. Rädda Barnen kan också genom sina placeringar påverka företag i frågor som ligger inom organisationens kärnområde. Ambitionen är att de företag som återfinns i Rädda Barnens investeringsportfölj i möjligaste mån är fossilfria (inte handlar med eller producerar fossila bränslen).

RESULTAT OCH STÄLLNING

Intäkter

Rädda Barnens verksamhet är möjlig att genomföra tack vare finansiering från privata givare, offentliga institutioner och företag.

Strategin för 2017-2021 innebär att vi ska växa. Målsättningen för strategins två första år är att skapa förutsättningar i organisationen för att därefter kunna öka verksamheten.

Vi arbetar i nära dialog med institutionella givare på nationell och global nivå, som t ex Sida, EU och FN och bidrar med ett barnrättsperspektiv redan då givarna formar sina egna strategier och prioriteringar. Tillsammans utvecklar vi därefter verksamhet som kan stärka barns rättigheter. Uppföljningen är mycket viktig för samarbetet och för att ständigt förbättra verksamheten.

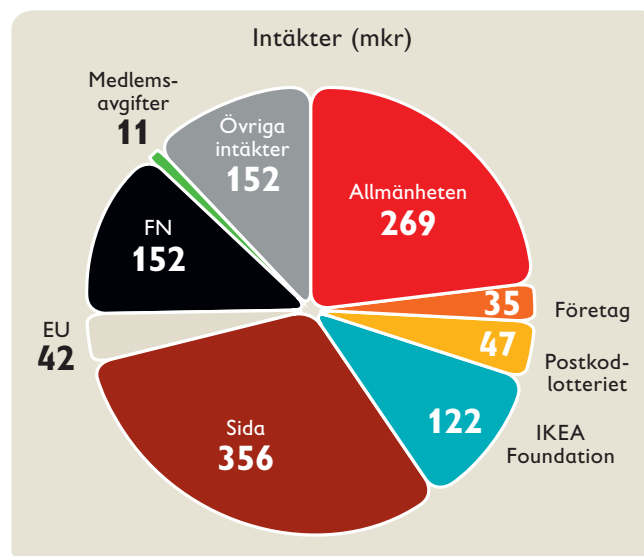
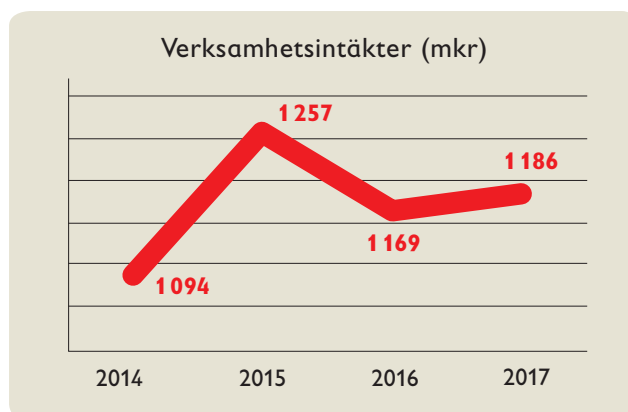
Rädda Barnens intäkter består av bidrag, gåvor och övriga intäkter. Ibland ställer givarna krav på särskilda resultat, på innehållet i verksamheten eller fördelningen av kostnaderna. I andra fall accepterar de Rädda Barnens egna prioriteringar och uppföljningsprocesser. Ett så kallat bidrag är förenat med vissa villkor, och om de inte uppfylls krävs återbetalning. En gåva erhålls utan motkrav från givaren.

Rädda Barnen följer regelbundet upp verksamheten i års- och kvartalsrapporter, personalbokslut och genom våra processer för intern kontroll.

Här följer en redovisning av intäkterna 2017

**Totala
intäkter:
1 186
(1 169) mkr,
+1,4 %.**

2016 års siffror i parentes.
Mkr avser miljoner SEK.

**Totalt:
399
(398) mkr.
+0,3 %**

Gåvor

Allmänheten

269 (263) mkr. +2 %

De medel som vi får från allmänheten är oerhört viktiga för att vi ska kunna prioritera i verksamheten där vi bedömer att medlen bäst behövs. Det möjliggör strategiska satsningar, innovationer och en flexibel humanitär verksamhet. 2017 ökade intäkterna från allmänheten med drygt 6 mkr, ett resultat som vi vill förbättra nästa år.

För första gången i Rädda Barnens historia har vi fått över 200 mkr från våra månadsgivare under ett år. Det är en långsiktig strategisk satsning på månadsgivarna som nu börjat ge frukt. Antalet månadsgivare ökade till 108 051 (107 323) personer. En ny framgångsrik satsning var rekrytering av månadsgivare via TV-reklam.

Intäkterna för engångsgåvor, 101 mkr, var lägre än beräknat. Främsta anledningen var att julkampanjen gick något sämre än väntat.

Testamenten

31 (50) mkr. -38 %

Intäkten från testamenten har minskat under året. Enskilda givare kan få stor inverkan på resultatet. 2016 års intäkt var den högsta vi någonsin fått in från testamenten.

Företagssamarbeten

34 (33) mkr. +3 %

Exempel på företag som bidragit med gåvor är Folkspel, Willys, Apoteket och Santa Maria. En kampanj tillsammans med Apoteket blev lyckad, och Willys samlade in pengar genom sina pant-automater.

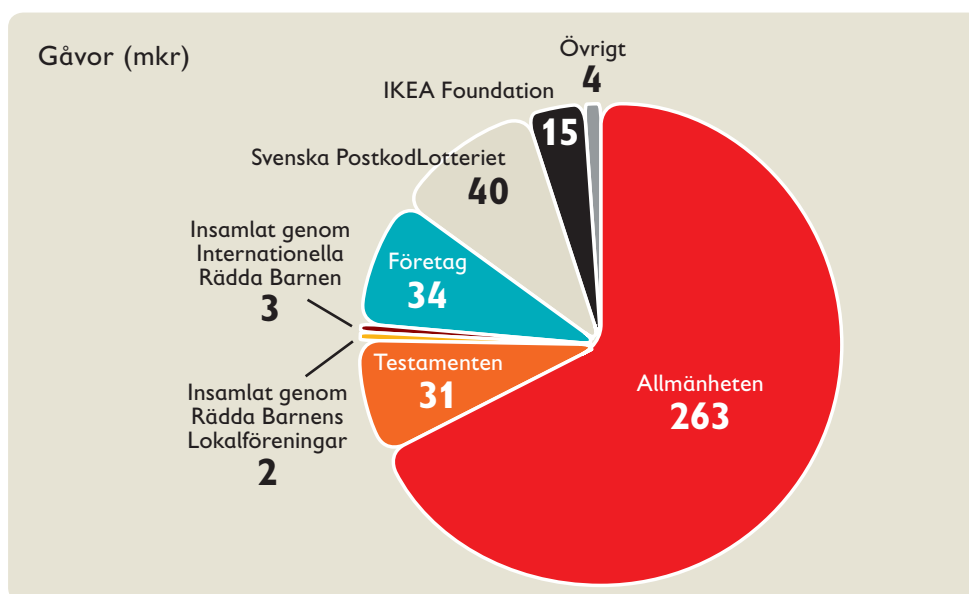
Företagen är motiverade att skapa insamlingsaktiviteter, och vi kommer utöka detta koncept framöver. Ett exempel är H&M som tillsammans med Rädda Barnen organiserade en tävling för personalen, där en avdelning bildade olika lag som skulle hitta på aktiviteter för att samla in pengar till hungerkrisen i östra Afrika.

Vi har gjort ett antal strategiska satsningar under året för att stärka vårt partnerskap med företag. Det har bland annat lett till ett nytt samarbete med Scandic Hotels och vi har inlett en dialog med flera nya partner. Vi har också breddat vårt erbjudande och genomför fler kampanjer tillsammans med våra samarbetspartner.

Svenska PostkodLotteriet

40 (40) mkr. +-0 %

Svenska PostkodLotteriet, bidrog med 40 mkr, oförändrat från året innan.

Siffror i parentes i redovisningen avser utfall år 2016.

Resultat och ställning

IKEA Foundation**14 630 000 kr.⁵**

IKEA Foundation valde under året skänka 14 630 000 kr till Rädda Barnens humanitära insatser i Bangladesh och Jemen. Det är en kraftig ökning jämfört med föregående år eftersom IKEA Foundation tidigare i större utsträckning finansierat Rädda Barnen via bidrag istället för gåvor.

Materiella gåvor

Gåvor i form av materiella bidrag har mottagits i ett samarbete med UNHCR och World Food Program. Värdet av de materiella gåvorna 2017 var 5,3 mkr.

Övriga gåvor

Rädda Barnen har också erhållit gåvor i andra former, som exempelvis pro-bono-tjänster från Vinge advokatbyrå, Accenture och IKEA. Skandia har upplåtit konferenslokaler till Rädda Barnen. IKEA och H&M har skänkt julklappar till asylboenden. Apoteket har skänkt varor.

⁵ Avtalet innebär att summan ska redovisas i sin helhet i årsredovisningen, (1,5 MEUR) .

Bidrag**Offentliga bidrag**

**Totalt:
606 (615) mkr. -1 %**

Sida**356 (327) mkr. +9 %**

Sida bidrar till en stor del av Rädda Barnens utvecklingssamarbete i drygt 50 länder. Bidraget motsvarar ungefär 30 % av Rädda Barnens totala verksamhetsintäkter. Inom ramavtalet med Sida har Rädda Barnen tecknat ett underavtal om finansiering för ytterligare fem år, 2017-2021.

EU**42 (68) mkr. -38 %**

Bidrag från EU har minskat. En anledning är att EU-finansieringen till verksamheten i Sudan inte längre administreras genom Rädda Barnen. Rädda Barnens juridiska ansvar för Sudan-kontoret överfördes under året till Internationella Rädda Barnen.

FN**152 (149) mkr. +2 %**

FN har bland annat finansierat verksamhet i Bangladesh, Etiopien, Libanon och Sudan.

Stiftelser och företag**159 (140) mkr. +14 %**

Ökningen beror främst på ett större bidrag från IKEA Foundation (+ 22 mkr) till humanitära insatser och utvecklingsinsatser i internationell programverksamhet. Ett avtal om omedelbar finansiering vid humanitära katastrofer möjliggjorde insatser i till exempel i Vietnam och Irak. Bidrag från övriga stiftelser minskade med 4 mkr.

Nettoomsättning och övriga intäkter**10,4 (3,5) mkr +197 %**

Här avses exempelvis finansieringen från stat och kommuner till Centrum för barn och unga i utsatta livssituationer som ger stöd och behandling samt utbildningar i traumamedveten omsorg.

NYCKELTAL INSAMLADE MEDEL	2014	2015	2016	2017
Insamlade medel/verksamhetsintäkter	41,1 %	52,2 %	46,1 %	47,1 %
Insamlingskostnader/insamlade medel	15,4 %	11,3 %	14,1 %	13,8 %

NYCKELTAL ERHÅLLNA BIDRAG	2014	2015	2016	2017
Erhållna bidrag/verksamhetsintäkter	66,1 %	64,2 %	64,6 %	64,5 %

**Totalt:
1 191
(1 174) mkr
+1 %**

Kostnader

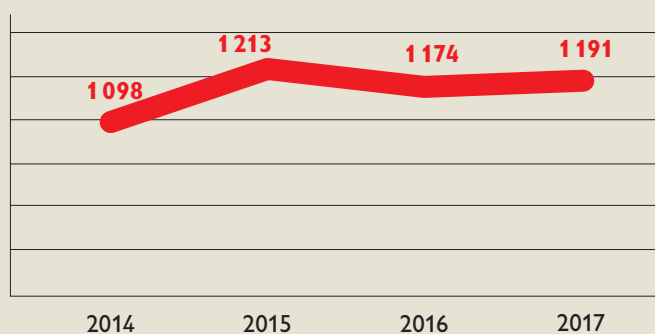
Rädda Barnens kostnader består av ändamålskostnader samt kostnader för insamling och administration.

Ändamålskostnader: Kostnader som Rädda Barnen har för att åstadkomma konkreta resultat för barn. De består av programkostnader för att bedriva verksamhet i Sverige och utomlands och av medlemskostnader i form av stöd till medlemsrörelsen.

Insamlingskostnader: Kostnader för den personal och de aktiviteter som behövs för att samla in gåvor från privatpersoner och företag.

Administrationskostnader: exempelvis hyra, administrativa system och vissa personalkostnader.

Verksamhetskostnader (mkr)

KOSTNADER FÖRDELADE PÅ VERKSAMHETSGREN (MKR)	2014	2015	2016	2017
Ändamålskostnader: Program	965,9	1 076,4	1 028,2	1 043,1
Ändamålskostnader: Medlem	23,8	22,5	23,7	22,9
Insamlingskostnader	69,1	74,2	75,9	76,9
Administrationskostnader	38,8	40,0	46,3	48,4
Totala kostnader	1 097,6	1 213,1	1 174,1	1 191,4
Totala intäkter	1 100,5	1 269,3	1 177,0	1 207,3
Insamling och Administration/ Totala intäkter	10 %	9 %	10 %	10 %

* Totala intäkterna inklusive Rädda Barnens resultat från finansiella investeringar.

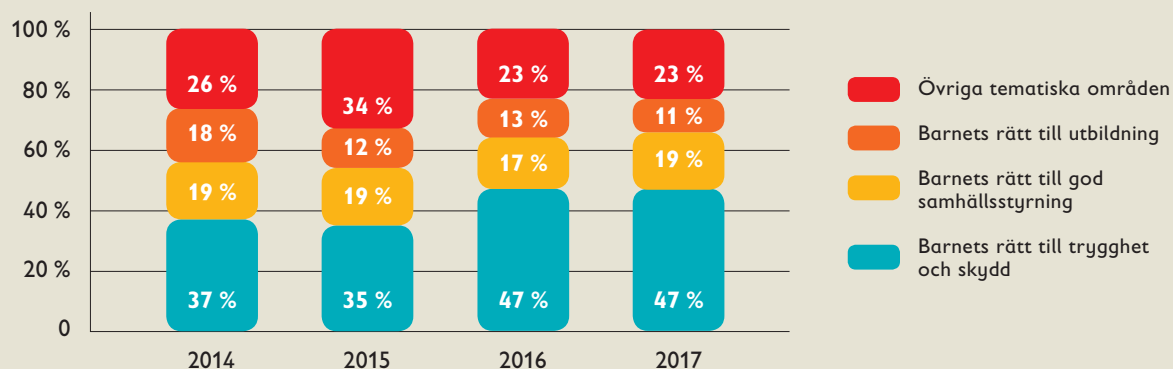
Ändamålskostnader

Ändamålskostnaderna för direkt verksamhet har ökat medan de har minskat något för medlemsverksamheten, främst beroende på nedläggningen av tidningen Barn. Vi fördelar våra kostnader tematiskt på verksamhetsområdena "Trygghet och skydd", "God samhällsstyrning" och "Utbildning" samt på övriga tematiska områden som avser arbete med hälsa, hiv/aids, matförsörjning och levnadsvillkor. Här ingår även våra humanitära insatser.

Alla dessa verksamhetsområden är nödvändiga byggstenar för att vi ska uppnå de resultat vi vill enligt verksamhetsinriktningen. I verksamhetsinriktningen fokuserar vi på att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda och på att alla former av våld mot barn minskar samt på att god samhällsstyrning för barnets rättigheter ska stärkas.

**Totalt:
1 066
(1 052) mkr.
+1 %**

Programkostnader per verksamhetsområde

SAMHÄLLSSTYRNING FÖR BARNS RÄTTIGHETER

**Totalt:
126 (110)* mkr.
+15 %**

Verksamhet för barnets rätt till god samhällsstyrning har ökat under året med ca 15 mkr. och omfattar en större andel av den totala programverksamheten än tidigare.

God samhällsstyrning betyder att stater och myndigheter genomför de åtgärder som behövs för att säkerställa att barnets rättigheter respekteras, skyddas och genomförs. Rädda Barnens verksamhet inom detta område inriktas på att få staterna att ta ansvar för detta, att de inför lagar som stärker barnets rättigheter, tillsätter oberoende barnombudsmän och tar fram tillförlitlig statistik om barn. Vi vill också att de säkrar samverkan mellan de samhällsorgan som arbetar med barn och deras rättigheter, har ett gott samarbete med organisationer i det

civila samhället och tillsätter resurser för att barnkonventionen ska kunna genomföras.

Rädda Barnen arbetar också med företagens påverkan på barns rättigheter. Vi stärker våra systerorganisationer inom området och vi arbetar själva aktivt tillsammans med företagen.

I Sverige arbetar Rädda Barnen med att höja kunskapen hos olika samhällsaktörer om barn som lever i socioekonomisk utsatthet. Det kan till exempel handla om att lyfta frågan om barn som lever i hemlöshet. Vi finns i socioekonomiskt utsatta områden för att, tillsammans med barnen och andra samhällsaktörer, minska diskriminering och stärka barnens inflytande över frågor som berör dem.

TRYGGHET OCH SKYDD

**Totalt:
312 (303)* mkr.
+3 %**

Barnets rätt till trygghet och skydd är Rädda Barnens största verksamhetsområde och det har ökat ytterligare under året.

Rädda Barnen arbetar för att alla barn, speciellt barn i de mest utsatta livssituationerna, ska få sina rättigheter tillgodosedda. En central del handlar om att förhindra att barn utsätts för våld, övergrepp och annan skadlig eller förnedrande behandling samt att bidra till rehabilitering.

Vi verkar för att barnskyddssystem skapas. Det handlar om institutioner och andra samhällsfunktioner som både kan arbeta förebyggande och ge stöd till barn som utsätts för våld och behöver rehabilitering och för att de ska återintegreras i samhället (till exempel i konflikt- och katastrofsituationer).

Vi arbetar för att barn inte ska utsättas för trafficking och för att barn i krig och på flykt får det skydd och stöd de behöver. Exempelvis arbetar vi för familjeåterförening efter katastrofer och för att minimera riskerna för barn i speciellt utsatta situationer. I konfliktsituationer utbildar och påverkar vi militära aktörer för att de ska respektera och främja barns rättigheter och barns rätt till skydd i katastro-

fer och konflikter.

Vi bedriver påverkansarbete mot barnaga och annan förnedrande bestraffning, i hemmet, skolan och i samhället i stort.

I Sverige har Rädda Barnen de senaste åren utökat sin verksamhet för att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda. En stor del av detta arbete handlar om att säkra barns trygghet och skydd. Genom verksamheter som våra barnvänliga platser på asylboenden eller stödtelefonen för nyanlända så stöttar vi barn psykosocialt.

Rädda Barnen driver klinisk verksamhet i Sverige med psykologer och socionomer vid Centrum för barn och unga i utsatta livssituationer. Erfarenheterna från behandling och rådgivning till barn och föräldrar används i utbildningsinsatser och påverkansarbete.

Vi samarbetar även med svenska idrottsföreningar för att öka kompetens och medvetenhet om mobbning, kränkning och diskriminering inom idrottsrörelsen. Rädda Barnen bedriver även verksamhet mot hedersvåld genom att tillsammans med lokala aktörer föra en dialog om barns rättigheter direkt med skolbarn.

* siffror i parentes avser utfall år 2016.

UTBILDNING

**Totalt:
75 (87)* mkr.
-14 %**

Verksamhetsområdet Barnets rätt till utbildning har minskat i andel av total programverksamhet. Dock bedrivs verksamhet kring utbildning även inom de andra tematiska områdena.

Under 2017 har arbete med rätten till utbildning som huvudfokus bedrivits i mer än 12 länder i Asien, Europa och Afrika. Vi arbetar för en inkluderande skola, lika förutsättningar samt icke-diskriminering och trygghet i skolmiljön. Här ingår också verksamhet för att utbildning ska finnas tillgänglig för barn i krig och väpnade konflikter. I Europa arbetar vi för romska barns rätt till utbildning, som ett led i arbete mot diskriminering av barn i särskilt utsatta situationer.

Genom vårt stöd har barn i de mest utsatta livssituationerna, barn med funktionsvariationer, barn som tillhör etniska minoriteter och barn på flykt fått tillgång till god utbildning i skyddande miljöer. Regeringar har fått stöd för att stärka lärarutbildningarna, och barn

har fått stöd för att själva kunna agera och genomdriva förändringar i utsatta områden.

Fokus har legat på att säkra att barn på flykt får rätten till utbildning tillgodosedd genom ett etablera temporära utbildningslokaler i mottagarländer och flyktingläger. Vi har fasat ut insatserna i Grekland och utvidgat vårt stöd till Rohingya-flyktingar i Bangladesh. I Kina har vi arbetat för att barn med funktionsvariationer ska få större rätt till utbildning i reguljära skolor. I Rumänien har romska barn fått ökad tillgång till grundskola, främst på grund av vårt stöd till skolförberedande program. Vi har stöttat ett rehabiliteringscenter för barn med funktionsvariationer i Bangladesh. Där får barnen terapi, tillfälle till återhämtning och andra skolförberedande insatser. Det råder stor brist på global statistik om barn i de mest utsatta livssituationerna. Därför har vi under året arbetat för att ta fram en mekanism som hjälper regeringar att samla in data om barn med exempelvis funktionsvariationer.

HUMANITÄRA INSATSER

**Totalt:
389 (474)* mkr.
-18 %**

Knappt 40 procent av de totala programkostnaderna har under 2017 gått till humanitära insatser. Kostnaderna för humanitära insatser har minskat jämfört med 2016.

Internationellt gick vårt humanitära stöd till ett fyrtiotal länder. Prioriterade katastrofinsatser genomfördes i Syrien och omkringliggande länder, i Bangladesh, Etiopien och i Somalia. Stora stödinsatser genomfördes även i Jemen och östra Kongo.

Rädda Barnen ökade sitt bidrag till Internationella Rädda Barnens "Children's Emergency Seed Fund" som under 2017 gav stöd till ett sjuttiofem katastrofinsatser i världen. Det är medel som fonderas för att kunna tas i anspråk direkt efter att en katastrof inträffat. Rädda Barnen stöder insatser för trygghet och skydd och utbildning i katastrofer, men även insatser för mat-

försörjning, hälsa, vatten och hygien.

Rädda Barnen har humanitära rådgivare som sänds ut att arbeta med Internationella Rädda Barnens insatser i olika katastrofer under kortare perioder. Under 2017 skickades dessa ut på 21 olika uppdrag, bland annat till katastrofinsatserna i Bangladesh, Irak, Jemen, Somalia, Sydsudan och Syrien och till räddningsskeppet som hjälper flyktingar utanför Libyens kust.

Vi har även arbetat med förebyggande insatser i bland annat Demokratiska Republiken Kongo, Mali och Niger.

I Sverige genomfördes under 2015 och 2016 humanitära insatser med anledning av att många människor sökte skydd i landet. Under 2017 övergick fokus från akut flyktingmottagning till samhällsetablering. Därför uppkom inga kostnader för humanitär verksamhet i Sverige 2017.

* siffror i parentes avser utfall år 2016.

HÄR HAR VI BEDRIVIT VERKSAMHET 2017

EXEMPEL: GOD SAMHÄLLSSTYRNING

Västra och centrala Afrika:

Stöd till barnrättskoalitioner, exempelvis i Cap Verde och Guinea Bissau, civilsamhällsorganisationer, barnledda organisationer och media kring uppföljning av budgetar och länders åtaganden för att stärka av barns rättigheter. Regionalt stöd till landkontor, medlemsländer och partnerorganisationer i deras arbete med företag.

Östra Afrika:

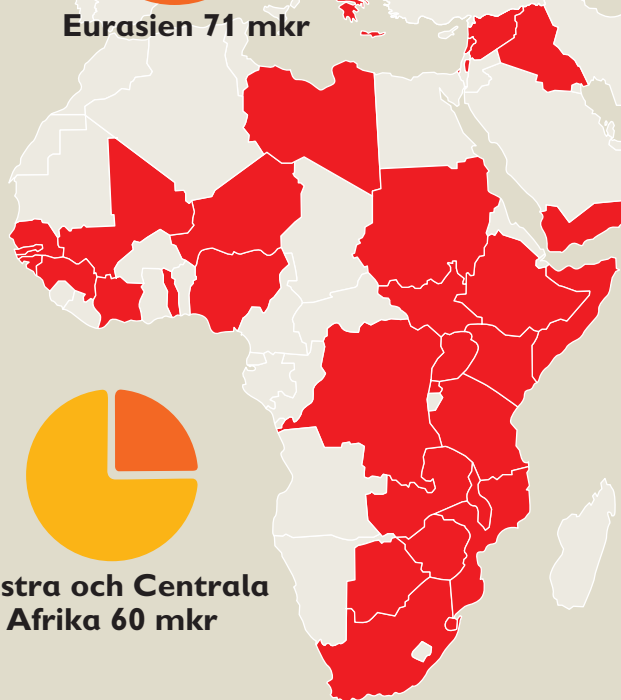
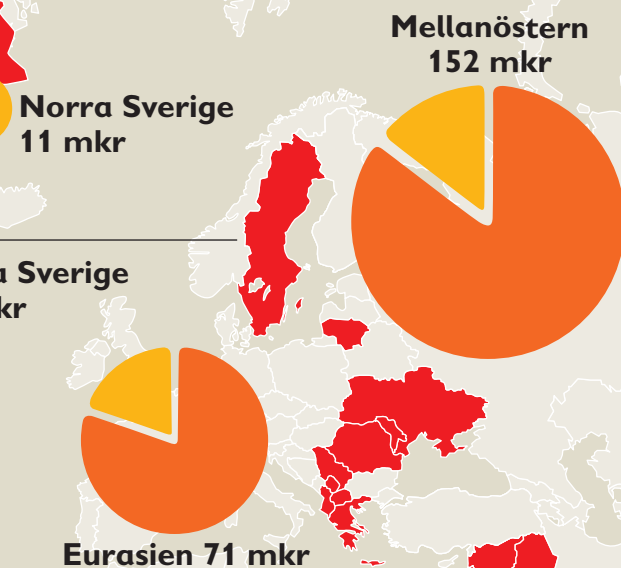
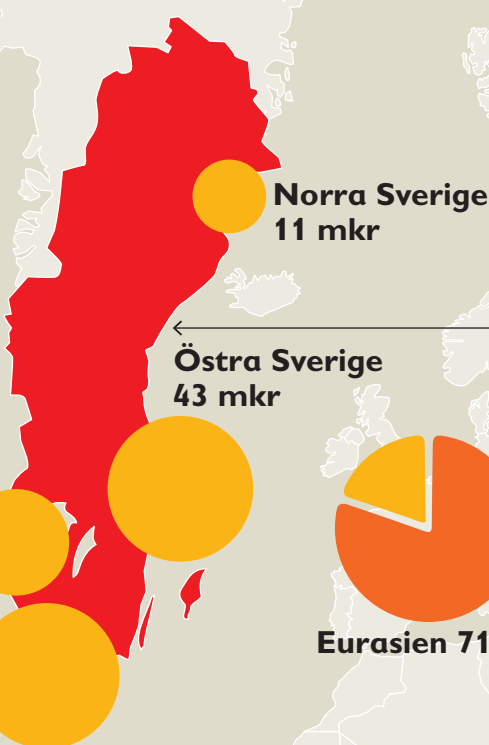
Stöd till Afrikanska expertkommittén för barns rättigheter för att säkerställa bättre kunskap om och efterlevnad av den afrikanska barnrättsstadgan med fokus på Etiopien, Kenya och Senegal.

Södra Afrika:

Påverkansarbete i Zambia för att kommuner och lokala myndigheter ska omfördela resurserna i budgeten och satsa mer på barn.

Latinamerika:

Påverkansarbete i Brasilien, Guatemala, Honduras, Mexico och Peru för att mer resurser i den offentliga budgeten ska satsas på barn. Regionalt stöd till landkontor, medlemsländer och partnerorganisationer i deras arbete med företag.

Västra och Centrala Afrika 60 mkr

Mellanöstern:

Verksamhet kring barn och ungas deltagande i uppföljningen av barnkonventionen. Nätverket "Manara" påverkade Arabförbundet att etablera ett "barnparlament".

Östeuropa:

I Kosovo har Rädda Barnen arbetat för en lagstiftning som ska skydda barn mot barnaga.

Södra och centrala Asien:

Utbildningsinsatser och påverkansarbete, bland annat i Afghanistan, för att myndigheter ska stärka det lokala och nationella skyddet för barns rätt till trygghet och skydd. Rådgivning till företag i Asien om barns rättigheter genom Rädda Barnens dotterbolag CCR CSR.

Sydostasien och Stillahavsregionen:

Påverkan, utbildningar och stöd till lokala myndigheter för att barn med funktionsvariationer ska få gå i skolan i Filippinerna, Indonesien, Kambodja, Kina och Myanmar.

Sverige:

Studier och påverkansarbete för att öka kunskapen i samhället om barn som lever i socioekonomisk utsatthet, t.ex. hemlöshet. Närvaro i socioekonomiskt utsatta områden för att stärka barnens egenmakt och inflytande. Påverkansarbete om företag och barns rättigheter samt rådgivning till enskilda företag genom konsulttjänster.

EXEMPEL: UTBILDNING

Väst- och Centralafrika:

Arbete för fler skolplatser för barn i Elfenbenskusten.

Östafrika:

Utbildning för barn på flykt i Etiopien, Rwanda och Sudan.

Mellanöstern:

I Libanon har barn på flykt fått ta del av den offentliga skolutbildningen genom arbete i närsamhällen, uppföljning och insatser för självhjälp.

Östeuropa:

Insatser för likabehandling av romska barn i Rumänien och stöd för att de ska få tillgång till skolundervisning.

Södra och centrala Asien:

Insatser riktade mot barn i Pakistan som arbetar och därför inte kunnat påbörja sin skolgång.

Sydostasien och Stilla-havs-regionen:

I Filippinerna har tillfälliga skolor inrättats och skolmaterial distribuerats till barn på flykt i väpnade konflikter.

KOSTNADER PER OMRÅDE, MKR

Barnets rätt till trygghet och skydd

312

Programstödjande: Katastrofarbete, ledning och koordinering; utland lokalt/regionalt

228

Barnets rätt till god samhällsstyrning

126

Tvärtematiskt

109

Hälsa, hiv/aids, nutrition, levnadsvillkor

78

Barnets rätt till utbildning

75

Katastrofarbete; insatser och koordinering

70

SUMMA PROGRAMVERKSAMHET 998 mkr

Insamlingskostnader

77

Administration

48

Fördelade kostnader

45

Medlemskostnader

23

SUMMA KOSTNADER 1 191 mkr

Asien 120 mkr

FÖRDELNING AV INSAMLADE PENGAR

Utvecklings-arbete

Humanitært arbeid

Av programkostnaderna har knappt **40%** gått till humanitært arbeid och katastrofarbete. Även detta arbete bedrivs till stor del inom de prioriterade verksamhetsområdena.

EXEMPEL: TRYGGHET OCH SKYDD

Väst- och Centralafrika:

Arbete i Elfenbenskusten, Gambia, Guinea, Senegal och Togo med att stärka nationella och lokala system som kan skydda barn mot våld, utnyttjande och könsstympning.

Östafrika:

Föräldrar i bland annat Rwanda och Sudan har fått utbildning i alternativa metoder för barnuppföstran. Vi har även utbildat militär inom afrikanska fredsbevarande styrkor i Etiopien, Kenya, Rwanda och Uganda i barns rättigheter.

Södra Afrika:

Arbete för barns och ungdomars rätt till sexuell och reproduktiv hälsa i Kenya, Malawi, Swaziland, Sydafrika, Tanzania, Uganda, Zambia och Zimbabwe.

Latinamerika:

I Paraguay har vi arbetat för bättre efterlevnad av lagen mot barnaga.

Mellanöstern:

Kapaciteten hos syriska organisationer har stärkts, anpassat till den svåra situation som organisationerna bedriver sitt arbete i.

Östeuropa:

Psykosocialt stöd till barn från områden i Ukraina som drabbats av väpnad konflikt.

Södra och centrala Asien:

Ensamkommande barn som flytt från Myanmar till Bangladesh har fått stöd för att kunna återförenas med sina föräldrar.

Sydostasien och Stilla-havsregionen:

Föräldrautbildning i Filippinerna, Thailand och Vietnam för att minska aga som uppföstringsmetod.

Sverige:

Psykosocialt stöd till barn i migration. Psykologisk behandling vid Centrum för barn i utsatta livssituationer. Utbildningar inom traumamedveten omsorg. Stöd för att främja en trygg idrottsrörelse. Påverkansarbete för att stärka samhällets förmåga att upptäcka, skydda och stödja.

EXEMPEL: HUMANITÄRT ARBETE

Väst- och Centralafrika:

Stöd till barn på flykt i Demokratiska Republiken Kongo, Mali och Niger för att skydda dem mot våld och övergrepp.

Östafrika:

Katastrofinsatser i Etiopien, Rwanda, Sudan, Sydsudan och Tanzania för barns rätt till trygghet, skydd och utbildning. Länderna har drabbats av torka och interna strider som har lett till stora flyktingströmmar.

Latinamerika:

Systemstöd för barns rätt till trygghet och skydd i samband med översvåmningskatastrofen i norra Peru.

Mellanöstern:

Psykosocialt stöd, aktiviteter i närsamhället, och individstöd för att möta akuta behov hos barn som är utsatta och marginaliserade med anledning av konflikten i Jemen.

Östeuropa:

Hälsomottagningar i flyktingläger i Grekland för mödrar och små barn.

Syd- och Centralasien:

Insatser mot undernäring bland spädbarn i flyktingläger i Bangladesh.

Sydostasien och Stilla-havsregionen:

Distribution av vattenfilter och reparationer av latriner och vattensystem i skolor som drabbats av tyfonen i Vietnam.

Barn i migration

I verksamhetsinriktningen för 2017-2024 har Rädda Barnen beslutat att fokusera på barn i migration samt verksamhet för minskat våld mot barn och en god samhällsstyrning för barn. Detta ska ske utifrån organisationens särskilda styrkor och i relation till andra aktörer. Verksamhetsinriktningens syfte är inte att styra finansiellt utan gäller som en gemensam målbild för både det ideella arbetet i folkrörelsen och för kansliet.

Kostnaderna för både den internationella verksamheten och den svenska verksamheten riktas till stor del mot barn i migration. Vi har dock valt att rapportera kostnaderna utifrån de tematiska områdena för att inte riskera dubbelrapportering då verksamhet riktad mot barn i migration finns inom alla tematiska områden.

Internationellt

Vi bedriver ett omfattande internationellt arbete för att stärka flyktingars och migranternas rättigheter och skydd mot våld. Flyktingar och migranter var primär målgrupp för projekt som uppskattningsvis stod för en tredjedel av den internationella programverksamhetens kostnader.

Till största delen har verksamheten för barn i migration handlat om skydd mot våld och om tillgång till vatten, mat, hälsovård, utbildning och andra rättigheter. Det har också handlat om att hitta hållbara lösningar som att återförena föräldrar och barn som kommit ifrån varandra, om integration i det nya landet eller om att flyktingar och migranter ska kunna återvända under ordnade former till sitt hemland. Vissa förebyggande insatser, exempelvis kampanjer, har utförts för att förhindra osäker migration, där barn och ungdomar riskerar att utsättas för trafficking eller annat utnyttjande.

I Sverige

I den svenska verksamheten är barn i migration ett eget verksamhetsområde under temat Trygghet och skydd. Det är det största verksamhetsområdet i Sverige och kostnaderna uppgår till ca 35 mkr (ca 30 % av de totala kostnaderna för verksamhet i Sverige).

Medlemskostnader

Intäkterna från medlemsavgifterna används för att driva föreningen Rädda Barnen. En stor del av medlen, 2,8 mkr., går till lokalföreningarna och distrikten. Rädda Barnens Ungdomsförbund får genom ett treårigt avtal 1,3 mkr. årligen. Resterande medel, 2,4 mkr., går till kostnader för riksstyrelsen, riksmötet, verksamhetskonferensen, samt för att finansiera tjänsterna generalsekreterare, chef på generalsekretariatet, styrelse- och medlemssamordnare samt medlemskommunikatörer.

Insamlings- och administrationskostnader

Insamling 76,9 (75,9)* mkr. +1 %

Administration 48,4 (46,3)* mkr. +5 %

Insamlings- och administrationskostnaderna har ökat under 2017. Då ambitionen är att Rädda Barnens verksamhet ska öka kommer även insamlings- och administrationskostnaderna att öka. I synnerhet gäller detta strategiperiodens första år då organisationen behöver skapa förutsättningar för det nya arbetssättet. Vi bedömer att kostnaden kommer att öka till ca 11-12 procent, vilket motsvarar tidigare års nivåer. Rädda Barnens ambition är att dessa kostnader ska hållas på en rimlig nivå jämfört med ändamålskostnaderna. Detta ska säkerställa att vi kan leva upp till interna och externa regler, riktlinjer och krav på en god intern kontroll och rapportering och måste ställas i relation till hur pass väl det leder till att Rädda Barnen lever upp till sitt ändamål för verksamheten.

* siffror i parentes avser utfall år 2016.

Så här används pengarna

Resultat

1,1 (4,9)* mkr.

Resultatminskningen beror främst på att insamlingen av gåvor inte ökade som förväntat.

Reservering av ändamålsbestämda medel

43,9 (53,4)* mkr.

Gåvor, främst testamenterade gåvor, som ännu inte har använts till verksamhet: 17,7 (18,5) mkr. I reserveringen ingår även fria avsättningar enligt styrelsebeslut: 25,2 (33,0) mkr. varav 5 mkr. avsattes till fritt eget kapital (den s k Rädda Barnen-fonden). 18,6 (15) mkr. avsattes för strategiska satsningar.

Utnyttjandet av ändamålsbestämda medel från tidigare år

29,4 (55,5)* mkr.

Tidigare års insamlade medel från Barn på flykt-kampanjen samt tidigare års reservering för kostnader av avveckling av egna utlandskontor.

Fritt eget kapital

291,5 (285,4)* mkr.

Ambitionen är att eget kapital ska motsvara minst ett års verksamhetskostnader i enlighet med FRILs riktlinjer.

* siffror i parentes avser utfall år 2016.

Avkastningsresultat

Marknadsvärdet av det långsiktigt förvaltade kapitalet var per utgången av 2017: 383,5 (363,5) mkr varav 3,8 mkr i likvida medel. Målsättningen är att den långsiktiga portföljen ska uppfylla en avkastningsförväntan om 3 procent realt per år över en rullande femårsperiod för den totala portföljen. Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske genom extern förvaltning och aktieportföljen ska till största delen förvaltas indexnära. Det förvaltade kapitalet placeras inom en av tre tillgångsslag, aktier, räntor eller alternativa investeringar. Utvecklingen av den långsiktiga kapitalförvaltningen har varit god under 2017 med en totalavkastning om 6,2 procent. Sett i relation till de ingående tillgångsslagens jämförelseindex har portföljen presterat högre än index för räntor medan något lägre för aktier och alternativa placeringar.

Aktieplaceringar har trots detta uppvisat en mycket god avkastning sett till den 3 procentiga avkastningsförväntningen och uppvisat en totalavkastning om 11,7 procent vilket är ca 1,1 procent under jämförelsebart index, under året har hela innehavet i SEB Etisk global indexfond sålts av till förmån för alternativa placeringar och ränteplaceringar. Ränteplaceringar har gett en totalavkastning om 1,3 procent vilket är klart lägre än avkastningsförväntningarna på totala portföljen men utifrån rådande marknadsläge samt att placeringarna överpresterat mot index med nära 0,9 procent så får årets avkastning ses som mycket god. Alternativa placeringar har under året förändrats där delar av innehavet i hedgefond sålts och nyinvestering skett i en fastighetsprodukt (ej direkt ägande av fastigheter). Totalavkastningen för året summeras till 2,8 procent mycket tack vare den nya investeringen inom fastighetssegmentet.

Förvaltningskostnaderna utgörs huvudsakligen av en fast procentuell avgift beroende av storleken på förvaltad kapital snarare än avkastningens storlek, där kostnaden har varit relativt stabil över de senaste åren. Den genomsnittliga totala förvaltningskostnaden för 2017 uppgick till 0,42 procent sett utifrån kapitalportföljens värde per utgången av 2017. Storleken på den långsiktiga kapitalportföljen är 32,3 (30,7) procent av Rädda Barnens omsättning och 78,9 (76,3) procent av det egna kapitalet (marknadsvärde). Utöver den långsiktigt placerade kapitalportföljen har Rädda Barnen, som ett led i att hantera likviditetsrisker och hålla en god betalningsberedskap, även en kortsiktig likviditetsförvaltning. Dessa medel består huvudsakligen av bankmedel.

Förvaltade stiftelser

Sju stiftelser förvaltades under året av Rädda Barnen vars bundna stiftelsekapital vid årets slut uppgick till 29,9 (25,0) mkr i bokfört värde, av stiftelserna samförvaltas sex av dessa medan Margit Levinsons stiftelse har egen förvaltning. Stiftelsekapitalet placeras i enlighet med respektive stiftelseurkund, vilket med undantag för mindre innehav innebär en i möjligaste mån spegling av riksförbundets placeringar i dess långsiktiga kapitalförvaltning. Marknadsvärdet tillsammans med likvida medel uppgick för samtliga stiftelser till 43,4 (39,1) mkr.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Viktiga externa faktorer

De humanitära katastrofer som inträffade under 2017 var jämförelsevis många och omfattande. Samtidigt ökade inte finansieringen till humanitärt arbete i motsvarande takt. Detta var en stor utmaning för Rädda Barnen och andra humanitära organisationer.

Humanitära organisationer var fortsatt måltavlor i väpnade konflikter. Detta innebär att vi på grund av säkerhetsriskerna inte kunde agera på ett antal platser där behoven var skriande. Liknande utmaningar finns även i det långsiktiga utvecklingsarbetet med ett krympande demokratiskt utrymme i många länder vilket försvårar civilsamhällets möjlighet att verka.

Då Sverige tog plats i FNs säkerhetsråd innebär detta en positiv möjlighet för Rädda Barnen att arbeta för skydd av barn i väpnad konflikt i samarbete med Sveriges ambassadör för barn i väpnad konflikt.

Ett politiskt beslut som under året försvårade Internationella Rädda Barnens möjligheter att agera var den amerikanska regeringens beslut att återinföra den så kallade Mexico City Policy (MCP). Policyn sätter upp ett strikt villkor för organisationer som vill ta emot amerikanskt bistånd. Organisationen måste intyga att den – eller de partners som biståndet ska slussas vidare till – inte utför eller aktivt främjar abort som en familjeplaneringsmetod. Detta gäller även programverksamhet för familjeplanering och sexuella och reproduktiva hälsorättigheter (SRHR). Rädda Barnens internationella styrelse beslöt att följa policyn för att inte riskera strypt finansiering till andra och större program till förmån för barn och unga kvinnor.

Svenska Rädda Barnen och ett antal andra medlemsorganisationer har valt att fortsätta arbetet och även stärka programverksamhet inom SRHR, men bedriver nu verksamheten utanför Internationella Rädda Barnens strukturer. Exempelvis överfördes under hösten det regionala SRHR-programmet i Afrika från Internationella Rädda Barnen till Rädda Barnen Sverige.

Som en konsekvens av skärpt asylpolitik i Europa och Sverige minskade antalet asylsökande avsevärt under 2017 vilket haft konsekvenser för Rädda Barnens verksamhet. Den humanitära insatsen i Grekland har avvecklats, liksom Rädda Barnens sjöräddningsinsats i Italien. Verksamheten i Sverige har bytt fokus från aktiviteter kring mottagandet till aktiviteter för integration och inkludering. Psykosocialt stöd fortsätter dock att vara en viktig del av arbetet.

Den 25 maj 2018 träder den nya dataskyddsförordningen GDPR i kraft. Förordningen kommer att innebära ett antal förändringar för alla som hanterar personuppgifter. Under 2017 har ett arbete påbörjats för att anpassa system och rutiner till GDPR.

Viktiga förändringar i verksamheten

Steg för steg i strategin

Utifrån en omfattande omvärldsanalys och med utgångspunkt i vår verksamhetsinriktning har Rädda Barnen antagit en ny strategisk plan för 2017–2021. Strategiperioden delas in i två faser. De första två åren lägger vi grunden för förändring och tillväxt, år 3–5 börjar vi skörda frukterna av detta och kan då öka programverksamheten. Strategin handlar om att vi behöver göra fem förflyttningar (se rutan t h).

I det här kapitlet berättar vi om delar av årets förändringsarbete. Vi sammanfattar de direkta resultaten för barn (närmare barns verklighet och större synbara förbättringar för barn) nedan och redovisar dem mer i detalj i Verksamhetsberättelse med effektrapport.

Tillsammans som ett Rädda Barnen

Rädda Barnen arbetar på uppdrag av våra medlemmar. Vi jobbar ideellt och genom anställda, lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Vi har gjort förändringar under året för att effektivt ta tillvara hela organisationens potential. Exempelvis har den av styrelsen tillsatta utredningen, "Rädda Barnen i framtiden" arbetat med frågor kring hur vi kan fortsätta att vara en framgångsrik folkrörelse. En intensiv dialog har förts bland medlemmar i lokalföreningar, distrikt, riksstyrelse och anställda om hur vi tillsammans kan förflytta oss framåt för att bli en starkare barnrättsorganisation.

Den globala rörelsens gemensamma lärande är mycket viktigt. Ett gott exempel från året var när aktiva medlemmar och volontärer från Rädda Barnen-rörelsen i hela Europa samlades i Haag för att lära av varandras arbete inom flyktingmottagande.

Inom vårt arbete med företag, hållbarhet och barns rättigheter, Child Rights and Business, har vi på olika sätt bidragit till utveckling i vår globala organisation. Vi har till exempel stöttat Rädda Barnen i Nederländerna, Norge och Italien i deras påverkansarbete.

Genom beprövad kunskap

Rädda Barnen har under året intensifierat arbetet med att kunskapssäkra våra arbetsmetoder. Arbetet fortsätter under 2018. Exempelvis har vi allt mer kopplat forskare till verksamheten i Sverige som löpande utvärderar vårt arbete (s.k. följeforskning).

Inom vår globala organisation har vi bidragit till att ta fram standardiserade metoder. Ett exempel är "Föräldraskap utan våld" och ett annat "Inkluderande skola och lokalsamhälle" som fokuserar på att barn med olika former av funktionsvariation inkluderas och inte diskrimineras.

I aktivt partnerskap med andra

I vår verksamhet i socioekonomiskt utsatta områden i Sverige har vi under året fortsatt att utveckla arbetssättet med att bygga partnerskap mellan det civila samhället, offentlig sektor och näringsliv för att skapa förutsättningar för ett socialt hållbart samhälle. Vi har också utvecklat partnerskapsarbetet inom fler verksamheter i Sverige.

Partnerskap med det civila samhället är grundläggande för vårt internationella arbete. Vi tar tillvara den lokala kompetensen i länderna och den erfarenhet och resurser som finns hos våra samarbetspartner. Under året har vi bidragit till en utvärdering och utveckling av vårt globala gemensamma arbetssätt för partnerskap, med civilsamhällsorganisationer och andra partner.

Child Rights and Business kunskap efterfrågas av allt fler företag och medlemmar inom den globala rörelsen. Vi genomför konsultuppdrag åt deras befintliga och nya företagspartner. Intresset från svenska företag ökar också och fler konsultuppdrag har inletts.

Tillsammans som ett Rädda Barnen närmare barns verklighet och genom beprövad kunskap skapar vi större synbara förbättringar i barns liv Vi gör det för och tillsammans med barn och i aktivt partnerskap med andra.

Övriga förändringar

Rädda Barnen har startat ett kontor i Sydafrika för att kunna fortsätta driva programverksamhet inom familjeplanering och sexuella och reproduktiva hälso- rättigheter.

Rädda Barnen har under 2017 överfört verksamheten och arbetsgivaransvaret i Sudan-kontoret till Internationella Rädda Barnen.

Nedslag i verksamheten

I Rädda Barnens nya verksamhetsinriktning för 2017–2024 fokuserar vi på att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda, att våld mot barn ska minska och att politiska beslut och samhällsservicen i högre grad ska ta hänsyn till barns behov och rättigheter, det som vi kallar för god samhällsstyrning. 2017 är det första året på en åttaårig verksamhetsperiod. Det innebär att vissa resultat blir en baslinje som kommande rapporter kan jämföras med. Vi följer löpande upp och utvärderar verksamheten, de effekter som redovisas i årsrapporten är en sammanställning av de viktigaste resultaten relaterat till vår verksamhetsinriktning. Resultaten redovisas närmare i Verksamhetsberättelse med effektrapport sid 62-139. Här följer några nedslag bland årets resultat för barn.

Barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda

Några resultat från verksamheten i Sverige

- Rädda Barnen skapar trygga, barnvänliga platser på asyl- och transitboenden så att barn efter flykten får möjlighet att vara barn igen. Våra särskilda trygghetsguider träffade ca 600 barn. Många fler barn har deltagit i lek, fritids- och studieaktiviteter arrangerade av frivilliga krafter runt om i landet.
- Stödlinjen för nyanlända unga har tagit emot 1 300 samtal. De flesta samtal handlar om svårigheter att förstå asylprocessen och om att barn mår dåligt. Om barnet vill kan vi följa upp samtalen genom att exempelvis kontakta boendet eller göra orosanmälan till socialtjänsten. 15 orosansmälningar gjordes 2017. Den kunskap vi får genom samtalen använder vi för att påverka regler och praxis. Vi hjälper även unga att själva påverka beslutsfattare att förbättra systemet.
- Vi stöttar asylsökande föräldrar att vara en aktiv kraft i sina barns liv. I västra Sverige har vi bistått föräldrar som vill ordna aktiviteter för barn och vuxna för att skapa en meningsfull väntan på asylboendet. Vi har bidragit med kunskap och nätverk för organisering.
- Rädda Barnen har under året startat en ny verksamhet med fokus på samhällsetablering i Sverige: Vägen in. Vi har coachat 50 ungdomar och 60 familjer på deras väg för att nå sina individuella mål. Genom uppsökande arbete har vi nått ytterligare 150 personer med information och rådgivning. Vi har också arbetat strukturellt med andra samhällsaktörer för bättre långsiktiga lösningar för etablering.
- Vi har bidragit till ett barnrättsperspektiv i förhandlingen om EU:s gemensamma asyllagstiftning. Tack vare vårt arbete diskuteras inte längre fingeravtryck och ansiktsbilder av barn mellan 6 och 14 år.

Några resultat från verksamheten internationellt

- Vi arbetar för en trygg migration och har under året påverkat regeringar och internationella organ för att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda. Gränsöverskridande lösningar uppmuntras. Till exempel bidrog vi till samverkan mellan Mocambique, Sydafrika, Zambia och Zimbabwe så att barn inte ska falla mellan stolarna.
- I Lahore och Karachi i Pakistan fick barn i migration en bättre tillgång till omsorg. Genom mobila barnvänliga platser kunde vi och vår partner se till att barnen fick psykosocialt stöd, vård och skolgång. Vi hjälpte familjer att återförenas och vi stöttade i återvändandet.
- För barn på flykt från Myanmar till Bangladesh har vi bidragit till att möta grundläggande behov i flyktinglägren. Vårt fokus är trygghet och skydd, där de barnvänliga platserna utgör ett viktigt nav för arbetet.
- Vi har bidragit till att barn i flyktingläger i eller runt Syrien har fått sina rättigheter om skola och omsorg bättre tillgodosedda. Vi har stärkt lokala organisationer genom innovativa metoder såsom utbildning och coaching via webb och digitala tjänster.

Våld mot barn ska minska

Några resultat från verksamheten i Sverige

- Vi har tagit emot 115 barn för psykologisk behandling. Det handlar om barn som varit med om sexuella övergrepp, bevittnat eller själva utsatts för våld eller att föräldrarna har varit i familjerättsliga konflikter. Kunskapen från den kliniska verksamheten använder vi för att påverka beslutsfattare och viktiga vuxna i barnens närhet. Vi har publicerat material om posttraumatiskt stressyndrom och om barn i familjerättsliga konflikter. Vårt arbete har lett till nya stödsatser i 15 kommuner. Genom föreläsningar har 4 612 vuxna fått en ökad kunskap.
- Vi har arbetat mot hedersrelaterat förtryck och våld. Under en treårsperiod har vi kommunicerat med nästan 30 000 skolbarn om deras rättigheter.
- Vi har verkat för en trygg idrottsmiljö. Genom ett femtiotal föreläsningar har vi stärkt kompetens och medvetenhet inom idrottsrörelsen. Fler idrottsföreningar har beslutat om handlingsplaner mot mobbning, kränkningar och diskriminering.
- Rädda Barnen gjorde ett upprop om rätten till behandling efter sexuella övergrepp. 8 000 privatpersoner skrev på och frågorna lyftes i massmedia.

Några resultat från verksamheten internationellt

- Vi har påverkat regeringar att förbjuda aga och att arbeta mot våld mot barn.
 - Under året har Litauen och Montenegro förbjudit våld mot barn. Påverkansarbete från Rädda barnen har bidragit till att det nu är 53 länder i världen som har förbjudit aga.
 - I Filippinerna och Kosovo har lagförslag om aga-förbud börjat processas. Det är resultat tack vare ett mångårigt arbete av Rädda Barnen och våra partner.
 - Tillsammans med andra barnrättsorganisationer i Vietnam har vi tagit viktiga steg i påverkan av regeringen för att få ett aga-förbud i lagen.
- Vi har arbetat mot sexuellt våld och barnäktenskap över hela världen. Svenska Rädda Barnen har en aktiv roll för ett gemensamt förhållningssätt och metodutveckling inom området globalt i Rädda Barnen.
- Vi har arbetat mot rekrytering av barn till väpnade grupper.
- Vi har verkat för att få vuxna att ändra sina attityder och beteenden. En viktig metod är positiv uppföstran. Utbildningen minskar föräldrarnas användning av fysisk bestraffning (utvärdering 2017).
 - I Rwanda har frågan om positivt föräldraskap förflyttats högt upp på agendan tack vare Rädda Barnens påverkansarbete.

God samhällsstyrning för barns rättigheter

Några resultat från verksamheten i Sverige

- Vi finns i socioekonomiskt utsatta områden för att stärka barnens egenmakt och inflytande över frågor som berör dem. Vi träffade under året ca 200 barn i veckan genom våra forum. Vi har också regelbundet träffat föräldrar. De boende driver lokal utveckling med hjälp av Rädda Barnen, kommun, näringsliv och andra samhällsaktörer. Tillsammans har vi t.ex. etablerat fysiska mötesplatser i dessa områden. Våra partner har bidragit med utvecklingsmöjligheter såsom CV-skola, sommarjobb och praktikplatser.
- Rädda Barnen gjorde en studie för att synliggöra hur bostadslöshet påverkar barns möjligheter till goda livsvillkor. Vi bildade opinion för att alla barn i Sverige ska ha en plats att kalla hemma.
- 450 föräldrar har fått stöd i föräldrarollen genom att ringa till föräldratelefonen.
- Vi har påverkat EUs förslag om sociala rättigheter så att texten har fått ett tydligt barnrättsperspektiv. Vi har också arbetat för att EUs budgetmål inom det sociala området ska hållas och att särskilda resurser tillsätts för att minska barnfattigdom.

Några resultat från verksamheten internationellt

- Rädda Barnen övervakar och kräver barns rättigheter. Vi håller regeringarna ansvariga och stöder de lokala civilsamhällesorganisationerna. Vi uppmuntrar barn till att påverka:
 - I Etiopien har barn påverkat en nationell handlingsplan för barn.
 - I Zambia har en barnrättslag föreslagits.
 - I Pakistan har lagförslag drivits igenom som stärker barns rättigheter.
 - I Myanmar har barns rättigheter erkänts som en integrerad del av de mänskliga rättigheterna.
- Ett steg på vägen har tagits för att stärka kvinnors och flickors rättigheter i Sydostasien. Genom Rädda Barnens påverkansarbete har frågorna lyfts inom ramen för den mellanstatliga organisationen ASEAN.
- Vi förespråkar ökade offentliga resurser för barns rättigheter och en ökad transparens av hur pengarna används:
 - Globalt har vi skapat opinion kring FN:s kommentar om offentliga investeringar för rätten till social trygghet.
 - I Peru ökade anslagen för att förebygga tonårsgraviditeter och för att minska undernäring.
 - I Zambia har budgetanslagen till utbildning och socialt skydd ökat.
 - I Kosovo har Rädda Barnen stöttat civilsamhället att föra en dialog med kommuner och invånare om trygghet och utbildning för barn i utsatthet.

FRAMTIDA UTVECKLING

En ny verklighet möter oss

2017 var det första året i den strategiperiod som sträcker sig till 2021. Vi kommer under 2018 att fortsätta lägga grunden för våra ambitiösa mål och börja testa konkreta förändringar som vi tagit beslut om.

De globala målen för hållbar utveckling innebär stora möjligheter att åstadkomma hållbara förbättringar för barn och barns rättigheter – men det kräver förändring. Våra traditionella arbetsformer utmanas, både i fråga om finansiering men också ifråga om effektivitet.

Det handlar väldigt förenklat om att traditionell finansiering för organisationer som Rädda Barnen i stor utsträckning sker genom bidrag för ändamål styrda av finansören. Den främsta mekanismen för att genomföra verksamhet blir i projekt och tidsramarna är ofta korta. Det går åt mycket tid i flödet att planera, ansöka, kontrollera, följa upp och återsrapportera bidrag. På samma plats kan dessutom ett antal projekt drivas av olika aktörer och löpa parallellt med varandra utan större samordning.

De nya arbetssätt som växer fram beskrivs istället med ord som värdekedjor och ekosystem. Syftet är att samordna och uppnå långsiktigt varaktiga gemensamma effekter av olika aktörers insatser: kommuner, statliga myndigheter, företag och civilsamhälle i olika former av samverkan. För dessa nya arbetssätt växer det också fram nya sätt att finansiera verksamhet. Ofta blandas offentlig och privat finansiering som inte följer traditionella bistånds- och givarflöden. Här finns idag de största möjligheterna till finansiering av utvecklingsinsatser, inklusive insatser för barns rättigheter.

Utmaningen och möjligheten med nya arbetssätt gäller också i Sverige. Den blir tydlig i det glapp som finns mellan välfärdsstaten förmåga och behoven hos de grupper av barn och unga som lever i störst utsatthet och marginalisering. Parallellt med denna fördjupade klyfta har välfärdssektorn förändrats. Sedan 1990-talet har näringslivet blivit en allt starkare aktör. Samtidigt har det svenska civilsamhället inte mött denna förändring.

Civilsamhället i Sverige har sedan 1860-talet stått för utveckling av centrala delar av dagens välfärdssystem. Skolan, förskolan, hemtjänsten, ambulanssjukvården är alla sociala innovationer skapade genom initiativ i civilsamhället. Men idag tappar den idéburna sektorn mark i Sverige och i fråga om välfärdens utformning. Civilsamhällets organisationer står för tre procent av verksamheten inom välfärden. Regeringen samlar myndigheter, kommuner och näringsliv för att omförhandla välfärdskontraktet utan civilsamhällets medverkan. Här behöver Rädda Barnen och andra idéburna aktörer ta plats igen. Inte för att överta statens ansvar men för att driva utvecklingen i en riktning som gör välfärden tillgänglig för dem som lever i störst utsatthet och marginalisering.

Väsentliga risker

Vi hanterar risker varje dag

Rädda Barnen vill förändra livsförhållandena för barn för att deras rättigheter ska respekteras. Veldig många av dessa barn lever i länder och situationer där riskerna är stora. Det kan vara säkerhetsrisker, risk för övergrepp och utnyttjande och risk för korruption. Det här måste vi hela tiden hantera. Därför har vi tydliga riktlinjer och rutiner för säkerheten, för att motverka och hantera korruption och för att säkerställa att vi är en trygg organisation för både barn och anställda. Vi följer också regelbundet upp detta arbete.

Vi måste vända insamlingstrenden

Under 2017 har vår insamling av gåvor från allmänheten inte ökat i förväntad takt. Givandet till ideella organisationer har de senaste åren ökat i större utsträckning än givandet till Rädda Barnen. Denna utveckling måste vi vända.

Under 2017 vidtog vi en rad åtgärder och vi ser en vändande trend första kvartalet 2018. Men ytterligare satsningar måste till för att vi ska nå våra mål. Det är avgörande för att säkra hela vår verksamhet. Annars riskerar vi att inte ha tillräckliga resurser att kunna utveckla vår verksamhet för och med barn och att kunskapssäkra våra insatser.

Ny modell ger ökad transparens och större kostnadsmedvetenhet

När vi förhandlar om avtal med våra finansiärer så får vi i vissa fall inte full täckning för våra så kallade indirekta kostnader som är nödvändiga för att kunna genomföra verksamheten. Det handlar till exempel om säkerhetskostnader för personal eller kostnader för att motverka korruption. Konsekvensen blir att vi kompletterar avtalsfinansierad verksamhet med gåvointäkter för att täcka dessa kostnader. Därför måste trenden med för låg kostnadstäckning vändas.

2017 har vi tagit fram en gemensam modell för hela vår globala organisation för beräkning och fördelning av indirekta kostnader i den internationella verksamheten. Modellen används nu i 90 procent av de länder där vi har verksamhet. Den nya modellen innebär en ökad transparens. Det hjälper oss att öka kostnadsmedvetenheten i vår verksamhet, vilket är avgörande både för att identifiera möjliga effektiviseringar och för att kunna motivera nödvändiga indirekta kostnader för finansiärer och öka kostnadstäckningen.

RESULTATRÄKNING		2017	2016
Belopp i tkr			
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter	Not 3	11 071	11 882
Gåvor	Not 4	399 034	398 322
Bidrag	Not 4	765 015	755 133
Nettoomsättning		8 216	2 657
Övriga intäkter		2 202	824
Summa verksamhetsintäkter		1 185 538	1 168 818
Verksamhetskostnader			
<i>Ändamålskostnader</i>			
Programkostnader	Not 5,6	-1 043 125	-1 028 284
Medlemskostnader	Not 5,6	-22 886	-23 710
		-1 066 011	-1 051 994
<i>Insamlings- och administrationskostnader</i>			
Insamlingskostnader	Not 5,6	-76 940	-75 881
Administrationskostnader	Not 5,6	-48 406	-46 293
		-125 346	-122 174
Summa verksamhetskostnader		-1 191 357	-1 174 168
Verksamhetsresultat		-5 819	-5 350
Resultat från finansiella investeringar	Not 7	21 763	8 147
Årets resultat		15 944	2 797
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen		15 944	2 797
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		29 024	55 478
Reservering av ändamålsbestämda medel som inte utnyttjats under året samt fria avsättningar enligt styrelsebeslut		-43 877	-53 401
Kvarstående belopp för året/förändring balanserat kapital		1 091	4 874

BALANSRÄKNING		2017-12-31	2016-12-31
Belopp i tkr			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Dataprogramvara	Not 8	294	590
		294	590
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier och installationer	Not 9	607	798
		607	798
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier i Rädda Barnens Serviceaktiebolag	Not 10	908	908
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 11	318 622	294 941
Andra långfristiga fordringar	Not 12	26 409	23 653
		345 939	319 502
Summa anläggningstillgångar		346 840	320 890
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		9 433	4 797
Fordringar hos Rädda Barnens Serviceaktiebolag		0	114
Övriga fordringar	Not 13	110 192	162 173
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 14	70 240	84 532
		189 865	251 616
Fastigheter mm avsedda för försäljning		55	1 307
Kortfristiga placeringar	Not 15	1 773	1 549
Kassa och bank		301 291	234 873
Summa omsättningstillgångar		492 984	489 345
SUMMA TILLGÅNGAR		839 824	810 235

forts nästa sida

BALANSRÄKNING (forts)		2017-12-31	2016-12-31
Belopp i tkr			
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Förvaltade fonder		16 735	15 734
Rädda Barnen-fonden		130 000	125 000
Värderegleringsfond		25 000	25 000
Ändamålsbestämt kapital		152 596	143 744
Balanserat kapital		161 488	160 397
		485 819	469 875
<i>Avsättningar</i>	Not 16		
Avsättningar till personal i utlandet		0	4 738
		0	4 738
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		33 116	24 780
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	Not 17	280 813	264 653
Övriga skulder		9 708	14 779
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 18	30 368	31 410
		354 005	335 622
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		839 824	810 235

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Belopp i tkr

Eget kapital

	Förvaltade fonder	RB-fonden	Värderegleringsfond	Ändamålsbestämt kapital	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	15 734	125 000	25 000	143 744	160 397	469 875
Ändamålsbestämt av givaren	1 001	-	-	17 681	-	18 682
Ändamålsbestämt av styrelsen	-	5 000	-	20 195	-	25 195
Utnyttjande	-	-	-	-29 024	-	-29 024
Kvarstående belopp	-	-	-	-	1 091	1 091
Utgående balans 2017-12-31	16 735	130 000	25 000	152 596	161 488	485 819

Specifikation av ändamålsbestämt kapital	Ingående balans 2017-01-01	Utnyttjande av tidigare års reservering/avsättning	Årets reservering/avsättning	Utgående balans 2017-12-31
<i>Ändamålsbestämt av givaren</i>				
Tematiskt	42 409	-5 779	517	37 147
Region och land	13 202	-1 287	3 754	15 669
Särskilda projekt	8 720	-5 745	13 410	16 385
Summa ändamålsbestämt av givaren	64 331	-12 811	17 681	69 201
<i>Ändamålsbestämt av styrelsen</i>				
Kostnader avveckling egna utlandskontor	9 000	-4 695	0	4 305
Barn på flykt	19 419	-9 921	0	9 498
Strategiska satsningar	15 000	-1 401	18 600	32 199
Valutavärderingsreserv	30 092	0	1 595	31 687
Övrigt	5 902	-196	0	5 706
Summa ändamålsbestämt av styrelsen	79 413	-16 213	20 195	83 395
Summa ändamålsbestämt kapital	143 744	-29 024	37 876	152 596

KASSAFLÖDESANALYS	2017	2016
Belopp i tkr		
Den löpande verksamheten		
Inbetalningar från givare och medlemmar mm	1 261 984	1 031 793
Utbetalningar till samarbetspartner, anställda och leverantörer mm	-1 190 620	-1 178 337
Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter	71 364	-146 544
Erhållen ränta	3 077	3 284
Erhållna utdelningar	3 174	3 610
Erlagd ränta	-15	-20
Kassaflöde från den löpande verksamheten	77 600	-139 670
Investeringsverksamheten		
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0	-588
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-316	-515
Placeringar i finansiella anläggningstillgångar	-109 646	-60 297
Avyttringar av finansiella anläggningstillgångar	99 004	43 316
Ökning/minskning kortfristiga finansiella placeringar	210	-5 199
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-10 748	-23 283
Finansieringsverksamheten		
Minskning långfristig skuld	0	-46
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	-46
Årets kassaflöde	66 852	-162 999
Likvida medel vid årets början	234 873	393 802
Kursdifferenser i likvida medel	-434	4 070
Likvida medel vid årets slut	301 291	234 873

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Rädda Barnens redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med Årsredovisningslagen, Bokföringsnämndens allmänna råd 2012:1 (K3) och FRILs Styrande riktlinjer för årsredovisning. Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Verksamhetsintäkter

Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i Rädda Barnen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning och intäktsredovisas över den tidsperiod de avser.

Gåvor

En transaktion där Rädda Barnen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållit bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Rädda Barnen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållit bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva. Gåvor redovisas i huvudregel som intäkt när de erhålls. De värderas i huvudregel till verkligt värde. Gåvor i form av utrustning och förnödenheter som skänks vidare redovisas inte som intäkt men redovisas i not 4.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhållna bidraget uppfylls. De värderas till det verkliga värdet som Rädda Barnen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Nettoomsättning avser försäljning av varor och tjänster. Intäkterna redovisas normalt vid försäljningstillfället.

Övriga intäkter

Övriga intäkter avser främst hyresintäkter. De intäktsredovisas över den tidsperiod de avser.

Verksamhetskostnader

Rädda Barnens verksamhetskostnader redovisas enligt FRILs riktlinjer som ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Ändamålskostnader delas upp i program- och medlemskostnader.

Kostnaderna för de olika verksamheterna består förutom av direkta kostnader även av gemensamma kostnader för styrelse och ledning, kommunikation samt HR, ekonomi, IT, intern service samt kundtjänst. Gemensamma kostnader fördelas enligt en fördelningsnyckel och läggs samman med de direkta kostnaderna för ändamåls-, insamlings- och administrationskostnaderna.

Ändamålskostnader

Med ändamålskostnader avses de kostnader som Rädda Barnen har för att genomföra uppdraget enligt stadgarna. Uppdelning görs mellan kostnader för programverksamhet i Sverige och utomlands samt medlemsverksamhet. Arbetet med opinionsbildning tillhör programverksamheten.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader avser de kostnader som uppkommer för att generera gåvor från privatpersoner och företag i form av insamlingsmateriel, tryckkostnader, annonser samt personalkostnad för dem som arbetar med dessa insamlingsaktiviteter.

Administrationskostnader

Administrationskostnader är de kostnader som behövs för att administrera Rädda Barnen såsom kostnader för styrelsemöten, delar av revision, hyra, administrativa system och personalkostnader.

Tillgångar, skulder och avsättningar

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas: Dataprogramvara och systemutvecklingskostnad: 3 år; Datainventarier: 3 år; Övriga inventarier: 5 år.

Finansiella tillgångar

De värdepapper som ingår i Rädda Barnens långsiktiga kapitalförvaltning klassificeras som anläggningstillgång medan de som utgör del av den kortfristiga förvaltningen klassificeras som omsättningstillgång. Nedskrivning av anläggningstillgång görs om marknadsvärdet för hela portföljen understiger anskaffningsvärdet och nedgången bedöms som varaktig. Värdepapper som klassificeras som omsättningstillgång värderas till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde per balansdagen.

Donerade tillgångar

Fastigheter och bostadsrätter som donerats till Rädda Barnen värderas till ett marknadsvärde beräknat vid tidpunkten då Rädda Barnen erhåller gåvan. De redovisas som omsättningstillgångar då avsikten är att dessa ska avyttras så snart som möjligt. Värdepapper redovisas som kortfristiga placeringar. Noterade värdepapper tas upp till marknadsnoteringen vid tidpunkten då de registrerats på Rädda Barnen.

Skuld för erhållna ej utbetalda bidrag

I de fall Rädda Barnen erhållit bidrag men ännu inte uppfyllt villkoren redovisas dessa som en skuld.

Eget kapital

Eget kapital avser de medel som tillställts Rädda Barnen för uppfyllande av dess syften och som på balansdagen inte utbetalats. Medel som av givaren bundits som beständiga donationsfonder eller till särskilda ändamål redovisas separat. I posten Ändamålsbestämt kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även eget kapitalrapporten. De ändamålsbestämda medlen utnyttjas normalt under påföljande verksamhetsår. RB-fonden och värde regleringsfonden är av styrelsen avsatt grundkapital respektive buffert för värdeförändringar på placeringstillgångar. Balanserat kapital är medel som tillställts Rädda Barnen utan restriktion. Årets resultat enligt resultaträkningen avser skillnaden mellan kostnader och intäktsförda medel. Förändringen av balanserat kapital avser belopp efter utnyttjande eller reservation från/till andra delar av eget kapital.

Eventualförpliktelser

Rädda Barnen lämnar upplysning om en eventualförpliktelse när Rädda Barnen har en möjlig förpliktelse som till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom Rädda Barnens kontroll, inträffar eller uteblir, eller om Rädda Barnen har en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen har upprättats enligt direkt metod.

Regionkontor i utlandet

Vid utgången av 2017 har Rädda Barnen inte juridiskt ansvar för några utlandskontor.

Riksförbundet, distrikt och lokalföreningar

Distrikt och lokalföreningar har egna redovisningar som ej konsolideras i riksförbundets redovisning då inget moder/dotterbolagsförhållande finns.

Koncernredovisning

Rädda Barnen äger 100 % av aktierna i Rädda Barnens Serviceaktiebolag. Bolagets omsättning (inkl dotterbolag) uppgår till 8,7 mkr (7,8 mkr), att jämföra med Rädda Barnens verksamhetsintäkter 1 185,5 mkr (1 168,8 mkr) varför ingen koncernredovisning upprättas.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Rädda Barnen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet.

Not 3 Medlemsavgift	2017	2016
	11 071	11 882
Medlemsavgiften är från 75 kr per medlem till 300 kr per hushåll. Enligt riksmötesbeslut utbetalas 25 % av medlemsavgiften till Rädda Barnens lokalföreningar. Av här redovisade medlemsintäkter utbetalas 2 760 tkr i enlighet med röstlängd utvisande antal betalande medlemmar 2017-12-31.		

Not 4 Insamlade medel	2017	2016
Gåvor som redovisats i resultaträkningen		
<i>Insamlade medel</i>		
Allmänheten	269 353	263 021
Insamlat genom Rädda Barnens lokalföreningar	2 388	3 033
Insamlat genom Internationella Rädda Barnen	3 079	4 258
Testamenten	31 064	50 180
Företag	34 248	32 516
Postkodlotteriet	40 000	39 998
IKEA Foundation	14 630	0
Övrigt	4 272	5 316
Summa gåvor i resultaträkningen	399 034	398 322
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen		
<i>Insamlade medel - uppskattade belopp</i>		
Gåvor som skänkts vidare	5 267	20 216
Summa gåvor ej i resultaträkningen	5 267	20 216

Utöver ovan redovisade har gåvor erhållits där värdet i SEK ej tagits fram. Det gäller t ex probonotjänster, upplåtande av konferenslokaler och annonsrabatter.

Bidrag som redovisats i resultaträkningen		
<i>Insamlade medel</i>		
IKEA Foundation	107 315	85 104
Radiohjälpen	23 185	23 295
Övriga stiftelser	8 523	12 946
Postkodlotteriet	6 724	5 944
Övriga företag	656	1 403
Övriga	12 622	11 339
Summa insamlade medel (bidrag)	159 025	140 031

Not 4 Insamlade medel (fortsättning)	2017	2016
<i>Offentliga bidrag</i>		
Sida	355 712	327 362
Övriga svenska myndigheter	41 205	30 882
EU	41 693	67 627
FN	152 011	149 383
Övriga utländska/internationella myndigheter	15 369	39 848
Summa offentliga bidrag	605 990	615 102
Summa bidrag	765 015	755 133
Totala insamlade medel		
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	399 034	398 322
Gåvor som inte har redovisats i resultaträkningen	5 267	20 216
Bidrag som redovisats i resultaträkningen (exkl offentliga bidrag)	159 025	140 031
Summa insamlade medel	563 326	558 569

Not 5 Medelantal anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

	2017	2017	2016	2016
	Antal anställda	varav män	Antal anställda	varav män
Medelantal anställda				
Tillsvidareanställda, huvudkontor	182	47	192	46
Tillsvidareanställda, regionkontor i Sverige	58	10	60	12
Tidsbegränsade anställda, huvudkontor	43	10	24	8
Tidsbegränsade anställda, regionkontor i Sverige	34	10	36	9
Utsända kontraktsanställda	14	7	16	10
EU-anställda	4	2	5	2
	335	86	333	87

Antal i utlandet lokalt anställda var vid årets slut 0 (171)
varav män 0 (131).

Medelantal nationellt anställda placerade hos
Internationella Rädda Barnen respektive annan
nationell medlem var 4 (8) varav män 2 (3).

Könsfördelning styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2017	2017	2016	2016
	Antal på balans- dagen	varav män	Antal på balans- dagen	varav män
Styrelseledamöter	13	5	13	4
Ledningsgrupp	10	4	8	2

	2017	2016
Löner, ersättningar och sociala kostnader		
Styrelse och generalsekreterare	1 573	1 386
Övriga anställda	148 661	141 645
Totala löner och ersättningar	150 234	143 031
Sociala kostnader (varav pensionskostnader exkl löneskatt)	66 968 (15 230)	64 981 (16 278)
Totalt Sverige	217 202	208 012
Utsända kontraktsanställda (inkl sociala kostnader, medföljande samt kostnadstillägg)	13 648	15 540
Lokalt anställda i utlandet	12 697	28 958

Se förvaltningsberättelsen avsnitt *Så här styrs Rädda Barnen* gällande styrelsens
arvoden och pensionskostnad samt se avsnitt *Rädda Barnens Kansli* gällande
generalsekreterarens anställningsvillkor samt pensionskostnad.

Not 6 Leasing	2017	2016
Rädda Barnen leasar framför allt kontorslokaler och kontorsutrustning. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 16 072 tkr (16 854 tkr).		
Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	12 452	16 915
1 - 5 år	10 230	16 121
Senare än 5 år	3 650	0
Summa	26 332	33 036

Avtalet om lokalhyra för huvudkontoret i Sundbyberg sades upp 2017-12-31 och sträcker sig fram till 201809.

Inget nytt avtal har tecknats avseende lokal för huvudkontoret per 2017-12-31.

Not 7 Resultat från finansiella investeringar	2017	2016
<i>Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar</i>		
Utdelningar	3 174	3 610
Räntor	2 826	3 059
Realisationsresultat vid försäljningar	15 795	1 571
	21 795	8 240
<i>Resultat från värdepapper och fordringar som är omsättningstillgångar</i>		
Räntor	149	93
	149	93
Räntekostnader och liknande resultatposter	-15	-20
Förvaltningskostnader	-166	-166
Summa	21 763	8 147

Not 8 Dataprogramvara	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	14 695	14 239
Årets aktiverade utgifter	0	588
Försäljningar och utrangeringar	-8 323	-132
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 372	14 695
Ingående avskrivningar	-14 105	-13 494
Årets avskrivningar	-296	-743
Försäljningar och utrangeringar	8 323	132
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 078	-14 105
Utgående restvärde enligt plan	294	590

Not 9 Inventarier och installationer	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	9 554	12 631
Årets inköp	316	515
Försäljningar och utrangeringar	-2 544	-3 592
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	7 326	9 554
Ingående avskrivningar	-8 756	-11 872
Årets avskrivningar	-507	-476
Försäljningar och utrangeringar	2 544	3 592
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 719	-8 756
Utgående restvärde enligt plan	607	798

Not 10 Aktier i Rädda Barnens Serviceaktiebolag	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 908	3 908
Utgående anskaffningsvärde	3 908	3 908
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-3 000	-3 000
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 000	-3 000
Utgående bokfört värde	908	908

Rädda Barnens Serviceaktiebolags (organisationsnummer 556559-9643) egna kapital uppgår till 983 tkr (842 tkr) och årets resultat till 141 tkr (-17 tkr).

Not 11 Andra långfristiga värdepappersinnehav		2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde		294 941	279 729
Förvärv		106 890	55 619
Försäljningar		-83 209	-40 407
Utgående anskaffningsvärde		318 622	294 941

	2017-12-31	2017-12-31	2016-12-31
	Bokfört värde	Marknadsvärde	Bokfört värde
Handelsbanken Sverige Index Criteria	14 840	31 203	14 728
Handelsbanken Global Index Criteria *)	56 867	96 246	59 483
SEB Etisk Global Indexfond	0	0	7 930
Nordea Institutionella Aktiefonden Stabil	30 808	34 626	30 808
Summa aktiefonder	102 515	162 075	112 949
SEB Räntor Sverige	133 550	133 679	109 891
SPP Företagsobligationsfond	43 035	46 305	42 980
Summa räntebärande papper	176 585	179 984	152 871
Excalibur hedgefond	19 615	20 697	29 121
Thule Real Estate	10 000	10 800	0
UB Skog	9 907	9 907	0
Summa alternativa placeringar	39 522	41 404	29 121
Summa **)	318 622	383 463	294 941

*) Fonden innehåller en valutasäkring i form av en 3 månaders rullande valutatermin. Valutaterminens värde uppgick 2017-12-31 till 144 tkr (199 tkr).

**) Det totala marknadsvärdet uppgick per 2016-12-31 till 358 335 tkr.

Not 12 Andra långfristiga fordringar		2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde		23 653	20 313
Årets förändring fordringar		2 756	3 340
Utgående redovisat värde		26 409	23 653

Not 13 Övriga fordringar	2017-12-31	2016-12-31
Partners, lokala och medlemmar inom Internationella Rädda Barnen	17 306	57 546
Internationella Rädda Barnen	88 851	97 781
Personal	244	146
Övriga fordringar	3 791	6 700
Summa	110 192	162 173

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna bidrag	53 676	63 847
Upplupna ränteintäkter	1 254	1 356
Övriga upplupna intäkter	3 962	3 023
Förutbetalda kostnader	11 348	16 306
Summa	70 240	84 532

Not 15 Kortfristiga placeringar	2017-12-31	2017-12-31	2016-12-31
	Bokfört värde	Marknadsvärde	Bokfört värde
Aktier och fonder	268	323	1 549
Räntebärande papper	1 505	1 503	0
Summa	1 773	1 826	1 549

Not 16 Avsättningar	2017-12-31	2016-12-31
Avsättningar till personal i utlandet	0	4 738
Summa	0	4 738

Not 17 Skuld erhållna ännu ej förbrukade bidrag	2017-12-31	2016-12-31
Stiftelser, företag och organisationer	100 246	133 350
Svenska myndigheter	136 522	105 666
EU, FN och andra utländska myndigheter	44 046	25 637
Summa	280 813	264 653

Skulden består främst av förutbetalda bidrag för flerårig verksamhet då givaren oftast betalar i förskott. Verksamheten implementeras under 2017 eller senare i enlighet med enskilt avtal. I beloppet ingår 97 tkr (4 233 tkr) som ska återbetalas till givaren. Detta avser slutrapporterad verksamhet där kostnaderna understiger utbetalat belopp.

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2017-12-31	2016-12-31
Medlemsavgifter nästkommande år	8 298	8 784
Upplupna löner och sociala avgifter	20 182	18 314
Övrigt	1 888	4 312
Summa	30 368	31 410

Not 19 Eventualförpliktelser och eventualtillgångar	2017-12-31	2016-12-31
Avvecklingsgaranti Internationella Rädda Barnen	10 356	12 642

Not 20 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Rapportering om trakasserier i vår globala organisation

I slutet av februari rapporterades, framför allt i brittisk media, om två fall av sexuella trakasserier avseende höga chefer inom brittiska Rädda Barnen under perioden 2012-2015. Brittiska Rädda Barnen har initierat en extern oberoende granskning av hur dessa båda fall hanterades. I tillägg till detta har Charity Commission, den myndighet som överser enskilda organisationer i England och Wales, efter rapporteringen i media inlett en ny granskning av hur händelserna hanterades 2012 och 2015.

Vid samma tidpunkt rapporterades också om en före detta chef på amerikanska Rädda Barnen, vars anställning avslutats 2014. Mannen var då utlånad från amerikanska Rädda Barnen till Internationella Rädda Barnen och arbetade i London. Anställningen avslutades med hänvisning till brott mot den policy som finns för att säkra barns trygghet i verksamheten. Amerikanska Rädda Barnen har tillsatt en oberoende kommission som ska gå igenom rutinerna för anställningar, föreslå förstärkningar av system som förhindrar att personer anställs som är olämpliga, liksom hur rapportering av misstänkta brott mot policy och riktlinjer kan förbättras.

Inom Rädda Barnen har vi nolltolerans mot övergrepp, trakasserier och olämpligt beteende i alla dess former. Från Sverige följer vi de utredningar som pågår inom våra systerorganisationer och deltar aktivt i utarbetandet av stärkta system och rutiner, både för att förebygga trakasserier och övergrepp, och för att öka transparens och ansvarstagande, både inom de nationella medlemsorganisationerna och inom Internationella Rädda Barnen, vår gemensamma globala organisation.

Basstödet från Postkodlotteriet

I februari fick Rädda Barnen traditionsenligt ta emot den årliga checken med stöd från Svenska PostkodLotteriet. Rädda Barnen är en av grundarna av Postkodlotteriet och har med årets utdelning fått ta emot över 560 mkr sedan starten 2005, vilket varit oerhört värdefullt för att säkra långsiktiga insatser för att förbättra barns livsvillkor, i Sverige och runt om i världen. Basstödet för 2018 är 30 mkr, vilket är en minskning med 10 mkr jämfört med 2017. Minskningen förklaras både av att Postkodföreningen tagit in fler nya medlemmar, i syfte att fortsätta bidra till ett civilsamhälle med stor variation och mångfald, men också av en hårdnande konkurrens på lotteri-marknaden.

Stöd till unga som lever på gatan

I mars beslutade regeringen avsätta 120 mkr till stödverksamheter för unga som lever på gatan i Sverige. Syftet är att hjälpa människor som blivit av med rätten till boende på grund av till exempel utvisningsbeslut eller personer som inte kan utvisas på grund av verkställighetshinder. Stödet är tänkt att delas ut under tre år. Rädda Barnen är en av de mottagande organisationerna. De 25 mkr vi fick ta emot för 2018 används för att både utöka och utveckla vår lokala verksamhet för dessa barn och unga som lever i stor utsatthet.

Styrelsen för Rädda Barnens Riksförbund

Stockholm den 23 05 2018

Lise Bergh
ordförande

Cecilia Abrahamsson

Lars Axelsson

Åsa Ekman

Oliver Karlsson

Birgitta Lahti Nordström

Veronica Palm

Fredrik Rosengren

Tomas Rydsmo

Ingela Schmidt

Madeleine Sultán-Sjöqvist

Petter Martinsson

Sofia Zackrisson

Elisabeth Dahlin
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats den 30/5 2018

Jonas Grahn
Auktoriserad Revisor

Torbjörn Englund
Förtroendevald Revisor

Revisionsberättelse

Till riksmötet i Rädda Barnens Riksförbund, org.nr 802002-8638

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Rädda Barnens Riksförbund för år 2017. Föreningens årsredovisning ingår på sidorna 9 – 58 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av riksförbundets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalde revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse med effektrapport 2017 (sidorna 62-140) och Hållbarhetsrapport 2017 (sidorna 141 -165) (men innefattar inte årsredovisningen och min revisionsberättelse avseende denna).

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av riksförbundets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att likvidera riksförbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av riksförbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om riksförbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av riksförbundets resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Rädda Barnens Riksförbund för år 2017.

Vi tillstyrker att riksmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorernas ansvar. Vi är oberoende i förhållande till riksförbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot riksförbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot riksförbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för riksförbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 30 maj 2018

Jonas Grahn
Auktoriserad revisor

Torbjörn Englund
Förtroendevald revisor

VERKSAMHETSBERÄTTELSE MED EFFEKTRAPPORT 2017

I Rädda Barnens nya verksamhetsinriktning för 2017-2024 har vi valt att fokusera på att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda, att våld mot barn ska minska och att politiska beslut och samhällsservicen i högre grad ska ta hänsyn till barns behov och rättigheter, det som vi kallar för en god samhällsstyrning. Rapporten är strukturerad med fokus på dessa tre områden. Vi har även valt att särskilt belysa vårt arbete för barns rätt till utbildning samt våra insatser i konflikt- och katastrofsituationer. Här visar vi årets resultat av verksamheten i Sverige och i utvecklingsprojekt och humanitär verksamhet internationellt. Du kan också ta del av några berättelser och möta människor från verksamheten lokalt och från andra delar i världen.

INNEHÅLL

OM VÅR EFFEKT MÄTNING	64
Vi siktar mot förändringar	64
Så här följer vi upp.....	64

BARN I MIGRATION SKA FÅ SINA RÄTTIGHETER TILLGODOSEDDA	66
Verksamhet i Sverige	68
Barn far illa i asylprocessen.....	68
En trygg och värdig ankomst.....	69
Lokal samverkan för ett gott mottagande.....	76
Inga barn ska försvinna.....	81
Stöddlinje för nyanlända.....	81
Barns röster ska höras.....	82
Vägen in till samhällsetablering.....	84
Internationell verksamhet	85
Barn i migration utsätts för stora faror.....	85
Stärkta barnskyddssystem.....	86
Ett säkert återvändande.....	86
Förebygga osäker migration.....	86
Lärdomar: Skydd för de mest utsatta	89
Agenda 2030	89

ALLA FORMER AV VÅLD MOT BARN SKA MINSKA	90
Verksamhet i Sverige	92
Alltför många barn utsätts för våld.....	92
Skydd, vård och stöd säkerställs.....	93
Barn och ungdomar i utsatta livssituationer.....	93
High Five: inkluderande idrott.....	94
Arbete mot hedersvåld.....	95
Öka kunskaperna.....	95
Påverkan.....	96
Internationell verksamhet	97
Det pågår ett fruktansvärt våld mot barn.....	97
Skydd mot fysiskt och psykiskt våld.....	98
Arbete mot sexuellt utnyttjande och exploatering.....	104
Skydd av barn i väpnade konflikter.....	104
Lärdomar: Konsekvens viktigast	105
Agenda 2030	105

GOD SAMHÄLLSSTYRNING FÖR BARNS RÄTTIGHETER	106
Verksamhet i Sverige	108
Fattigdom minskar barns livschanser.....	108
På lika villkor.....	109
Stöd till barn och föräldrar.....	115
Påverkan.....	115
Verksamhet internationellt	116
Barns rättigheter måste prioriteras.....	116
Vi övervakar barns rättigheter.....	116
Påverkan på regeringar.....	118
Offentliga resurser ska satsas på barn.....	118
Barn ska inte arbeta utan gå i skolan.....	119
Lärdomar: Partnerskap tar tid	122
Agenda 2030	122

BARNS RÄTT TILL UTBILDNING	124
Fokus: internationellt arbete	126
Inkluderande skolor och icke-diskriminering.....	126
Lärdomar: Kunskap är avgörande	127
Agenda 2030	127

HUMANITÄRA INSATSER I KATASTROF OCH KONFLIKT	128
Fokus: internationellt arbete	131
Barns rätt att vara barn.....	131
Syrien.....	131
Jemen.....	132
Afrikas horn.....	132
Bangladesh, Rohingya.....	132
Agenda 2030	133

VÅRT FÖRHÅLLNINGSSÄTT I ARBETET	136
Barn är rättighetsbärare.....	136
Barns deltagande.....	136
Icke diskriminering.....	138
Jämställdhet.....	138
Partnerskap.....	139

OM VÅR EFFEKTMÄTNING

Vi siktar mot förändringar

När Rädda Barnen agerar i konflikt- och katastrofsituationer handlar det ofta om att möta de mest akuta behoven vilket också innebär att resultaten snabbt blir tydliga. Men Rädda Barnens arbete är också ett långsiktigt utvecklingssamarbete. Förändringar kan ta tid och det gäller att vara uthållig, i synnerhet om arbetet sker i svåra omständigheter och miljöer. Resultatet är inte alltid direkt mätbart men till sist blir effekterna synliga.

2017 är det första året på en åttaårig verksamhetsperiod. Det innebär att resultatet för detta år blir en grundläggande mätning för denna period. De kommande åren kan vi följa utvecklingen. Förra effektrapporten visade måluppfyllelsen för hela den fyraåriga verksamhetsperioden 2013-2016.

Vi berättar här om de effekter vår verksamhet ger för barn i migration, för att våldet mot barn ska minska och för att vi ska få en god samhällsstyrning för barn.

Vi arbetar i nära partnerskap med våra största givare och har valt att synliggöra några av dem i denna rapport. Givarna syns på detta sätt, i anslutning till verksamhet som de har bidragit till.

Så här följer vi upp

Vi följer verksamheten noggrant på olika nivåer. Varje projekt eller process har sina avstämningar där uppfyllnad av verksamhetsmål och resursanvändning analyseras. I planerings- och uppföljningsrutinerna ingår också att analysera, åtgärda och följa risker – det gäller på både operativ och strategisk nivå.

Verksamheten i Sverige

- **Lokalt:** Lokalföreningar och distrikt skriver verksamhetsberättelser om vad de gjort för barn under året.
- **Regionala och nationella analyser:** Vi analyserar de nationella och regionala verksamheternas resultat.
- **Utvärderingar:** Vår verksamhet och våra metoder utvärderas enligt Rädda Barnens riktlinjer.

Internationell verksamhet

- **Rapporter:** Vi skriver rapporter till givarna som visar på resultat och lärdomar som gjorts.
- **Rädda Barnens analys:** Vi analyserar Rädda Barnens bidrag till resultat för barn och vår effektivitet.
- **Utvärderingar:** Vi utvärderar effekterna av projekt och program, teman och metoder för att se om de genomförs relevant och effektivt.

Rädda Barnens rapport till Frivilligorganisationernas insamlingsråd

Alla medlemmar i FRII (Frivilligorganisationernas insamlingsråd) lämnar årligen in en effektrapport till FRII. FRII ställer ett antal frågor som ska besvaras. Vi listar dem här och var i de olika delarna av Rädda Barnens integrerade årsrapport svaren på FRIIs frågor återfinns.

Fråga: Vad vill er organisation uppnå?

Svar: Årsredovisningen kapitel 1, avsnitt Vi stöder barn i hela världen, avsnitt Det här vill Rädda Barnen.

Fråga: I vilket organisatoriskt sammanhang verkar er organisation?

Svar: Årsredovisningen kapitel 1, avsnitt Vi är en folkrörelse, avsnitt En global organisation.

Fråga: Vilka strategier har ni för att uppnå era mål?

Svar: Årsredovisningen kapitel 1, avsnitt Så jobbar vi – genom samarbete når vi resultat samt kapitel 4 och 5.

Fråga: Vilken kapacitet och vilket kunnande har ni för att uppnå ert mål?

Svar: Årsredovisningen kapitel 1, avsnitt Vi är en folkrörelse, avsnitt En global organisation samt Hållbarhetsrapport om Utbildning och kompetensutveckling för medarbetare.

Fråga: Hur vet ni om er organisation gör framsteg?

Svar: Verksamhetsberättelse med effektrapport 2017: Beskrivning av hur Rädda Barnen regelbundet följer upp sin verksamhet samt utfallet av årets resultat i förhållande till verksamhetsinriktningen.

Fråga: Vad har ni åstadkommit så här långt?

Svar: Verksamhetsberättelse med effektrapport 2017 samt Årsredovisning kapitel 4, avsnitt Viktiga förändringar i verksamheten.

BARN I MIGRATION SKA FÅ SINA RÄTTIGHETER TILLGODOSEDDA

Vi stöttar barnen längs vägen och i det nya landet

Barn som tvingats fly från krig och katastrofer eller som migrerar av andra skäl ska ha tillgång till trygghet och skydd, utbildning och hälsovård, både i Sverige och i andra delar av världen. Vi försöker påverka lagar och regler så att barn får dessa rättigheter tillgodosedda. Vi driver verksamhet direkt för och med barn i migration och utbildar eller stöder de vuxna som finns runt barnen. Och vi finns, med alla våra frivilliga krafter närmast barn, i hela Sverige.

I Sverige vill vi bidra till ett gott mottagande av barn på flykt så att ankomsten blir trygg, säker och värdig. Väntan under asylprocessen ska kännas meningsfull och det ska finnas tillgång till utbildning, trygghetssystem, hälso- och sjukvård. Vi vill också bidra till att asylrätten och möjligheten till familjeåterförening värnas samt att prövningen sker under rättssäkra former. Rädda Barnen arbetar för att barn som flytt till Sverige snabbt ska etableras, känna sig trygga och välkomna och få möjlighet till utveckling och inflytande.

Internationellt vill vi bidra till att migrerande barn, barn på flykt eller barn som växer upp i samhällen påverkade av krig och naturkatastrofer ska ha tillgång till trygghet och skydd. Vi inriktar vår verksamhet på att barn och deras familjer genom förebyggande åtgärder ska skyddas från alltför höga risker förknippade med migration och på att skapa förutsättningar för att migration inte ska vara det enda alternativet för dem.

Barn i migration:

**66 miljoner människor har
tvingats från sina hem**

Ca 50 % är barn.

VERKSAMHET I SVERIGE

Barn far illa i asylprocessen

2015 sökte 70 000 barn skydd i Sverige, nästan hälften av dem kom ensamma. Efter lagstiftningen om tillfälliga uppehållstillstånd sökte 2017, två år senare, 8500 barn asyl i Sverige, varav 1300 kom ensamma. Samtidigt var fler barn än någonsin på flykt i världen.

Den nya lagstiftningen är den enskilt största faktorn till att barn inte får sina rättigheter tillgodosedda i Sverige. Barn behöver varaktiga lösningar för att känna sig trygga, det är centralt för både deras hälsotillstånd och etablering i samhället.

Begränsningarna av familjeåterförening bryter mot barnkonventionen där det tydligt står att alla barn har rätt till sin familj och ska inte separeras från dem om det inte är för barnets bästa.¹

Mottagandet präglas av väntan. Barn får vänta på besked om de får stanna eller utvisas, om vart i Sverige de ska flyttas, om de får återförenas med sin familj eller inte. Ett barn som kommit hit ensamt får vänta på besked om uppehållstillstånd i genomsnitt ca 600 dagar.² Processen från asylansökan tills dess att barnet kan återförenas med sin familj tar ofta upp till 3 år. Det är en mycket lång tid för barn och föräldrar att vara åtskilda från varandra. Konsekvenserna är en ökad psykisk ohälsa, depressioner, sömn- och matproblem.

Boenden stängs ner och tvingar barnfamiljer och ensamkommande att flytta till nya kommuner. Men även efter ett eventuellt uppehållstillstånd erbjuder många kommuner endast tillfälliga bostadskontrakt på ett par år. Detta gör att familjerna, som kämpar för att hitta vägen in i svenska samhället, behöver lägga all sin tid på att försöka hitta en ny boendelösning. Barnen får återigen bryta upp, byta skola och försöka skapa ett nytt sammanhang.

Barn behandlas också olika beroende på vilken kommun de är skrivna i. Ett exempel är unga ensamkommande som blir uppskrivna i ålder under asylprocessen. Vissa kommuner väljer att låta ungdomen vara kvar i sitt sammanhang och behålla sin gode man fram tills dess att beslutet vunnit laga kraft, medan andra kommuner anser att ungdomen är vuxen från dagen efter beslut och fräntas både boende och god man.

Barn far illa på grund av att aktörerna som ska stötta dem inte samverkar. Vi har sett exempel på att socialtjänsten inte agerar på orosanmälningar eftersom de ansett att situationen på asylboendet är Migrationsverkets ansvar.

Rädda Barnen bidrar till förändring

Rädda Barnen har skapat förändring för barn tillsammans med nyanlända och i samverkan med stat, kommun och andra aktörer. När barn och föräldrar är delaktiga i planering och genomförande av verksamheter kan vi bättre anpassa det vi gör till barnens och familjernas behov. Många nyanlända har valt att engagera sig i Rädda Barnen, som anställda eller frivilliga. Strategin har varit samverkan, egenmakt, mobilisering, inkludering och delaktighet.

¹ Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, började gälla den 20 juli år 2016.

² Den genomsnittliga handläggningstiden hos Migrationsverket för ett ärende för ett barn som kommer ensamt var 578 dagar

En trygg och värdig ankomst

Barnen som kommer till asylboendena i Sverige har varit på flykt länge och har varit med om saker inget barn borde få vara med om. De har heller inte haft utrymme att få vara just barn. Rädda Barnen bidrar till att barn får känna trygghet, leka och utvecklas.

Att vänta på att få asyl tar oftast lång tid. Och att vänta i sysslöshet är förödande. Det kan leda till depression både bland barn och vuxna. Barn behöver växa upp i en trygg miljö med föräldrar som mår bra och måste få sina rättigheter till lek och utveckling tillgodosedda.

Trygga barnvänliga platser

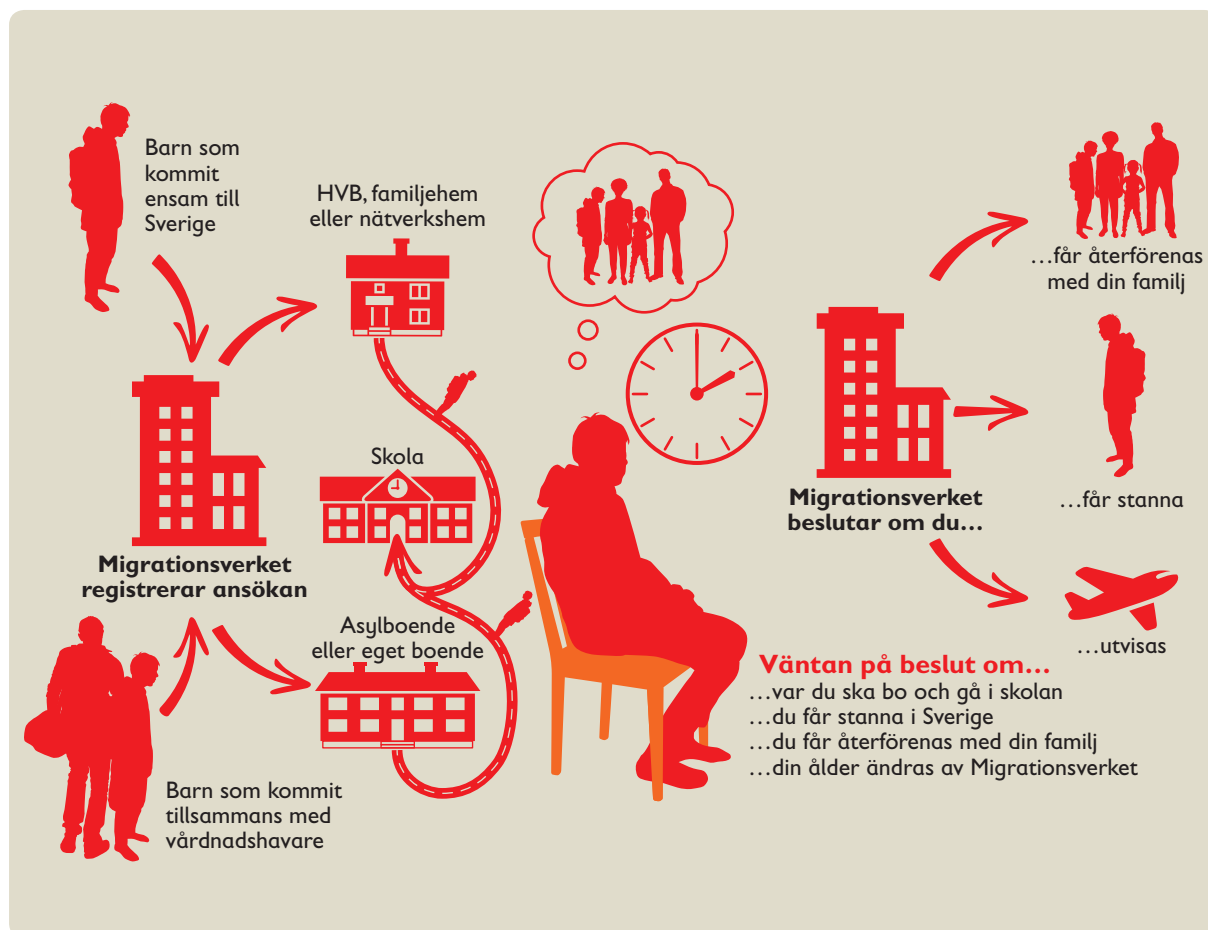
Rädda Barnen skapar trygga, barnvänliga platser på transit- och asylboenden. Dit får barnen komma och leka, prata eller bara vara tillsammans med trygga vuxna. Leken är mycket viktig för barns återhämtning och läkande efter svåra upplevelser. Barn som utsatts för trauma får hjälp och stöd av rätt aktörer.

Föräldrar organiserar sig

Vi stöttar asylsökande föräldrar så att de kan ta makten över sin situation och bli en aktiv kraft i sina barns liv. För ett par år sedan organiserade sig nyanlända på ett asylboende för att skapa meningsfull sysselsättning för barn och vuxna. De ville lyfta sig ur passivitet och ge sina barn en bra start i Sverige. Arbetet fick stöd av Rädda Barnen och kallas för ReAct. Tillsammans med andra aktörer i lokalsamhället, föreningar, företag och kommunala verksamheter, genomförs aktiviteter som de boende har identifierat som viktiga för att kunna förbereda sig för ett liv i det nya landet. De asylsökande får kunskaper och insikter om hur det svenska samhället fungerar och lokalsamhället får perspektiv på vad som är svårt och utmanande för de asylsökande.

"Ska jag också ta mitt liv så att Sverige förstår att vi väljer döden istället för att åka tillbaka?"

Ensamkommande pojke

Barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda

Rädda Barnen har hjälpt till att sprida ReAct-modellen. För att säkra långsiktigheten behövs ett övergripande nätverk mellan olika asylboenden. Genom nätverket kan strukturella hinder synliggöras, goda exempel delas och modellen för självorganisering spridas. Under året har nya ReAct-grupper bildats på asylboenden i Karlsborg och Spenshult utanför Halmstad. Vi har också spridit kunskap i Europa om modellen och har fått förfrågningar från Holland och Schweiz som vill lära sig mer.

Kunskap för barns trygghet och utveckling

Rädda Barnen har anordnat föräldrakurser bland annat tillsammans med de boende på asylboendet Restad Gård. Föräldrar får lära sig mer om svenska lagar, normer och kulturella skillnader i barnuppfostran och föräldraskap. Målet är att deltagarna ska känna trygghet i föräldraskapet. Tjänstemän från socialtjänsten och barnpsykologer som har deltagit vid föräldrakurserna har fått djupare kunskap om familjernas situation. Detta byggde broar mellan tjänstemän och familjerna och har skapat långsiktiga förutsättningar för inkludering av nyanlända i kommunen.

Vi har också utbildat ungdomsledare och gett dem möjlighet till att få ansvar och utvecklas, och barn har fått tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter.

Anställda och aktiva i Rädda Barnen har bland annat fått utbildningar i psykosocialt stöd, psykologiskt första hjälpen samt strukturerade lekaktiviteter. Även andra ideburna organisationer och offentliga verksamheter har tagit del av utbildningarna.

Allmänheten bidrog under 2017 med 269 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet. Till exempel finansierar allmänheten delar av vårt arbete för barn i migration.

Några siffror från verksamheten

- Tiotusentals barn över hela Sverige får stöd av våra aktiva lokalföreningar. Många lokalföreningar anordnar till exempel fritidsaktiviteter och studiestöd. Vi hjälper barnen med deras läxor, på skolor, HVB-hem eller på biblioteket. Genom läxhjälp lär vi känna varandra och kan ofta även stötta psykosocialt.
- 600 barn och 200 föräldrar har nåtts av Rädda Barnens trygghetsguider som besökt flyktingboenden i Malmö, Ängelholm, Halmstad och Vänersborg och förvaret i Åstorp. Mobila barnvänliga platser sattes upp och psykosociala aktiviteter har genomförts.
- 10 lokalföreningar har utbildats i psykosocialt stöd för att lättare kunna möta människor som varit utsatta för trauman. Frivilliga aktivitetsledare har utbildats för att kunna göra roliga, trygga och inkluderande lekaktiviteter som bidrar till barns utveckling och minskar negativ stress.
- 200 familjer har gått föräldrakurser som bland annat resulterade i att kommunikationen förbättrades mellan de nyanlända och andra aktörer. Genom verksamheten fick Rädda Barnen också kontakt med enskilda personer som kunde slussas vidare till vård- och omsorgsmyndigheterna. I Götene har kommunen tagit över det arbete som Rädda Barnen bedrev inom ReAct och stödjer de nyanlända att själva organisera sig.
- 5 utbildningar i ledarskap och strategisk planering och kommunikation har bedrivits i västra Sverige med 20 deltagare per tillfälle.

RIMAS BERÄTTELSE

”Barnens lek ger mig hopp”

Rima med yngsta dottern Sewar, 4, på Rädda Barnens barnvänliga plats på Piteå Havsbad.

I den överlastade gummibåten på väg från Turkiet till Grekland trodde hon att livet skulle ta slut.

– Jag grät och bad mina döttrar om ursäkt.

Men som volontär för Rädda Barnen har Rima från Syrien nu börjat känna hopp igen.

Det är onsdagskväll i Piteå. På Rädda Barnens barnvänliga plats intill asylboendet leker och pysslar ett 30-tal barn. Ett par flickor jobbar koncentrerat med att göra änglar av veckat papper. Till sin hjälp har de Rima, 33. Hon är en av flera volontärer som själva sökt asyl i Sverige.

– Det är fantastiskt att kunna använda min utbildning som förskolelärare, det som var mitt jobb hemma i Syrien, säger hon.

Möjligheten för unga ensamkommande och vuxna på transitboendet att engagera sig som volontärer är en viktig del av Rädda Barnens arbete här. Volontärerna är en stor tillgång. Rima har varit med sedan de barnvänliga platsen öppnade år 2016. Då hade hon och hennes familj, man och två barn, nyligen anlänt efter en svår resa. De väntade in i det längsta med att lämna Homs i Syrien.

– Att få leka är viktigt, särskilt när hela familjen är under stor press och väntar på besked om de ska få stanna i Sverige. Då är det inte alltid så lätt för dem att vara så närvarande. Många är irriterade, upprörda och nedstämda, säger Rima, som är volontär på Rädda Barnens barnvänliga plats i Piteå.

– Men så bombade de skolan bara ett par minuter från vårt hus. Bara tanken att våra döttrar kunde ha varit där gav oss inget val, säger hon.

Flykten gick över bergen på natten. De vandrade i timmar och fick bära döttrarna som bara var två och fem år gamla. Från Turkiet fortsatte de i en överlastad gummibåt över stormigt hav, till grekiska ön Kos.

– Det var fruktansvärt, jag var rädd att vi inte skulle överleva. Jag sa förlåt till mina döttrar, ”förlåt att jag utsätter er för det här!”

Spåren av det hon varit med om syns fortfarande i ansiktet som präglas av ett stort allvar och en mörk sorgsenhet. Men hon har också börjat känna hopp.

– Både mina och många andras barn här, har gått igenom stora svårigheter. Det betyder mycket för mig att se dem le, lära sig och leka igen!

Hennes egen yngsta dotter Sewar, 4, älskade den barnvänliga platsen första gången hon klev in i de ljusa, varma lokalerna. I synnerhet det rika utbudet av pysselmateriel, kompisar och fika. Familjen har just fått besked om att de ska få stanna i Sverige åtminstone i tre år och har nyligen flyttat till en egen liten lägenhet inne i Piteå. Livet börjar långsamt ta form.

– Allt jag vill nu är att ha lugn och ro, att mina barn ska få leva i fred och trygghet, få gå i skolan, leva ett normalt liv. Det har de rätt till – eller hur?

INAMS BERÄTTELSE

”Jag är glad att jag valde en ny väg”

Inam flydde för två år sedan ensam med sina två små pojkar till Sverige. Pojkarna var då två och fyra år vettskrämda efter den svåra resan. Idag har de börjat förskola och förskoleklass och trivs, även om den långa väntan på uppehållstillstånd är tärande.

– Jag är glad att jag valde en ny väg i livet. Vi är så glada över att vara vid liv och att vi får uppleva trygghet. Min räddning är att jag inte har suttit sysslolös, säger Inom som engagerade sig i ReAct-gruppen redan andra dagen på Restad Gård.

Tack vare förskolan och skolan har Raijan 6 år och Adam 4 år kommit snabbt in i det svenska systemet och samhället. Men pojkarna drömmer fortfarande mardrömmar flera gånger i veckan och vanligast är att de drömmer att mamma Inam dör eller att någon tar henne ifrån dem.

– När de leker hör jag dem hela tiden prata om framtiden. De leker att de har fått uppehållstillstånd och flyttat till en bra lägenhet. Jag hör hur min äldste säger till sin docka; ”Jag ska köpa kläder till dig och vi ska flytta från det här dåliga stället”. Då vet jag inte hur jag ska reagera eller vad jag ska säga, så jag bara lyssnar, berättar Inam.

Hon försöker skydda sina barn, men alla runt omkring dem pratar om framtiden och om uppehållstillstånd. Kompisar flyttar från Restad Gård, en del för att de fått uppehållstillstånd, andra för att de fått avslag och utvisas. Hela tiden blir pojkarna påmind om att de inte har ett riktigt hem än. Restad Gård är inte dåligt, men det är ett asylboende och representerar utanförskap.

– Vi lever som i ett vakuum. Vi har nu bott på samma asylboende i två år och tre månader och har inte kommit någon vart. Det är som att leva i ett mellanrum, att inte vara en del av samhället, berättar Inam.

Inam har fått träffa Migrationsverket vid två tillfällen. Senaste gången var för ett år sedan. Sedan dess har det varit tyst. Inga brev, ingenting. När Inam kontaktar sin handläggare så blir svaret detsamma varje gång; ”Tyvärr, jag kan inte säga något mer. Vi jobbar så fort vi kan”.

Inams ögon är beslutsamma. Hon har lärt sig svenska på egen hand genom att träffa en vän från trakten en gång i veckan och prata svenska. Hon har också skapat en Facebookgrupp där hon chattar med svenskar.

– Det är väntan och ovissheten som bryter ner en, förklarar Inam. Du kan inte förstå vad den gör med dig om du inte själv har upplevt det. Du är i ett mellanland, du finns inte, du är inte registrerad någonstans, du är inte en medborgare.

Alla på boendet går igenom olika faser:

– Man kan vara nöjd med att ha fått tak över huvudet några månader, men efter det börjar man känna sig utled och frustrerad. I nästa fas går frustrationen över till förtvivlan. Efter ytterligare ett par månader till ilska. Sedan, när inget händer, går ilskan över till apati och kanske depression.

Många på Restad Gård har med sig psykologiska trauman. En del har sin familj kvar i ett land med krig och ständiga faror. Vissa klarar inte av att leva under pressen och får psykiska problem, andra drabbas av konstant huvudvärk och migrän. Några tar livet av sig.

– En sak som är säker är att det är svårt att vara en bra förälder i den här situationen. Man känner sig fjättrad, oförmögen att påverka sin egen och sina barns situation. Men inombords är det som en storm, förklarar Inam.

Tack vare Support Group Network, de boendes egen organisation på asylboendet (inom ramen för Rädda Barnens projekt ReAct), har Inam ändå upplevt ljusa stunder under de gångna två åren. Organisationen har initierat och drivit introduktionsträffar för nyanlända, dans och gymnastik för barnen, frisörsalong, språkcafé, simskola, "dagis" och mycket mera.

– Min räddning har varit att jag inte har suttit sysslolös i två år och tre månader på mitt rum. Jag har använt varje dag till något bra. Jag engagerade mig i Support Group Network redan andra dagen på Restad Gård.

Idag är Inam chef för Support Group. Nu drömmer hon om att de ska få uppehållstillstånd och flytta ifrån Restad Gård till något eget.

– Vi har flytt och lämnat allt bakom oss, men vi är fortfarande samma människor. Jag är utbildad sjukgymnast, mamma till två pojkar och jag vill bidra till det samhälle jag lever i. Vi kom inte hit för att ta emot bidrag, äta och vila oss. Vi kom hit för tryggheten och med mig har jag en utbildning, idéer och positiv kraft. Jag vill göra skillnad och bygga upp samhället tillsammans med er.

Lokal samverkan för ett gott mottagande

Nyanlända barn och familjer möter många olika myndighetspersoner. Stödet blir lätt splittrat och svårförståeligt. För vissa behov finns inget stöd alls. Rädda Barns roll blir att arbeta för samverkan och ett helhetsperspektiv utifrån barnets synvinkel.

Samverkan är viktig för att förändring ska ske men också för att den ska bli långsiktig. Målet är att metoderna ska fortsätta att användas i kommunerna trots att Rädda Barnens projekt avslutas.

Tillit skapar en grund för stöd

Rädda Barnens lokalföreningar och distrikt driver verksamhet över hela landet för nyanlända familjer och ensamkommande barn. Lokalföreningarna involverar ofta också asylsökande och nyanlända som aktiva medlemmar i verksamheten.

Rädda Barnen träffar barn och familjer kontinuerligt i verksamheten och kan se förändringar och behov. I leken med barnet märks ofta hur barnet mår. Tack vare våra långsiktiga insatser får vi ett förtroende som innebär att vi kan länka familjer till samhällsaktörer som kan stötta familjerna vidare.

Rädda Barnens roll är många gånger att leda och underlätta dialogen mellan barn, familjer och samhällsaktörer. Vi utgår från barnets helhetsbild. Och ställer de enkla, men kanske ännu inte besvarade, frågorna: Vilka möter barnen? Vad behöver barnen och föräldrarna? Vad behöver de stöttande aktörerna runt omkring? Därefter kan metoder utvecklas och insatser planeras. Rädda Barnen har välutvecklade metoder att erbjuda till exempelvis kommunerna som traumamedveten omsorg och psykosocialt stöd.

Direktinsatser för större trygghet

Direktinsatser för barn och föräldrar och kompetensutveckling i Rädda Barnens metoder har gett ett bättre mottagandet av barn på flykt och deras föräldrar i kommunerna. Rädda Barnen har fört samman de olika aktörerna (kommunen, näringslivet och civilsamhället) och stöttat nyanlända så att de kan berätta om situationen. Fler känner ett ökat självförtroende och meningsfullhet i tillvaron. Rädda Barnen bidrar också med kunskap, utbildning och metoder. Genom föräldrastödande aktiviteter har föräldrar blivit tryggare i sitt föräldraskap.

Särskilda fallhanterare, "Case manager", har gett stöd till anställda och ideellt aktiva inom Rädda Barnen som möter barn i migration, kring frågor om barn i risk.

I Jämtland har ett projekt för att främja hälsan och förbättra kunskapen om det svenska vårdssystemet för asylsökande drivits. En dialog har förts med kommuner och hälsocentraler om tillgängligheten till vård via hälsocentraler för dem som inte kan svenska. Under hösten 2017 presenterade Region Jämtland, som ett resultat av samarbetet, ett förslag om att alla hälsocentraler i länet ska öppna lättakuter med drop-in.

Idrotten förenar

Samverkan sker med idrottsrörelser över hela landet för ett öppet och inkluderande Sverige. Flera av våra lokalföreningar samarbetar med idrottsföreningar eller Fritidsfrämjandet. Under året har vi bidragit till att även barn som är nyanlända eller som befinner sig i socioekonomiskt utsatthet fått liknande möjligheter som andra att utvecklas på sin fritid. De har spelat fotboll och basket, klättrat och paddlat. Vi har åkt pulka och skridskor tillsammans. Flera lokalföreningar arbetar för att föräldrarna också ska delta i våra aktiviteter med barnen, för att få en ny plattform tillsammans med sina barn. I fritidsaktiviteterna utvecklas barnen, och förtroende byggs mellan familjerna och våra aktiva.

Under året utvecklades samarbetet mellan Svenska Kyrkan, Röda Korset, Riksidrottsförbundet och Forum för idéburna sociala organisationer. Ett arbete kring lokal samverkan ska startas. I Stockholm stödjer projektet Ung på väg idrottsföreningar och nyanlända barn och unga. Ungdomarna har fått nya nätverk och kontakter, utvecklats i svenska och blir en del av ett sammanhang.

Skyddsnät för för barn som kommit ensamma

När ensamkommande asylsökande skrivs upp i ålder eller fyllt 18 år kan de tvingas flytta till migrationsverkets anläggningsboende, oftast i en annan kommun. Det innebär att de måste bryta upp från boende, skola och vänner. Rädda Barnen har agerat i samverkan med andra runt om i landet för att möjliggöra för dessa ungdomar att stanna kvar i den miljö där de har kommit att känna sig hemma. Lokalföreningarna samarbetar ofta med kommunen och föreningar för att stödja ensamkommande. När det gäller barn som kan tvingas flytta har flera lokalföreningar stöttat med att söka familjehem. I vissa kommuner sker samverkan mellan kommunerna och ideell sektor där kommunerna på uppmaning av ideell sektor avsatt statsbidraget för att ordna boende i kommunerna.³

På asylboendet Restad Gård i Vänersborgs kommun har en lokal arbetsgrupp tillsammans med bl.a. Röda Korset och Ekumenia-kyrkan skapat ett skyddsnät för ensamkommande unga. De ger bl.a. läxhjälp och psykosocialt stöd till en stor grupp unga som har en väldigt tuff situation efter att de har fått lämna sina tidigare hemkommuner och tvingats flytta till Restad Gård.

Rädda Barnens lokalförening i Söderhamn är ett exempel på en förening som aktivt involverar asylsökande i verksamheten. Från att ha varit en slumrande förening har man nu en aktiv styrelse, 13 olika arbetsgrupper och ca 65 personer som på olika sätt aktivt engagerat sig i föreningens verksamheter. Fem personer har anställts i ett integrationsprojekt och man bedriver läxhjälp, lek- och utflyktsverksamhet på asylboenden, föräldrautbildningen Älskade barn samt utåtriktade verksamheter.

³ Genom IOP, ideellt och offentligt partnerskap

KÖRENS BERÄTTELSE

”Sången integrerar!”

I Rädda Barnens lokalförening i Söderhamn träffas svenskfödda och nyanlända föräldrar och sjunger svenska barnsånger tillsammans med sina barn. Vuxna och barn lär sig språket och svensk kultur, samtidigt som de träffar familjer från orten. Integration och inkludering blir plötsligt något enkelt och självklart.

– Det slår en att integration inte behöver vara så märkvärdigt, säger BrittMarie Windemo, ordförande i Rädda Barnens lokalförening i Söderhamn.

Musik och skratt fyller aulan i Stenbergaskolan i Ljusne när Kulturskolan håller sångstund för barn och föräldrar tillsammans med Rädda Barnen.

Anna-Karin Tanous, 4, snurrar och dansar så att tofsarna vippar i takt till den klassiska barnsången från TV-programmet ”Fem myror är fler än fyra elefanter”. Flera barn gör henne sällskap och runt dem finns en ring av föräldrar som sjunger med.

– Det här är ett väldigt bra initiativ. I musiken möts vi på ett nytt sätt, säger Cristian Persson, pappa till Axel, 5 år. Man sjunger sig ju till fred. Då kan man sjunga sig till vänskap också.

Det är tredje gången som föräldrar och barn från Ljusne förskola samlas för att sjunga klassiska svenska barnvisor tillsammans. På repertoaren står låtar som Krakel spektakel, Vi går över dagstänkta berg och Yllet.

– Barnen övar sångerna på förskolan, men vi insåg snart att det var lika viktigt för föräldrarna att lära sig dem, inte minst för att kunna sjunga hemma tillsammans med sina barn. Därför bjöd vi in föräldrarna till egna sångstunder. Vi var osäkra på om några skulle komma, men redan första tillfället dök närmare 50 föräldrar upp med sina barn, säger Britt Marie. Hälften av föräldrarna var svenskfödda från trakten.

Kommunen har under de senaste åren tagit emot många människor som har flytt till Sverige. Musikprojektet är ett samarbete mellan förskolan, Kulturskolan och Rädda Barnen. Tina Ahlins interaktiva bok ”Svenska barnvisor” som tagits fram med stöd av Region Gävleborg, finns nu hemma hos varje familj.

– En av de små flickorna har med sig boken vart hon än går, berättar BrittMarie och skrattar.

Tanken med projektet är att dela en sångskatt och ett kulturarv oavsett nationalitet. Genom att sjunga lär man sig en massa nya ord och stärker språkutvecklingen.

– Vi vill också erbjuda en arena där man kan träffa varandra och ha roligt ihop på ett otvunget vis, säger Sara Bodlund, en av Kulturskolans sångpedagoger som leder kvällens övning.

Roula Saeigh, hennes man och deras tre döttrar kom till Sverige från Syrien för fyra år sedan.

– Det man behöver som ny är framförallt att lära sig språket. Men för att känna sig hemma behöver man också vänner.

Äldsta dotter Kristina Tanous, 13, håller med.

– Man behöver någon att prata med! Det här är jätteroligt. Min lillasyster sjunger hela tiden när hon är hemma.

Så är det dags för kvällens sista låt. Anna Karin springer in i ringen igen, tillsammans med kompisen 4-åriga Elhana Fisenatsion, som är från Eritrea. Det blir ett intensivt sång- och dansnummer.

Sen försvinner barn och föräldrar hemåt. Men nästa vecka ses de igen. Då är det konsert.

Inga barn ska försvinna

Cirka fyra procent av de ensamkommande asylsökande barnen som kommer till Sverige försvinner och återfinns inte. Barnen är en extra utsatt grupp för exploatering och utnyttjande. Barn försvinner under hela asylprocessen. Det handlar om barn i alla åldrar och nationaliteter. Anledningarna kan vara uppskrivning av ålder, avslag eller andra skäl.

Rädda Barnen medverkar i nätverk över hela landet för att förebygga att ensamkommande barn försvinner och förbättra samverkan mellan olika aktörer. Samverkansprojektet "Inga barn ska försvinna" har under året bedrivits i Skåne mellan Rädda Barnen, Helsingborgs och Malmö kommuner. Ett tätare skyddsnät kring ensamkommande barn har skapats. Glappen mellan myndigheterna har synliggjorts och Rädda Barnen tog fram en behovsinventering av vilka förändringar som krävs för förhindra att barns försvinner.

I slutet av året startade ett nytt samverkansprojekt i Stockholm kring barn som försvinner tillsammans med Röda korset, Stockholms stadsmission, Barnrättsbyrån och Stockholms stad. Syftet är att verka både förebyggande och att stötta papperslösa. Rädda Barnen har också arbetat med politisk påverkan och har bland annat diskuterat med samtliga migrationspolitiska talespersoner i riksdagen.

Stödlinje för nyanlända

När många kom till Sverige hösten 2015 saknade unga information och någon att prata med på sitt modersmål. Rädda Barnen startade därför en stödlinje dit barn och unga kunde ringa för att prata med professionella samtalsstödare på arabiska, dari, pashto, somaliska, tigrinja, svenska och engelska. När stödlinjen var nyupprättad ringde många ungdomar med frågor om hur Sverige fungerar och uttryckte iver över att få börja ett nytt liv i Sverige. De sökte också stöd för att prata om svåra saker. Det senaste året har det funnits en större uppgivenhet hos dem som ringer med ovisshet och rädsla inför framtiden. Många av samtalen handlar om oro för avslag eller över att man har fått avslag. Många ringer också om att de måste flytta från sitt boende vid 18 års ålder och uttrycker att de mår dåligt över att tillvaron de vant sig vid rycks upp. Samtalen har i högre grad än tidigare handlat om självskadebeteende. Åtta av tio samtal handlar om asylprocessen, och de flesta som ringer är pojkar 15-18 år som pratar dari.

I början av 2017 rapporterades det både i sociala medier och i traditionella medier om ungdomar från Afghanistan som hade tagit livet av sig istället för att tvingas åka tillbaka. Under två månader ringde många ungdomar som påverkats av den informationen. Stödlinjen tog under den här perioden emot 200 procent fler samtal.

Om det behövs och barnet vill kan Rädda Barnen erbjuda fortsatt stöd efter samtalet. Till exempel att prata med barnets boendepersonal, hjälpa till att boka tid för vårdbesök, eller gör en orosanmälan till socialtjänsten. Många som ringer har ingen att prata med om sina svåra känslor och de vet inte hur de ska kunna få hjälp. Flera berättar även för oss att de inte får den hjälp de har rätt till – unga som fått avslag på sin asylansökan får inte alltid träffa sitt juridiska ombud inför en överklagan av beslutet. Detta skapar en rättsosäkerhet.

Vi har lyssnat på barn, stöttat dem med information och coaching, och gjort barnens röster hörda för att påverka beslutsfattare. Vi har agerat för att det enskilda barnets rättigheter ska tillgodoses och vi har synliggjort strukturella problem för dem som kan påverka lagar, regler och myndighetspraxis. Rapporten "Lyssna på mig" med lärdomar från både stödlinjen och påverkansrådet släpptes 2017. "Lyssna på mig" har också skapat en film tillsammans med ungdomar, Barnombudsmannen och Mind för att förebygga självmord.

Några siffror från verksamheten 2017

- Rädda Barnen tog emot 1300 samtal från nyanlända barn och ungdomar.
- 15 orosanmälningar gjordes till Socialtjänst.

Barns röster ska höras

Rädda Barnens påverkansråd består av en grupp med 20 ungdomar som flytt till Sverige. Gruppen träffas regelbundet för att utbyta idéer, lära sig mer om påverkansarbete samt skriva, filma och på andra sätt föra fram sina åsikter till beslutsfattare. Påverkansrådet har samtalat med politiker, Migrationsverkets generaldirektör och med Länsstyrelserna i Luleå och Stockholm. En av deras filmer valdes ut av utrikesdepartementet för att visas för FNs säkerhetsråd i samband med att Sverige är ordförandeland 2018.

I Mötesplatser för ensamkommande får ungdomarna möjlighet att diskutera samhällsfrågor och integration, känna sig sedda, få göra sina röster hörda och bli lyssnade på. Bland annat har kommunrepresentanter och Migrationsverket har deltagit i Mötesplatserna.

Ungdomarnas berättelser har dokumenterats och använts för påverkansarbete. 2017 har mötesplatser bedrivits i Värmland, Stockholm, Borlänge och Gävleborg.

Påverkan lokalt, nationellt och globalt

Våra distrikt och lokalföreningar har fört en dialog med politiker och tjänstemän om barnens situation och kommunens ansvar och möjligheter. De har skrivit debattartiklar, brev och medborgarförslag samt diskuterat med de lokala politikerna om barnens bästa.

Genom ett aktivt påverkansarbete har ett barnrättsperspektiv tydliggjorts i de pågående förhandlingarna om EU:s gemensamma asyltagstiftning. Barn mellan 6 och 14 år är numera borta från diskussionerna i de pågående EU-förhandlingarna om tvång av fingeravtryck och ansiktsbilder.

Vi har haft ett omfattande opinions- och påverkansarbete och gör insatser hela vägen från ursprungslandet till Sverige för att bidra till barns trygghet och skydd. Målet är att få till stånd ett gott mottagande och att uppmärksamma hur regleringen av migrationen leder till negativa konsekvenser för barn. Vårt arbete med ensamkommande i projektet "Lyssna på mig" togs med i Sveriges rapport till FN som ett bra exempel på hur civilsamhället kan bidra.

AHMADS BERÄTTELSE

”Ett steg närmare drömmen”

Ahmad är 24 år och kom till Sverige för 4 år sedan från Afghanistan. Han klassas som eu-emigrant eftersom han bott i Italien under flera år och har uppehållstillstånd därifrån.

Han har besökt ofta Rädda Barnens mötesplats för unga ensamkommande och drömmer om att bli elektriker.

- Jag har nästan läst färdigt gymnasieutbildningen, berättar Ahmad som har fått hjälp av Rädda Barnen att lära sig hur lagarna ser ut och hur han ska förbättra sitt personliga brev. Han har till och med fått stöd då han besökt olika myndigheter.

- Rädda Barnen är de extra öron och den mun som ställer rätt frågor som hjälper mig vidare i systemet, förklarar han och berättar att han var i stort behov av ett anställningsavtal för att kunna få ett personnummer från Skatteverket.

Ahmad fick stöd att våga be om hjälp och använda sig av sitt nätverk. Detta ledde till att Ahmad nu, tack vare en sommaranställning, har fått ett samordningsnummer. Han har varit aktivt och hittat ett nytt arbete och bor hos en vän.

- Mitt mål är en fast bostad och ett arbete som gör mig självförsörjande. Då kan jag påbörja kvällsstudier i svenska så att mitt språk räcker för att läsa till elektriker.

Han har kommit ett stort steg fram mot sin dröm.

Vägen in till samhällsetablering

Långa väntetider och svårförståeliga system bidrar till utanförskap och ohälsa för nyanlända barn, ungdomar och deras föräldrar. Hindren kan till slut kännas oöverstigliga och det är svårt att driva förändring på egen hand. Rädda Barnen bidrar till barn och föräldrars etablering i samhället. Vi har under 2017 startat en ny verksamhet med fokus på etablering i samhället: Vägen in.

Rädda Barnen arbetar direkt med nyanlända för att stötta barnet eller familjemedlemmen att nå sina mål. Vi utgår ifrån de hinder och möjligheter som individen ser för sin etablering i samhället, koordinerar lokala aktörer och myndigheter så att verksamheter och aktiviteter möter de faktiska behoven. Tillsammans identifierar vi hinder och skapar långsiktiga bättre lösningar.

Arbetsätt:

- **Coacha:** bygga tillit till individens egen kapacitet och till samhället.
- **Informera:** om t.ex. regler och möjligheter.
- **Följa upp:** hur det går för individen.
- **Följa med:** på myndighetsmöten, bostadvisningar eller andra aktiviteter.

Exempel: En familjs process

Vi har stöttat då de:

- Ansökt om förskoleplats.
- Ansökt om asyl på anknytning för mamman.
- Varit på studiebesök för att hitta arbete till pappan.
- Lånat pengar till körkort.
- Trappat upp svenskastudierna.
- Inlett svenskastudierna hos ideella organisationer.
- Pratat med Arbetsförmedlingen om nystartsjobb, skrivit cv och tagit kontakt med referenser.

Genom stödet har de fått större förståelse för hur det svenska samhället fungerar. Både föräldrar och barn mår bättre och har fått en framtidstro om att kunna bygga ett nytt liv.

Unga och familjer har fått bättre förutsättningar att själva navigera sig fram i det nya samhället. De har fått kunskap om rättigheter, skyldigheter och normer i samhället. Vi har sett förbättrade familjerelationer, ökad kunskap om barnkonventionen, samt större jämställdhet mellan föräldrar. När föräldrar genom coachningen känner mer trygghet i sin föräldraroll och fått en större förståelse för samhällets behov behöver de inte längre förlita sig på barnen i samma utsträckning.

Vägen in har inte endast bidragit till att individen stärkt sin förmåga att etablera sig utan vi har också skapat förutsättningar för att centrala aktörer bättre förstår sitt ansvar för att förhindra att barn och familjer faller mellan stolarna. Vi har väglett och coachat föräldrar och ungdomar till att hitta sin väg till samhällsetablering och bedrivit uppsökande arbete på skolor, SFI-undervisningen, mötesplatser och språkcaféer för asylsökande och nyanlända.

"Nu kan jag ta hem mina vänner och leka hos oss, vi har fått ett hem!"

Aisha 10 år vars familj fått hjälp med att skaffa möbler och hemutrustning efter fyra år i Sverige då de inte haft mer än några madrasser och tre stolar.

"Det känns som om jag fått nya glasögon att se med på min situation"

Sahid från Iran

Några siffror från verksamheten 2017

50 ungdomar och 60 familjer har fått stöd i Borlänge, Kalmar, Malmö och Skellefteå där vi arbetat med direktstödande verksamhet och lokal samverkan. I Kalmar har projektet hjälpt ungdomar att både hitta till och bli involverade i det lokala föreningslivet.

INTERNATIONELL VERKSAMHET

Barn i migration utsätts för stora faror

Under 2017 har en aldrig tidigare skådad omfattning av människor begett sig på flykt. 66 miljoner människor har tvingats från sina hem, 22 miljoner är på flykt, över hälften är under 18 år.⁴ Anledningarna till att barn migrerar är många, det kan handla om att fly från fattigdom, våld eller konflikter. En växande andel migranter definieras inte som flyktingar i formell mening men dessa barn kan ändå fly från extremt utsatta situationer. Barn som migrerar från Afrika till Europa gör det till exempel ofta av politiska skäl, de känner en oro för sin säkerhet och sina ekonomiska förutsättningar.⁵ Fördjupade studier om situationen för barn i Afrikas horn visar också på att ojämlikheten mellan könen är en stark anledning till flykt. Barnen flyr från tvångsäktenskap, diskriminering och våld.⁶ Barn som migrerar från Afghanistan flyr ofta från våld, inte bara i samhället utan även i hemmet.⁷

Möjlighet att få tillgång till mat, skydd och utbildning är starka drivkrafter för familjer och barn i migration. Men när barn beger sig av för att söka ett nytt liv så är de också särskilt sårbara. Risken är stor att de separeras från sina familjer, utsätts för våld, utnyttjande och diskriminering. Det finns stora brister i samhällets stöd till barn i migration, dessa barn faller ofta mellan stolarna i olika staters system.

Rädda Barnen bidrar till förändring

Rädda Barnen bedriver ett omfattande arbete internationellt för att stärka flyktingars och migranternas rättigheter och ge dem skydd mot våld. För att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda arbetar vi hela vägen från ursprungsland till mottagarland. Vi bedriver insatser längs med vägen, påverkar för att stärka nationella och transnationella skydds- och trygghetssystem och bedriver förebyggande arbete.

Verksamheten innefattar:

- Skydd mot våld och stärkande av trygghetssystem. I våra humanitära insatser ligger fokus på att säkerställa trygghet och skydd samt tillgång till vatten, mat och akut hälsovård. Rätten till utbildning är också central.
- Vi arbetar för att hitta hållbara lösningar för människor som flytt eller migrerat. Det kan handla om att återförena föräldrar och barn som kommit ifrån varandra, att flyktingar och migranter integreras i det nya landet eller att de kan återvända under säkra och ordnade former till sitt hemland.
- Vi stöder också insatser för att förbygga osäker migration, där barn och ungdomar riskerar att utsättas för trafficking eller annan form av exploatering. Exempelvis stöder vi kampanjer för att medvetandegöra barn och deras vårdnadshavare om riskerna med migration. Vi arbetar också för att barns egna röster om migrationens orsaker och risker ska bli hörda.

⁴ UNHCR

⁵ <http://mixedmigrationplatform.org>, Youth on the move, 2017.

⁶ <http://regionalmms.org>, Young on the move, 2016

⁷ <https://resourcecenter.savethechildren.net>, Violence against Children, 2017.

Stärkta barnskyddssystem

Rädda Barnen påverkar regeringarna att ta sitt ansvar för att säkra barns rättigheter. Vi förespråkar gränsöverskridande lösningar när det behövs. Vi stöttar också informationskampanjer riktade direkt till barn för att upplysa om risker de kan utsättas för under migrationen.

”Svenskar är så glada och vill fira när de fyller 18. Vi afghaner här i Sverige är rädda för att fylla 18 och vi vill aldrig att den dagen ska komma.”

18-årig pojke till Rädda Barnens stömlinje, om rädslan att fylla 18 år och kanske behöva återvända.

I humanitära situationer påverkar Rädda Barnen ansvariga aktörer att säkra trygghet och skydd för barn men vi agerar också operativt. Genom våra mobila barnvänliga platser förbättrades till exempel tillgången till barnomsorg och vård i Lahore och Karachi i Pakistan och ett samarbete utvecklades med socialvårdsmyndigheterna. I verksamheten ingick psykosocial vård, återförening, rehabilitering, reintegration, utbildning, födelsekontroll och hälsovård.

En handledning för hur man ska hantera enskilda fall av ensamkommande migrerande barn i södra Afrika utvecklades under året. Det var ett gemensamt projekt mellan Rädda Barnens landkontor i Sydafrika, Moçambique, Zambia och Zimbabwe och organ som Unicef och UNHCR. Handledningen användes i pilotprojekt i flera länder och blev ett stöd för att utveckla nationella och regionala handlingsplaner i ett 15-tal länder. Rädda Barnen har också genom tekniskt stöd stärkt samordningen mellan de myndigheter som hanterar migration i södra Afrika: polis, invandringsmyndigheter och rättsväsende i Moçambique, Zambia och Zimbabwe.

Ett resultat av Rädda Barnens dialog med Sveriges regering är de prioriteringar regeringen gjort i de internationella förhandlingarna inom ramen för ”Global Compact for Refugee”, till exempel frågan om vikten av att barn i migration får omedelbar tillgång till utbildning. Rädda Barnen har även tät kommunikation med Global Compacts ledning i dessa frågor. Rädda Barnen har även påverkat EU-aktörer och institutioner, bland annat genom att lansera en rapport med konkreta rekommendationer.

Ett säkert återvändande

Rädda Barnen arbetar för att få till stånd hållbara lösningar för barn på flykt och migrerande barn. En del av detta är att hitta lösningar och rutiner för ett säkert återvändande, med barnets bästa i fokus. Nyckelverksamhet inom detta område för ensamkommande och separerade barn är barnvänlig återintegrering, integration och vidarebosättning, familjespårning och familjeåterförening.

Vår stödtelefon för unga nyanlända i Sverige har hanterat många samtal från barn som har tvingats återvända till Afghanistan. Vi såg ett behov av att både kunna ge rätt information till dessa ungdomar och att stärka processerna för återvändande i Afghanistan. Därför startade vi under året ett projekt för säkert återvändande, tillsammans med landkontoret i Afghanistan, vårt brysselkontor och Rädda Barnen i Norge och Tyskland.

Rädda Barnen har deltagit i diskussioner både nationellt, på EU-nivå och globalt kring behovet av åtgärder för att underlätta de hemvändandes situation. Vi deltar aktivt i påverkansarbete tillsammans med andra aktörer inom European Migration Advocacy Group och CONCORD. Diskussioner och samråd om barns rättigheter nationellt såväl som globalt sker i dialoger med departement, EU-institutioner och globalt inom FN och exempelvis Global Compact.

”När folk berättar att de tänker migrera norrut så berättar jag om hur mycket man lider längs vägen och att de är säkrare att stanna kvar. En del lyssnar och en del ger sig ändå av”.

Carmen 17 år, Guatemala

Förebygga osäker migration

Rädda Barnen har deltagit i nätverk för påverkan på EU-nivå för att förebygga osäker migration. Målet är att förändra EU:s politik och säkerställa att medel satsas på förebyggande insatser som t ex att stärka skyddssystemen i ursprungsländerna snarare än på migrationshantering.

NYAMACHS BERÄTTELSE

”Jag fick lära mig att förlåta”

– När vi flydde var jag tvungen att avbryta min skolgång men här har jag fått skolmaterial av Rädda Barnen. Jag gillar att gå i skolan och engelska är mitt favoritämne. Jag skulle vilja kunna prata med människor runt om i världen, säger Nyamach, 16 år.

Nyamach är 16 år och bor i ett flyktingläger i Etiopien efter att ha flytt från södra Sudan. Hon flydde med sin familj 2014 då tunga strider bröt ut i södra Sudan. Hennes föräldrar dödades i striderna men barnen tog sig till flyktinglägret.

Där kom hon i kontakt med Rädda Barnen som hade verksamhet för att stötta och stärka barn att skydda sig från våld, missbruk och utnyttjande. Hon har fått lära sig om sina rättigheter och fått ett ökat självförtroende. Bland annat har hon fått verktyg för att hantera svåra känslor som ilska, ångest och stress.

– Vi fick lära oss hur vi ska umgås med och känna tillit för våra kamrater, hur vi ska respektera andra och oss själva, hur man löser konflikter och hur man förlåter.

Nyamach berättar att hon hamnade i djup depression efter att bäge hennes föräldrar dödats. Hon funderade på att ta livet av sig.

– Den enda anledningen till att jag inte gjorde det var min lillebror. Jag ville inte att han skulle bli helt ensam.

Idag bor Nyamach tillsammans med sin lillebror och sin kusin som har tre egna barn. Hon tycker att Rädda Barnens verksamhet i lägret har hjälpt henne. Tack vare stödet kunde hon återhämta sig. Hon fick behandling och fick lära sig att tänka positivt och fokusera på sin utbildning. Hon lärde också känna en jämnårig flicka, Niyaoh, som även hon gått igenom många svåra saker. De är nu bästa vänner.

– Jag har lärt mig att det är möjligt att bygga upp sitt liv igen, berättar hon.

TIRUSEWS BERÄTTELSE

”När jag var hungrig sov jag”

Rädda Barnen försöker öka medvetenheten bland barn och vuxna på landsbygden om farorna för barn att ge sig iväg till stora städer. Tirusew är en av alla barn som hamnade på gatan efter att ha lämnat sin by.

Tirusew är en av 28 pojkar som bor i Rädda Barnens skyddade boende för gatubarn i Addis Abeba i Etiopien. Här kan de leka, börja gå i skola igen och får en säker plats att bo på. Personalen försöker, om möjligt, återförena barnen med sina familjer så att de kan integreras i samhället igen.

Tirusew kom till huvudstaden från sin by efter att ha blivit lovad arbete och med förhoppning om att tjäna pengar, precis som tusentals andra barn i Etiopien. Men han blev besviken.

– Jag tjänade pengar genom att tvätta bilar. Ibland gick det att få lite pengar på bussterminalen, men ibland fick man ingenting. Inte ens mat. När jag var hungrig försökte jag sova hela dagen, berättar han.

Socialarbetare hjälpte honom att få en plats på boendet och han kommer snart att återvända till sin hemby. Han får stöd på boendet för att förbereda sig för ett liv borta från gatan.

EU:s avdelning för humanitärt bistånd och civilskydd, ECHO, finansierade en del av Rädda Barnens arbete för migrerande barn i Etiopien. ECHO finansierade också annan verksamhet, totalt bidrog ECHO med 26 miljoner kronor till Rädda Barnen under 2017.

Lärdomar: Skydd för de mest utsatta

Verksamhet i Sverige:

Det finns många exempel där politiken och byråkratiska hinder har påverkat barn och unga negativt. Det gör det svårt att arbeta långsiktigt. Situationen påverkar även våra anställda och ideella krafter känslomässigt. Det är krävande att arbeta nära utsatta barn och vi behöver bra strukturer, med olika former av handledning, för att ta hand om både barnens och de engagerades hälsa.

Kortsiktig finansiering gör det svårt att följa upp resultat på längre sikt. Det skapar inte heller en förutsättning för att arbeta med egenmakt då detta kräver långsiktig trygghet och tillit.

Internationell verksamhet:

I rapporten "Varför stannar barn?" efter ett projekt med samma namn har vi lärt oss mer om hur vi bättre kan stärka barnskyddssystemen i ursprungsländerna. Lärdomarna kommer att användas i alla våra program för barn i migration.

Agenda 2030

Arbetet med barn i migration bidrar till flera mål i Agenda 2030.

Mål 10.7 "Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik".

Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap, då vi arbetar med bred samverkan och globala nätverk.

"Här i mitt kvarter har många vänner gett sig av sen 2014. Tidigare var jag gladare, livet var roligare. Men nu finns det inte någon att vara med eller att gå och fiska med, alla har gett sig iväg. Några av dem som är kvar har börjat med droger och jag får inte längre umgås med dem. För mig har migrationen förändrat mycket."

Luis 16 år, Guatemala

ALLA FORMER AV VÅLD MOT BARN SKA MINSKA

Barn ska känna trygghet

Rädda Barnen kämpar för att våld mot barn inte på något sätt ska accepteras och för att samhället ska förebygga och skydda barn från bland annat fysiskt, psykiskt och sexuellt våld.

I Sverige riktar vi in oss på att stärka samhällets förmåga att förebygga och upptäcka våld mot barn, samt på att våldsutsatta barn ska kunna få skydd, vård och stöd.

I det internationella arbetet fortsätter vi kämpa för att få fler länder att införa förbud mot aga och för att staterna ska arbeta för att förbudet efterlevs. Därför bedriver vi politisk påverkan på många nivåer.

Vi arbetar också för att få vuxna att ändra sina attityder och beteenden genom att till exempel utbilda i föräldraskap. Då kunskapen ökar och familjer får direkt stöd sker strukturella förändringar i samhället. Det handlar också om att bidra till en skola där inga barn diskrimineras.

Vi bedriver verksamhet i konflikt- och katastrofsituationer för att förbättra barns trygghet och skydd och påverkar för att stater och andra ansvariga aktörer ska se till att det finns system som skyddar barn.

Våld mot barn

Världen över utsätts nästan 6 av 10 barn mellan 2 och 14 år regelbundet för fysiska och förödmjukande straff av sina vårdnadshavare.

1 av 4 unga i Sverige, i åldersgruppen 15-17 år uppger att de har blivit utsatta för fysiskt våld.

Nästan 1 av 10 unga i Sverige, i samma åldersgrupp, uppger att de blivit utsatta för sexuellt våld, av en vuxen någon gång i livet.

VERKSAMHET I SVERIGE

Alltför många barn utsätts för våld

Alltför många barn i Sverige utsätts för våld: fysiskt och psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller försummelse. En av fyra 15- och 17-åringar uppger att de har blivit utsatta för fysiskt våld och nästan en av tio för sexuellt våld, av en vuxen någon gång i livet.⁸ Då det gäller små barn är det oftast föräldrarna, andra närstående vuxna eller personal inom barnomsorg, skola eller fritidsverksamhet som är förövarna. Med stigande ålder blir det vanligare att barn också utsätts för våld av jämnåriga eller av främmande personer. Våldet förekommer i hemmet, förskolan, skolan, offentliga platser och på digitala mötesplatser.

Barns rättigheter till skydd, stöd, behandling och upprättelse då de utsatts för våld tillgodoses inte fullt ut i Sverige idag. En förutsättning är många gånger att någon utomstående uppmärksammar situationen och ingriper. Exempelvis borde alla verksamheter med barn rutinmässigt fråga barn om de har utsatts för våld. Detta sker inte idag. Kunskapen om och tillgång till stöd och behandling skiljer sig mycket åt beroende på var man bor i Sverige. Om barnet inte får det stöd eller behandling det har behov av, finns en ökad risk för psykisk ohälsa, svårigheter att tillgodogöra sig skolundervisningen och att utveckla goda relationer.

Vissa grupper av barn tycks fara särskilt illa av samhällets bristande förmåga att fånga upp och hjälpa barn som utsatts för våld. Det handlar om barn i samhällets vård (i skyddade boenden, på institutioner och i jour- och familjehem) barn med föräldrar i familjerättsliga konflikter, barn utan papper och barn i migrationsprocess.

⁸ Jernbro, C. & Janson, S. (2017). Våld mot barn 2016. En nationell kartläggning. Stiftelsen Allmänna barnhuset, Stockholm.

Rädda Barnen bidrar till förändring

Under 2017 har Rädda Barnens fokus på området varit att stärka samhällets förmåga att upptäcka när ett barn utsatts för våld, samt rätten till skydd, stöd och behandling för barn som har utsatts för våld. Vi har arbetat med att höja kunskapen, medvetandegöra, påverka beslutsfattare och professionella, och att erbjuda stöd och behandling till barn. Vi har under året även förbättrat möjligheten för barn som blivit utsatta för våld att få skydd, vård och stöd. Genom att höja kunskapen hos barn och unga om deras rättigheter och möjligheter har fler barn kunnat få sin rätt till skydd och stöd tillgodosedd.

Skydd, vård och stöd säkerställs

Lokalföreningar och distrikt har arbetat med kunskapshöjande insatser och påverkat personal och beslutsfattare i kommuner och regioner. Vi har till exempel arrangerat föreläsningar om sociala medier, våld och normer. Ett par lokalföreningar har anordnat utbildning för skolpersonal i psykologisk första hjälpen, om hur vi bemöter barn som har drabbats av kriser.

Rädda Barnen bevakar löpande barns rätt till skydd, stöd och behandling. Det sker i nätverk och referensgrupper, i seminarier och paneler, genom intervjuer i massmedia, genom att svara på remisser, skriva debattartiklar och bedriva kampanjer.

Vi har startat samverkansgrupper mellan olika aktörer i kommuner och regioner för att barn inte ska hamna mellan stolarna. Rädda Barnen har också aktivt bidragit till att barnhusverksamheter har startat på flera orter och att befintliga barnhus har utvecklats och förbättrats, genom bland annat ökad polisiär närvaro och snabbare handläggningstider.

Vi erbjuder också direkt eller indirekt stöd till barn som har utsatts för våld. Vi utbildar vuxna i barns närhet så att de kan förbättra förutsättningarna för barn, erbjuda trygghet och stöd, och vet hur de ska agera i situationer där barnet kan fara illa. Under 2017 fortsatte vi att utbilda personal från skolor, boenden och socialtjänst i förhållningssättet traumamedveten omsorg (TMO) men vi har även utvecklat verksamheten med verktyg för implementering. Våra utvärderingar visar att det behövs såväl verktyg som repetition för att TMO på riktigt ska befästa och genomföra arbetssättet.

Några siffror från verksamheten

- Under 2017 har vi utbildat 8 301 viktiga vuxna i t ex skola, socialtjänst och på boenden i TMO.
- Vi har nått 166 020 barn indirekt genom utbildningarna (antal deltagare multiplicerat med antal barn, ca 20, de möter i sitt arbete 2017).
- Vi har nått samtliga av län och 74 procent av kommunerna med utbildningar i traumamedveten omsorg.

Svenska postkodlotteriet har bland annat finansierat Rädda Barnens verksamhet vid Centrum för stöd och behandling. Svenska postkodlotteriet har med 47 miljoner kronor bidragit till en stor del av Rädda Barnens verksamhet i Sverige och i världen.

Barn och ungdomar i utsatta livssituationer

Rädda Barnens har behandlingsverksamhet på mottagningar i Stockholm, Göteborg och Malmö. Vi har tagit emot barn för stöd och behandling där samhällets insatser inte har räckt till. Det handlar om barn som inte fått tillgång till vård och stöd hos BUP eller socialtjänst och som varit med om t ex sexuella övergrepp, bevittnat eller själva utsatts för psykiskt/fysiskt våld eller att föräldrarna har befunnit sig i allvarliga familjerättsliga konflikter.

Kunskapen från den kliniska verksamheten använder vi för att påverka beslutsfattare och viktiga vuxna i barnens närhet. På så sätt bidrar vi till förändring för många fler barn än de vi behandlar.

Några siffror från verksamheten

- Under 2017 har 115 barn och deras nätverk fått stöd och behandling och ännu fler har fått rådgivning via telefon och mail.
- 2017 släpptes två material som syftar till att barn och viktiga vuxna runt barn ska få kunskap om svåra händelser och hur de kan påverka hur barn mår, framförallt med fokus på posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).
- Vi har under året utbildat professionella från 15 kommuner i Sverige i att leda egna BiFF-grupper (barn i föräldrars fokus) som riktar sig till föräldrar som befinner sig i familjerättsliga konflikter, i syfte att hjälpa barnen. Genom detta arbete finns nu stödsatser i 15 kommuner.
- Boken Ett fredat rum lanserades som riktar sig till föräldrar som befinner sig i familjerättsliga konflikter.
- Barns möjlighet till stöd när föräldrarna har en vårdnadstvist har förbättrats genom insatser där Rädda Barnens material Hanna och Theo används. Ca 70 procent av barnen mår bättre efter insatsen.
- Vi har nått ca 4600 viktiga vuxna med föreläsningar om våld och barns utsatthet.
- 30 behandlare har utbildats i traumafokuserad kognitiv beteendeterapi. Påverkansarbete har bedrivits som bland annat har lett till att utbildningen nu finns på universitetsnivå.

High Five: Inkluderande idrott

Genom High Five ska kompetens och medvetenhet om mobbning, kränkning och diskriminering inom idrottsrörelsen öka. Verksamheten ska även förebygga och upptäcka kränkningar och erbjuda trygga och inkluderande idrottsaktiviteter för barn och unga.

Rädda Barnen har stöttat idrottsföreningar att börja använda sig av metoden fem steg till en handlingsplan. I verksamheten ingår även att erbjuda meningsfulla, trygga och inkluderande fritidsaktiviteter för barn i socioekonomisk utsatthet, barn i migration och barn utsatta för våld. Arbetet mot våld och sexuella övergrepp inom idrotten har stärkts och barn på flykt har erbjudits idrottsaktiviteter.

Intresset för metoden fem steg till en handlingsplan har under året spridit sig till andra barn- och ungdomsorganisationer även i Norden och i EU.

Några siffror från verksamheten:

- 53 föreläsningar inom High five.
- 64 idrottsföreningar har tagit fram handlingsplaner.
- 25 lokala projekt erbjuder trygga och inkluderande fritidsaktiviteter för barn i migration.
- Genom att metoden Fem steg till en handlingsplan spridits till idrottsföreningar har kränkningar upptäckts och förebyggts. Totalt genomfördes 52 utbildningar. Skolidrottsförbundet genomförde en utbildning i barnkonventionen. Utbildningarna har lett till en starkare organisation för hur verksamhet för barn och unga kan vara trygg, normkritisk och inkluderande.

Arbete mot hedersvåld

Kärleken är fri har varit ett flerårigt projekt⁹ för att nå fler barn och unga som lever med hedersrelaterade begränsningar med information om deras rättigheter. Projektet har också verkat för att utveckla och säkra samhällets stöd till barn som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld.

En teaterföreställning som bygger på självbiografiska berättelser visades för grundskole- och gymnasieelever över hela landet. Efter föreställningen genomfördes diskussioner i klassrummen och i en utställning fick eleverna information om sina rättigheter och möjlighet att samtala med företrädare från frivilligorganisationer och myndigheter.

En stöd-chatt har drivits dit barn och unga kunde höra av sig med frågor om hedersrelaterat förtryck och få psykosocialt stöd eller länkas vidare till rätt myndighetskontakt.¹⁰

Eftersom frivilligorganisationer, myndigheter och skolor samverkade skapades långsiktighet. Skolans personal involverades innan och efter aktiviteterna och lokala samverkansgrupper mellan polis, socialtjänst och skola skapades.

Rädda Barnen har bidragit till ökad kunskap om barns rättigheter och medvetenhet om hedersvåld- och förtryck. Samtalen med elever har ofta handlat om relationer och kärlek. Det har även förekommit samtal om till exempel oro för att bli bortgift eller svåra hemförhållanden.

Några siffror från verksamheten 2014-2017

- 100 grund- och gymnasieskolor besöktes i 8 städer.
- 30 000 elever tog del av aktiviteterna.
- Under projektiden har sammanlagt över 800 ärenden inkommit till stödforumet.

Öka kunskaperna

En viktig del av Rädda Barnens verksamhet handlar om att öka kunskapen hos viktiga vuxna i barnets närhet och hos yrkesverksamma i barnnära verksamheter, tjänstemän och beslutsfattare om hur utsatta barn är för våld.

Material om sexuella övergrepp och andra traumatiska upplevelser blev särskilt efterfrågat under hösten 2017 i samband med #metoo. Handboken Stopp! Min kropp! laddades ner 10 000 gånger på bara några dagar och 7 000 ex av den tryckta handboken beställdes under samma period.

Medlemsrörelsen har fått utbildningar för att verksamheten ska bli tryggare och säkrare för barn. Ett nytt system för dokumentation med fokus på barns integritet och rättssäkerhet har lett till att Rädda Barnen har kunnat upptäcka barn i utsatta situationer och sett till att de fått adekvat stöd.

Rädda Barnen har insatser för att stärka föräldrar så att barns möjlighet till en trygg uppväxt ökar. Det handlar om att öka kunskaperna om rättigheter och skyldigheter, samhället, barns behov och föräldraskapet. Vi ger också råd och stöd när det uppstår problem i föräldrarollen, familjen eller hos barnet.

Ett nytt samarbete startade 2017 mellan Länsstyrelsen i Gävleborg och Rädda Barnen om barn och ungdomars utsatthet för våld. Genom kompetens- och kunskapshöjande insatser till olika yrkesgrupper ska deras förmåga att identifiera och hjälpa våldsutsatta barn stärkas.

Allmänna arvsfonden har finansierat Rädda Barnens verksamhet mot hedersvåld. Allmänna arvsfonden har bidragit till vår verksamhet med totalt 16 miljoner kronor under 2017.

”Man ska göra det som man själv vill. Det är ditt eget liv. Det är du som ska bestämma. Man ska inte tänka på vad andra kommer att tycka. Om någon säger att du som är kille kan inte vara kär i en kille så ska du inte bry dig”
Elevröst från samtal under skolturnén

”Jag känner en som är 12 år och föräldrarna säger alltid att 'kolla din kusin det är henne du ska gifta dig med!' Sen när hon är typ 15 gifter de sig. Ingen av dem vill men om säger nej kommer det att bli kaos.”
Elevröst från samtal under skolturnén

⁹ Pågick mellan 2014-2017

¹⁰ Idag finns chatten samt ett pedagogiskt material för lärare på dina.rattigheter.se.

Några siffror från verksamheten:

- 17 586 nedladdningar och 27 291 beställningar av handboken Stopp! Min kropp.
- Handböckerna #nätsmart och Detta borde alla veta om sexuella övergrepp har spridits brett.
- Handboken, När något har hänt, producerades. Den handlar om hur den vuxna kan upptäcka att ett barn har varit med om en traumatisk händelse och vad som går att göra för att skapa en trygg och säker situation för barnet. Den laddades ner 2 526 gånger och 7 350 tryckta exemplar beställdes.
- En animerad film om posttraumatiskt stressyndrom producerades.
- Handboken Tryggt föräldraskap med vägledning kring konflikthantering laddades ner 6 291, och 3 941 exemplar av den tryckta handboken beställdes.

Påverkan

Vi bedriver ett kontinuerligt och strategiskt påverkansarbete för att förbättra samhällets förmåga att upptäcka barn som utsätts för våld och att kunna erbjuda skydd, stöd och behandling vid behov. Påverkansarbetet bedrivs på alla nivåer: lokalt av medlemsrörelsen, regionalt av regionkontor och verksamheter och nationellt från huvudkontoret. Vi påverkar genom att bland annat:

- öka medvetenheten om brister och lösningar genom att föreläsa, medverka i seminarier och paneler, och sprida material i olika kanaler (ex poddar, skriftligt material, filmer på youtube),
- uppvakta politiker och andra beslutsfattare på olika nivåer och inleda ett samtal kring barn och våld,
- bevaka och driva dessa frågor i olika referensgrupper, nätverk och samverkansforum,
- svara på remisser om förslag till förändringar i lagstiftning eller förslag på insatser,
- skriva debattartiklar och medverka i massmedia,
- lyfta barns röster och rättigheter i massmedia.

Några siffror från verksamheten

- Under 2017 genomförde Rädda Barnen en kampanj med ett upprop med namninsamling kring rätten till behandling efter sexuella övergrepp. Kampanjen resulterade i att mer än 8 000 privatpersoner skrev på uppropet, och att frågorna lyftes i massmedia.

INTERNATIONELL VERKSAMHET

Det pågår ett fruktansvärt våld mot barn

När barn straffas med fysiska och förnedrande straff kränks deras rättigheter. Att skydda barn från våld är en skyldighet enligt artikel 19 i FNs konvention om barnets rättigheter. Idag finns ett lagstiftat skydd för barn genom förbud mot fysiska och förödmjukande straff i 53 länder i världen. Det räcker inte. Globala studier visar att nästan sex av tio barn mellan 2 och 14 år utsätts regelbundet för fysisk och förödmjukande straff av sina vårdnadshavare.¹¹

Ett av sex barn över hela världen lever i konfliktzoner där ett fruktansvärt våld mot barn pågår dagligen, trots att stridande parter är skyldiga att skydda barn mot kränkningar. Barn tvingas delta i strider som soldater och barn är måltavlor för våldet.

Rädda Barnen bidrar till förändring

Rädda Barnens fokus i arbetet för att minska våld mot barn handlar om att förändra länders lagstiftning och politik samt att förändra medvetenheten och attityden i samhället angående våld mot barn.

Då det gäller våld mot barn i konflikter är Rädda Barnen Sverige en nyckelaktör inom den globala Rädda Barnen-rörelsen. Vi ger förebyggande stöd och direktstöd, bland annat psykosocialt stöd. Vi arbetar för att stärka barnskyddssystemet i länder och regioner, och utbildar bland annat polis, militär och fredsbevarande aktörer i barns rättigheter och skydd av barn. Vi arbetar också för att befria barn som hamnat i väpnade gruppers våld och gör insatser för att återintegrera dem i samhället. En viktig del i arbetet är att bedriva politisk påverkan för större rättsligt skydd för dessa barn.

¹¹ United Nations Children's Emergency Fund, Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children, UNICEF, New York, 2014.

Skydd mot fysiskt och psykiskt våld

”Jag vill inte bli slagen... jag vill att de ska säga att de älskar mig mycket.”

Barn i Peru

Vi påverkar regeringar att förbjuda aga i alla former, både i hemmet och i skolan. Förutom rättsligt skydd måste det finnas förebyggande, psykosocialt och juridiskt stöd för barn. Lika viktigt är att öka medvetenheten. Rädda Barnen arbetar med andra civila samhällsorganisationer för att säkerställa att utbildningskampanjer når alla nivåer i samhället och deltar i en mängd evenemang och bidrar med expertis.

En viktig metod för att förändra beteendet är stödprogrammet Positiv uppfostran i vardagligt föräldraskap (Positive Discipline in Everyday Parenting). Där får föräldrar verktyg för en alternativ uppfostran utan våld och för att kunna arbeta konstruktivt med konflikter. De får ökad kunskap om barnens utveckling och hur barns lärande går till. Utvärderingar pekar på att utbildningen minskar föräldrarnas användning av fysiska bestraffningar.

Afrikanska unionen: Rädda Barnens program för att förhindra barnnäktenskap har lett till att Afrikanska unionen startat en panafrikansk kommitté som kommer att övervaka regeringarnas insatser för att få stopp på barnnäktenskap.

Rwanda: Rädda Barnen har påverkat regeringen att vid en nationell barnkonferens ta upp positivt föräldraskap. Grunden för en stiftelse har lagts som ska främja en våldsfri miljö för barn genom rättsliga ramverk. Våld mot barn har fått hög prioritet hos regeringen och det finns stora förhoppningar om ett aga-förbud i landet.

Filippinerna: Ett utkast till ett lagförslag om agaförbud har lämnats till senaten. Det är ett resultat av Rädda Barnens och samarbetspartnern ZOTOs mångåriga arbete.

Kosovo: Ett utkast till en lag om skydd av barn, inklusive ett aga-förbud, har arbetats fram i dialog med Rädda Barnen och andra partner. Utkastet ska nu granskas och det förväntas komma upp för omröstning i parlamentet 2018.

Bangladesh: Föräldrarna i urbana slumområden och landsbygdsområden har i allt högre grad förändrat sin syn på, och använder sig mindre av, fysiska bestraffningar efter att ha deltagit i Rädda Barnens utbildning i positiv uppfostran.

EDINS OCH ARIETTAS BERÄTTELSE

”Vi lärde oss att förstå barnen bättre”

Edin och Arietta är fosterföräldrar och bor i Zheger i Kosovo. De fick höra talas om Rädda Barnens utbildning i positiv uppfostran av sin väninna Fata som berättade hur bra hon tyckte den var. De bestämde sig för att delta.

– Som fosterfamilj tar vi hand om så många barn, berättar Arietta. Det här blev ett tillfälle för oss bägge att delta och lära oss mer om hur vi kan hjälpa barnen bättre. Jag kan inte tillräckligt betona hur mycket den här utbildningen har hjälpt oss. Jag kan nog påstå att det har varit det bästa jag lärt mig om detta ämne!

Edin och Arietta tyckte att det var särskilt värdefullt med tanke på att barnen kommer från så många olika bakgrunder, och med olika erfarenheter. Några kommer från splittrade hem och några är föräldralösa. En del av barnen kommer bli kvar hos dem under längre perioder, ibland upp till 7 år, eftersom det ursprungliga problemet inte blir löst.

– Utbildningen har verkligen hjälpt oss att förstå dessa barn ännu bättre, särskilt de yngre, förklarar Edin. Jag kunde plötsligt bättre förstå grundläggande saker som att de också kommunicerar med oss genom sin gråt. Att ta hand om alla barnen är ett tufft jobb och de har boken de fick under utbildningen i en låda i vardagsrummet för att ha till hands som referens.

– Det är bra att kunna gå tillbaka och slå upp saker, det gör vi ofta, säger Arietta. Jag vill rekommendera alla föräldrar att delta i Rädda Barnens utbildning tillsammans. Den är verkligen fantastiskt.

I Kosovo har unga deltagit i enkäten "Young Voices, Kosovo 2016" och fått svara på frågor om våld.

96,3 % känner sig trygga hemma,

81,1 % känner sig trygga i klassrummet.

18,9 % känner sig inte säkra i klassrummet.

75,6 % har bevittnat våld eller själva blivit slagna det senaste året.

(72,8 % av flickorna och 78,2 % av pojkarna.) Pojkar i klass 6 har bevittnat våld i högre grad än pojkar i klass 8 eller högre.

Xhorda Dervishi 15 år presenterar resultaten från Young Voices i Albanien.

Några siffror från verksamheten

De föräldrar i Kosovo som deltagit i vår utbildning Positiv uppfostran och föräldraskap i vardagen har uppgivit att de förändrat sitt beteende enligt enkätsvaren nedan.

- Har använt fysisk bestraffning under den senaste månaden: 91 procent före kursen – 73 procent efter kursen.
- Har inte använt fysisk bestraffning under den senaste månaden: 9 procent före kursen – 27 procent efter kursen.
- Anser att barn som straffas beter sig bättre: 40 procent före kursen – 13 procent efter kursen.

LAOURES BERÄTTELSE

”Nu vill jag hjälpa flickor som riskerar att bli bortgifta”

Niger i Västafrika är det land i världen där barnäktenskap är allra vanligast. 76 procent av alla flickor blir bortgifta innan de fyllt 18 år. Därmed tvingas de in i vuxenliv och mödraskap utan att vara varken fysiskt eller mentalt redo. För att motverka tidiga äktenskap driver Rädda Barnen ett projekt i tio byar i Maradi-regionen. I projektet ingår opinionsbildning mot tidiga äktenskap men också verksamhet för att säkerställa att flickor får skydd, hälsovård och möjlighet att gå i skolan och få en utbildning.

Laoure, 15 år, är en av de många flickor som fått hjälp. När hon var 11 år lovade hennes pappa bort henne till en man, på villkor att hon fick gå färdigt skolan. Två år senare dog Laoures pappa plötsligt. Då kom mannens familj och sa att de ville att hon skulle sluta skolan eftersom de redan betalat en hemgift för henne. Laoures mamma vägrade trots att hon inte kunde betala tillbaka hemgiften. Istället tog hon med sig Laoure och flyttade till en annan by för att dottern skulle kunna fortsätta gå i skolan. Saadatou fick också kontakt med Rädda Barnen och fick hjälp så att hemgiften kunde betalas tillbaka och hon slapp gifta sig.

Laoure går nu i skolan med fortsatt stöd från Rädda Barnen.

– Jag vill bli lärare så att jag kan hjälpa till att försörja sina syskon och samtidigt hjälpa andra flickor som riskerar att bli bortgifta, säger hon.

Arbete mot sexuellt utnyttjande och exploatering

Rädda Barnen har en ledande roll i det globala Rädda Barnen-samarbetet för att samordna arbetet kring sexuellt våld, men arbetar även tillsammans med många andra samarbetspartner.

- Rädda Barnen har bidragit till en kartläggning av arbetet med sexuellt våld och med att ta fram en handbok för fältarbete.
- Ett förslag togs fram till en gemensam strategi kring barnäktenskap.
- Ett gemensamt arbete med andra Rädda Barnen-medlemmar har gjorts för att få synergieffekter med det arbete som sker globalt inom andra områden som exempelvis jämställdhet, hälsa, näring och utbildning.
- Under året distribuerades filmer som producerades av organisationen Change Attitude, en svensk organisation som använder filmmediet för att öka medvetenheten om sexuellt våld.

Skydd av barn i väpnade konflikter

Rädda Barnen för en dialog med väpnade aktörer om barnsäkerhetsfrågor och driver program för att stödja barn i konflikt. Rädda Barnen tog under året fram riktlinjer för hur man kan arbeta gentemot väpnade aktörer och militärer. Riktlinjerna har därefter använts i utbildningar för militär och FN:s fredsbevarande styrkor vilket har påverkat deras agerande.

Under året har Rädda Barnens påverkansarbete i 54 landkontor kartlagts. Det handlar om påverkan för att få till stånd förbättrad lagstiftning, samhällsbudgetering för barnskydd, stärkt socialtjänst, fallhantering och barnskyddsmekanismer. Kartläggningen har lett till ett gemensamt tillvägagångssätt och gemensamma verktyg för en mer effektiv påverkan.

Rädda Barnen deltog även under året i en arbetsgrupp tillsammans med FN, regeringar och civilsamhället för att mäta konfliktrelaterade dödsfall.

Humanitära insatser för barn i konflikt bedrevs under året i Bangladesh, Demokratiska republiken Kongo, Irak, Jemen, Libanon, Mali, Niger, Sudan och Syrien.

Etiopien: ett program för att höja medvetenheten och påverka politiskt har lett till att regeringen har förbättrat sitt program för barnskydd.

Irak: 1 722 barn fick psykosocialt stöd.

Mali: 160 fredsbyggande försoningsdialoger genomfördes lokalt och 20 samarbetsorganisationer tog fram planer för att minska risken för våld. 102 barn som överlevt våld och exploatering fick psykosocialt stöd.

Libanon, Nigeria, Myanmar: En vägledning för rehabilitering- och återintegrering av barnsoldater togs fram och testades i Libanon, Nigeria och Myanmar. Riktlinjerna har delats med hela globala Rädda Barnen-rörelsen.

”Det pågår ett krig mot barn”

Lärdomar: Konsekvens viktigast

Verksamhet i Sverige: Rädda Barnens arbete för barn som utsätts för våld har inte fokuserat tillräckligt på det strukturella våldet i samhället. Det behövs ett större förebyggande arbete där vi kan bidra med lösningar.

Internationell verksamhet: Vi har noterat hur viktigt det är att hålla sig till den utarbetade modellen för utbildning i positivt föräldraskap. Det finns många möjligheter att anpassa programmet till olika sammanhang, men i huvudsak måste innehållet vara konsekvent. Detta är viktigt av olika skäl, inklusive kvalitetssäkring, hållbarhet och för att mäta programresultatet. Eftersom det finns en utvärderingsenkät med före- och efterfrågor kan en korrekt implementering generera data och visa resultat.

Agenda 2030

Arbetet för att våld mot barn ska minska bidrar till flera mål i Agenda 2030.

Mål 3.4 "...genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande."

Mål 5.2 "Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och alla flickor i det offentliga och privata rummet inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering."

Mål 5.3: "Avskaffa alla skadliga sedvänjor som barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning."

Mål 15: Jämställdhet och att stärka alla kvinnor och flickor, i synnerhet mål 15.2 och 15.3 om att "få ett slut på sexuella övergrepp, utnyttjande, skadliga sedvänjor och barnäktenskap."

Mål 16.2: "Eliminera övergrepp, utnyttjande människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn" och 16.2.1: "Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt"

Mål 17: om genomförande och partnerskap.

GOD SAMHÄLLSSTYRNING FÖR BARNS RÄTTIGHETER SKA STÄRKAS

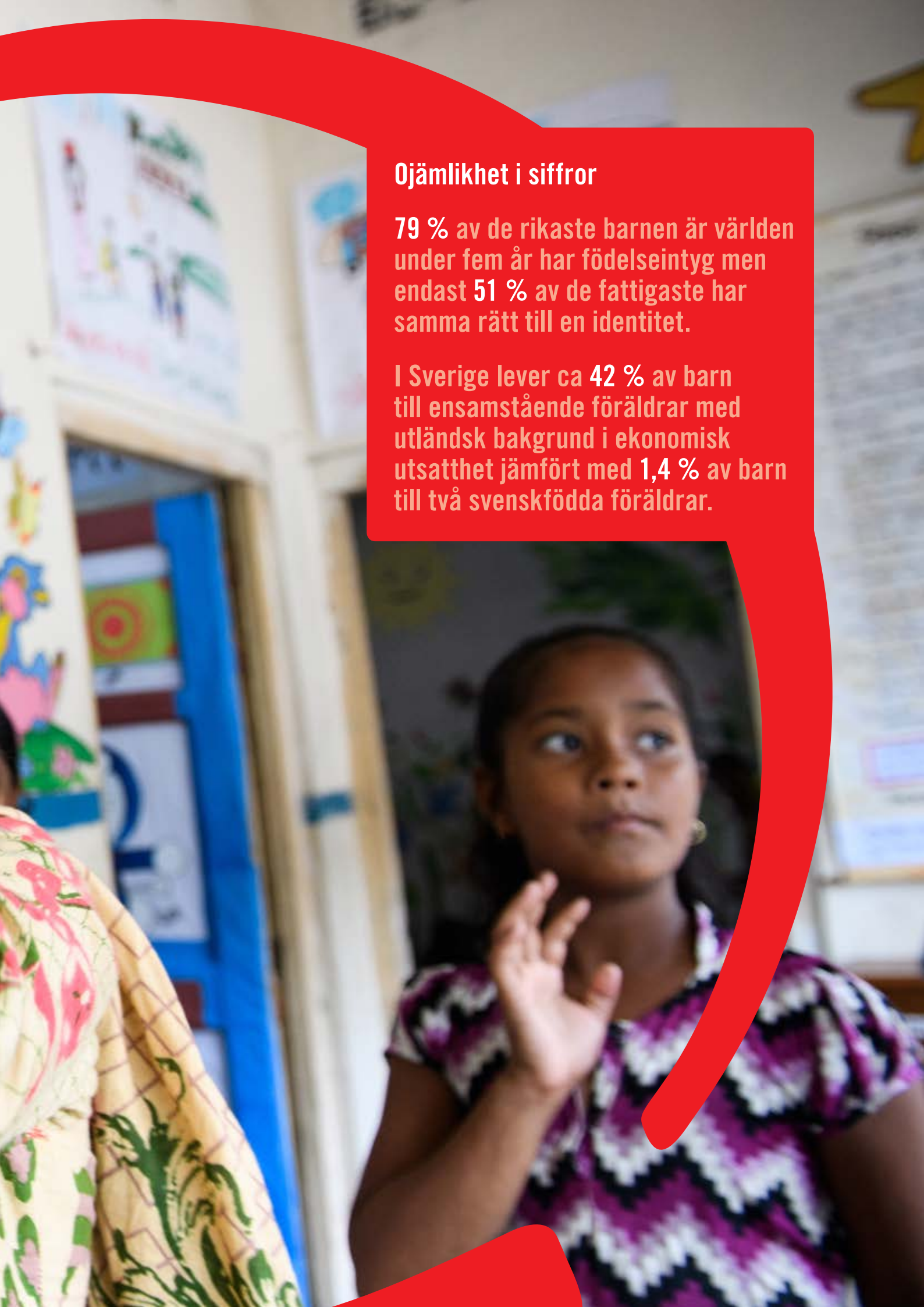
Vi kämpar för barns rätt och lika värde

En av grundpelarna i Rädda Barnens verksamhetsinriktning handlar om att arbeta för att det ska finnas en lagstiftning som säkerställer att barns rättigheter tillgodoses och att myndigheter och andra samhällsaktörer har den kompetens och de resurser som krävs.

I Sverige arbetar vi främst i socioekonomiskt utsatta områden och situationer för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi arbetar för ett samhälle där barns rättigheter respekteras och de erbjuds en livsmiljö där de kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha en god hälsa. Det handlar mycket om att få till stånd en samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället. Barns möjlighet till inflytande och deltagande i samhället på lika villkor ska inte bero på bakgrund och uppväxtmiljö.

Internationellt arbetar vi för att länder ska fördela sina resurser bättre så att de kommer alla barn till godo. Vi arbetar för att diskrimineringen ska minska och för att civilsamhället, inte minst barns egna organisationer, får ökade möjligheter till deltagande och inflytande.

Ojämlikhet i siffror

79 % av de rikaste barnen är världen under fem år har födelseintyg men endast **51 %** av de fattigaste har samma rätt till en identitet.

I Sverige lever ca **42 %** av barn till ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund i ekonomisk utsatthet jämfört med **1,4 %** av barn till två svenskfödda föräldrar.

VERKSAMHET I SVERIGE

Fattigdom minskar barns livschanser

Rädda Barnen möter barn i Sverige som inte har ett hem, som ständigt flyttar mellan olika andrahandsboenden och vandrarhem. Barn kan leva i samma stad men ha oerhört olika förutsättningar. Vissa har fungerande skola och tryggt närområde medan andra kämpar med låga skolresultat och lever under ständigt hot om våld. Alla barn i Sverige ska ha samma möjligheter och rättigheter att delta i samhället, kunna tro på en framtid och sträva efter att nå sina drömmar.

Sverige har och förmedlar en självbild som ett land där barnfattigdom knappt existerar. Tyvärr stämmer denna bild inte med verkligheten. Vi har visserligen jämfört med de flesta av världens länder mindre problem. Men fortfarande har tusentals barn i Sverige inte den levnadsnivå de har rätt till och som är en förutsättning för att de i framtiden ska kunna göra sådana livsval att de har möjlighet att leva ett bra liv.¹²

Störst risk att leva i fattigdom löper barn till utlandsfödda och barn till ensamstående. 42,1 procent av alla barn till ensamstående föräldrar med utländsk bakgrund levde i ekonomisk utsatthet 2016, jämfört med endast 1,4 procent av alla de barn som bodde med två svenskfödda föräldrar.¹³

Ojämligheten varierar stort. I vissa kommuner lever över 30 procent av barnen i fattigdom i andra bara ett par procent.¹⁴

Att leva i fattigdom som barn påverkar såväl hälsa som utbildning och välbefinnande och minskar individens livschanser på lång och kort sikt. Inkomstklyftorna har det senaste årtiondet ökat bl.a. till följd av att ersättningarna i socialförsäkringssystemet inte ökat i samma takt som lönerna.

Rädda Barnen bidrar till förändring

Vi arbetar för att barnrättsperspektivet ska genomsyra samhällsbygget och att det på alla olika nivåer i samhället tas bra beslut för barn. I de system där barn ingår ska de få både makt och utrymme, det har de har rätt till! Rädda Barnen sätter sörjningsfokus på barns behov och rättigheter så att de i sin vardag kan ta plats som fullvärdiga människor och få sina rättigheter tillgodosedda.

Rädda Barnen vill höja kunskapen hos olika samhällsaktörer om barn som lever i socioekonomisk utsatthet. Liksom i många andra rika länder krävs det ständiga påminnelser för att lyfta denna grupp. Om vi glömmer bort de barn som lever i socioekonomisk utsatthet ger det svåra konsekvenser, både för individer och för samhället.

Vår kunskap efterfrågas av myndigheter, politiker och yrkesverksamma och vi deltar ofta som föreläsare och experter i olika sammanhang där man arbetar med barn som lever i socioekonomisk utsatthet.

Vårt arbete har lett till:

- Personlig utveckling, stärkt sammanhållning och egenmakt hos målgruppen.
- Barn och föräldrars röster har blivit hörda.
- Ökade kunskaper och tryggare rum, stärkt tillit till samhällsservicen.
- Fler mötesplatser och starkare lokalt ägandeskap, stärkta samarbetspartners lokalt och nationellt.

¹² Rädda Barnen och Tapio Salonen, professor i socialt arbete på Malmö högskola, har tagit fram ett mått för i vilken utsträckning man har råd med en skälig levnadsstandard. 2016 beräknades 4,2 procent av Sveriges barnfamiljer ha låg inkomststandard. Andra mått på barnfattigdom är den andel barn vars föräldrar får försörjningsstöd eller har låg ekonomisk standard (hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet.).

¹³ Rädda Barnen/Tapio Salonen, 2018.

¹⁴ Rädda Barnen/Tapio Salonen, 2018.

På lika villkor

På Lika Villkor är en satsning för att minska diskrimineringen av barn i socialt och ekonomiskt utsatta områden samt för att stärka deras inflytande över frågor som berör dem.

De målgrupper vi träffar uttrycker en känsla av stort avstånd till myndigheterna och att vara svikna av offentligheten. Det finns låg tilltro till institutioner och en känsla av maktlöshet.

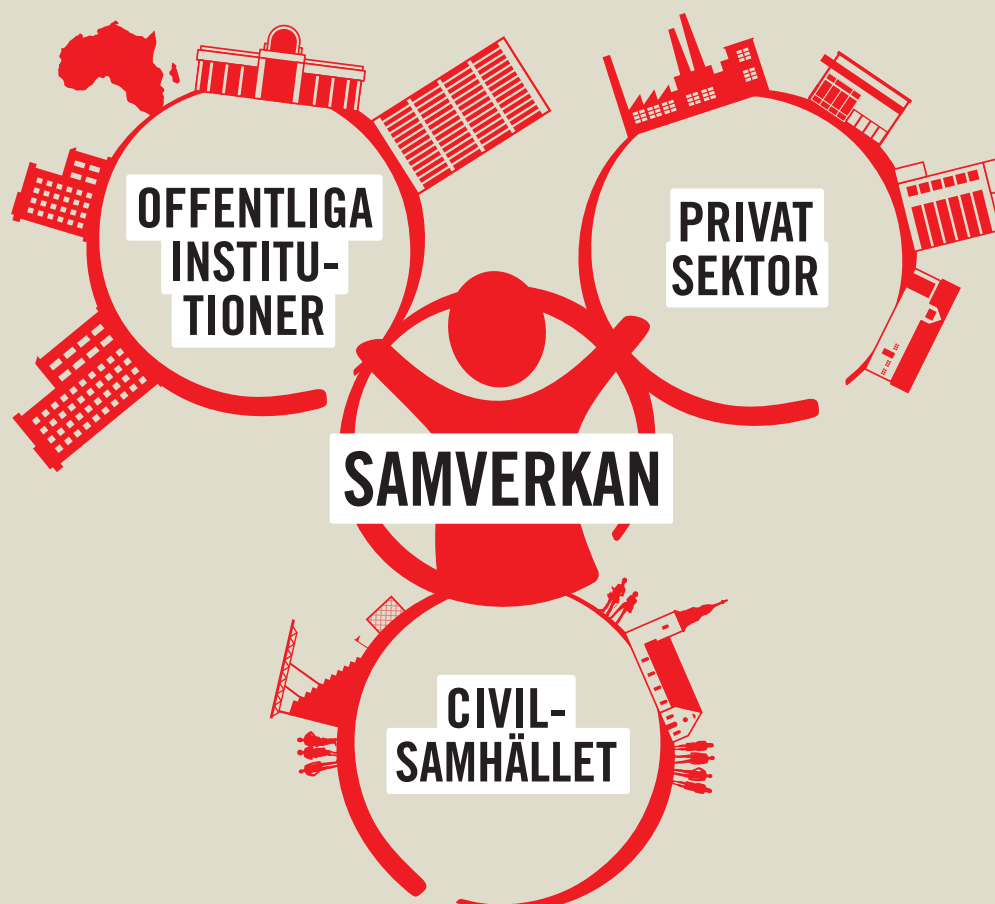
Kriminalitet, droger och våld finns i vardagen i de områden där vi verkar, exempelvis i Malmö och i Järvaområdet i Stockholm. Det eskalerade våldet har varit en prioriterad fråga. I Borlänge utmärker sig organiserade högerextrema grupper och en tongivande vit-makt miljö som försvårar lokal organisering på olika sätt.

Tillsammans med boende och ett väldigt engagerat civilsamhälle tar vi oss an de utmaningar som finns.

Genom partnerskap mellan boende och aktörer i olika samhällssektorer arbetar projektet för ett mer inkluderande samhälle och för att skapa strukturell samhällsförändring. Det bygger på gemensamt ansvar, hållbara arbetssätt och lokalt ägandeskap. I vår nationella styrgrupp finns Ikano, Ikea, Accenture, Skandia och Apoteket.

Visionen är att alla barn och ungdomar i Sverige, oavsett bakgrund och uppväxtmiljö ska ha samma möjligheter och rättigheter att delta i samhället utan att bli diskriminerade eller marginaliserade. Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet att tro på en framtid och förverkliga sina drömmar. För att detta ska bli verklighet måste alla ta ett gemensamt ansvar. Vi arbetar i partnerskap och samverkan, ger direktstöd, bedriver lokalt förändringsarbete och påverkan.

På Lika Villkor finansieras under 2017 till 88 procent av Rädda Barnens partnerföretag och till 12 procent av privata givare. I den nationella styrgruppen finns Ikano, Ikea, Accenture, Skandia och Apoteket. Ett trettiotal ytterligare partners bidrar lokalt till arbetet.

Vi utgår från helheten

Kill- och Tjejforum:

Forumet arbetar främst med frågor kring demokrati och inflytande samt ger identitetsstärkande samtal och aktiviteter. Exempel på ämnen är organisering, rasism och feminism. Forumen är viktiga plattformar för att få kunskap, redskap och förmåga att organisera sig själv och sitt närområde. Under 2017 har Tjejforum i Lindängen bland annat vittnat om ett hårt klimat i skolan. Det finns behov av en positiv motpol för självförverkligande.

Forumet bedrivs exempelvis i Jakobsgrårdarna, Järvaskolan, Lindängen, Tjärna Ångar, och Tynnered. Deltagare i Tjejforum uttrycker att de vågar mer och tar mer plats genom verksamheten. De har fått lära sig om rättigheter och systerskap, lärt känna varandra bättre och kan stötta varandra. I Järvaskolan har en förändring i beteendet hos killar som deltar i Killforumet iakttagits. Våldsbeteende och sexistiska eller andra kränkande kommentarer har minskat.

Poesiskolan "Mer än ord":

Ger barn och unga stöd i att uttrycka sig och stötta varandra att berätta sina historier och ha en meningsfull fritid. Poesiskola bedrivs i Tynnered och Harakat i Rosengård och har förbättrat kunskap i svenska för många av deltagarna. Det har gett bättre skolbetyg i svenska och stärkt självförtroendet.

"Vi kände att ni supportade oss hela vägen och lämnade aldrig oss. Vi fick tillgång till era kontakter och nätverk och ni öppnade vägar för oss. Ni utbildade oss i saker som var viktiga att förstå. Ni gav oss råd som vi kan använda framåt i livet och inspiration till att göra saker för ungdomar i området. Jag hoppas att jag kan föra vidare detta till andra ungdomar."

"Vad som sägs på Tjejforum stannar på Tjejforum."

Deltagare på tjejforum i Järva

"Tjejforum är jätteviktigt, för vi tjejer behöver ett ställe där vi kan ses och ta upp våra problem, ett ställe där vi bygger upp ett systerskap tillsammans. Detsamma gäller ju grabbarna dom behöver också ett ställe att lätta sina hjärtan, prata med varandra eller helt enkelt bara soffa."

Khulud Omar, 15 år, Borlänge

Föräldraforum:

Syftet är att stärka föräldrarnas rättigheter och ge dem en plattform och verktyg. Exempel på diskussioner som förts är föräldraskap, kriminalitet, stress, pengar, skyddsnät, förebilder, skyldigheter och rättigheter, identitet, gränssättning, utanförskap, skolan och psykisk hälsa. I Stockholm har vi under hösten arbetat med att kartlägga behov och lära känna föräldrarna på Järvaskolan. Vi har även bedrivit ett Sagocafé som vänder sig till vårdnadshavare med barn i förskoleåldern för att hjälpa dem att komma igång med läsning för sina barn. Föräldraforum bedrivs bland annat i Burlöv, Hjällbo, Järvaskolan, Rosengård, Tjärna Ängar och Tynnered. Föräldrarna uttrycker att de känner gemenskap och kunnat stärka sitt eget föräldraskap.

Stöd till boendedrivna mötesplatser:

Föreningsstöd till boende genom exempelvis Folkets Husby i Järva och organisationsakademien i Malmö och föräldrarådet i Rinkeby. Då träffpunkten Ungdomens hus i Rinkeby stängdes kontaktade föräldrarådet stadsdelen och krävde att den skulle öppnas igen för att ge meningsfulla aktiviteter för ungdomarna i området. På Lika Villkor stöttade Föräldrarådet i dialogen med stadsdelen. Föräldrarna bedrev till slut själva caféverksamheten för att föräldranärvaron skulle öka och skapa trygghet. Föräldrarådet i Rinkeby har under året utvecklats, stärkt sin egenmakt och organisering. Flera deltagare driver egna projekt och påverkansarbete.

Stadsdelarnas arbetssätt och syn på hur man arbetar med boendeinflytande, ungas egenmakt och boendeorganisering har påverkats genom projektet och de har till exempel tagit fram riktlinjer för föreningsbidrag. En kartläggning som Rädda Barnen gjorde i Angered har lett till att stadsdelen satt undan medel i budget för att lära sig mer om barnkonventionen.

Lokala dialogforum har lett till en större koordinering av insatser från civilsamhälle och andra aktörer i området Tjärna Ängar i Borlänge. Civilsamhället har genomfört stora insatser sommaren 2017 och både det kommunala bostadsbolaget och polisen säger att det varit "den lugnaste sommaren på ett decennium"

- **Tynnered:** Det lokala påverkansarbetet i Tynnered har resulterat i ett flertal systematiserade insatser för ökat boendeinflytande. Ett exempel är satsningen Trygg vacker stad som under 2017 syftade till att belysa och rusta upp i området. Påverkansarbetet tillsammans med ungdomarna på fritidsgården Tyrolen har lett till satsningen "Konst Händer" för att konstnärligt utsmycka både gården och närområdet. Deltagare från våra forum och gårdsrådet på Tyrolen har uttryckt en känsla av stärkt egenmakt. De ordnar aktiviteter för andra, har börjat engagera sig utanför forumverksamheten och driver egna satsningar. Det har även genomförts workshoppar och dialog med politiker och stadsdelsnämnd och rapporter, filmer, utbildningar och fotoutställningar har producerats med och av unga.
- **Borlänge:** Borlänge multikulturella förenings trygghetssatsning minskade skadegörelsen på bussar och skapade en tryggare situation i Borlänges kollektivtrafik. Det skapade även bättre relationer mellan föreningar, kommunen och bussbolaget. I Borlänge är Rädda Barnen en av 5 föreningar som tagit över driften av den tidigare kommunala fritidsgården Tjängan. Projektet Kvinnors rätt har bedrivits tillsammans med somaliska kvinnoföreningen i Dalarna och Borlänge kommuns mötesplats "Gemensamma krafter". Organisationer i civila samhället har tagit del av Rädda Barnens utbildning "Tryggare tillsammans".
- **Stockholm:** Konferenser anordnade av Stockholms stad med 100 tjänstepersoner har stärkt deras kunskap och gett dem verktyg och metoder för att arbeta med ungas egenmakt och organisering. Effekterna av Rädda Barnens närvaro i referensgrupper i staden har lett till att vi har kunnat påverka stadens prioriteringar och satsningar.
- **Malmö:** Verksamheten Grundskolefotboll mot rasism har utvecklats under året. Rädda Barnen har bland annat bidragit till att Malmö MFF har gjort detta till en reguljär verksamhet. Storstadssatsningen DO IT har lett till ett utökat utbud av aktiviteter för barn i åk 4-9 på Kroksbäcksskolan. Vi har även inlett ett partnerskapsarbete i Malmö med fokus på arbetsmarknad och hållbar försörjning.

"Det är klart det finns kriminalitet, det är negativt, men media ger uppmärksamhet bara till negativa saker och ger man uppmärksamhet till en sådan sak så blir det bara större och större."
Rami Sadawi, 15 år

Siffror från verksamheten

- träffat i snitt 200 personer/veckan i våra direktstödsverksamheter.
- bedrivit två mötesplatser i Järva, CV-workshop, studiebesök, inspirationsföreläsningar, intervjuutbildning och retorikkurs för 20 unga vuxna från Husby.

"Att engagera sig i sitt område är jätteviktigt, speciellt om man kommer från ett socioekonomiskt utsatt område. Att hjälpa sitt område, ta hand om andra och räcka en hjälpsande hand till den som är i nöd är väldigt viktigt. Om vi ungdomar inte engagerar oss tror jag att det skulle bli ganska tråkigt, för det är ju vi som är mest kreativa!"

Khulud Omar, 15 år, Borlänge

KHULUDS BERÄTTELSE

”Tjejforum är som en familj”

Khulud Omar är 15 år och bor i Borlänge. Hon började gå på tjejforum för tre år sedan efter att en tjej från Rädda Barnen berättat för henne om forumet. Gemenskapen lockade henne och det är också just det som är det bästa med Tjejforum tycker hon.

– Det betyder så mycket för mig! Alla som går där är som en familj och Tjejforum har hjälpt mig att växa som person, säger hon.

Khulud blev snabbt engagerad och ville göra något för att motverka rasismen på orten. Just i Borlänge finns det mycket organiserad rasism och det är något som märks på skolan, berättar Khulud.

– Många tjejer har blivit utsatta, även jag har blivit påhoppad på skolan av rasister utan att lärarna gjorde något, trots att de såg det, berättar hon.

Khulud tog därför initiativ till kampanjen ”Ingen rasism i skolan”. Hon och andra deltagare i Tjejforum föreläste, träffade rektorer och hade workshoppar i flera skolor i kommunen.

Förra året talade också Khulud på demonstrationen ”Dalarna mot rasism” som arrangeras av ett nätverk av flera organisationer.

– Vi stöttar och hjälper varandra i Tjejforum, förklarar Khulud. Det behövs eftersom det finns så mycket nazism här.

Men ibland träffas deltagarna bara för att umgås, går på bio och har kul. För många är Tjejforum den enda möjligheten att komma ut.

En gång om året träffas företrädare från olika Tjejforum runt om i Sverige för att utbyta erfarenheter och peppa varandra. En gång skedde det i Borlänge, och andra gånger åker några av dem till mötet i en annan kommun.

– Det är så bra att träffa tjejer från andra orter och få höra vad de har gjort. På det viset kan vi få kontaktkedjor och inspirera varandra, säger Khulud.

Till hösten börjar hon gymnasiet men kommer att fortsätta med Tjejforum.

– Tjejforum hjälper mig i livet, säger hon. Vi skulle alla bli jätteledsna om det inte fanns.

Stöd till barn och föräldrar

Rädda Barnen har bedrivit föräldragrupper, föräldraforum och direktstöd för att föräldrar ska bli trygga i sitt föräldraskap och bidra till tryggare uppväxtvillkor för barn.

- Genom föräldratelefon och mejl har vi besvarat 450 samtal från föräldrar eller andra vuxna kring olika utmaningar i föräldrarollen och gett råd då de hyser oro för sina barn, vilket har bidragit till att färre barn har utsatts för våld.
- Familjer som lever i socioekonomisk utsatthet har fått möjlighet att göra utflykt över en dag till Astrid Lindgrens Värld som en aktivitet för en meningsfull fritid.
- Kraftsamling Herrgården är en kunskapsallians av aktörer, bland annat föräldrar, som arbetar tillsammans för en hållbar utveckling av stadsdelen Herrgården i Malmö.

Påverkan

Rädda Barnen har påverkat utformningen av EUs sociala pelare. Vi såg till att barn och barns rätt att skyddas från fattigdom fick en egen ”princip” av pelarens nu tjugo principer. Vi såg dessutom till att rätten till bostad lyftes. Dessa två områden fanns inte med i det första utkastet till den sociala pelaren. De sociala rättigheterna är inte juridiskt bindande men kan komma utgöra ett starkt påtryckningsmedel gentemot EU-länderna

I rapporten ”En plats att kalla hemma – barnfamiljer i bostadskrisens skugga” har vi synliggjort hur bostadslöshet påverkar barnfamiljers vardag och begränsar deras möjlighet att ta sig ur fattigdom samt hur osäkerhet kring boendet påverkar barns möjligheter till goda livsvillkor. Rapporten fick stort medialt genomslag under 2017 i 42 artiklar samt 4 radio/podcastinslag.

Vi har gjort en rapport om hur den ekonomiska familjepolitikens fattigdomsdämpande effekter har minskat, och hur olika kommuner arbetat för att stödja barn som lever i fattigdom. Inte minst har vi lyft barns egna upplevelser av att leva i ekonomisk utsatthet. Vi har också gjort en rapport på europeisk nivå om hur vi kan minska ”Utbildningsfattigdom” och barns fattigdom, ”Ending educational and child poverty in Europe”

Rädda Barnen deltog i arbetet med att ta fram en så kallad ”barngaranti” – ett instrument för att underlätta EU-ländernas utnyttjande av EU-medel som syftar särskilt till att förebygga och minska barnfattigdom och för att finna bästa praxis för att nå de mest marginaliserade barnen som lever i fattigdom i Europa.

VERKSAMHET INTERNATIONELLT

Barns rättigheter måste prioriteras

Miljoner barn runt om i världen har inte vad de har rätt till eftersom regeringar varken prioriterar barn eller lyssnar på dem. De hålls inte heller ansvariga när de misslyckas. Barns rättigheter står sällan högt på politiska dagordningar och regeringar investerar inte tillräckligt i barns hälsa, utbildning och skydd. Många länder har inte ett fungerande system för barns rättigheter. 290 miljoner barn saknar födelseintyg. En fjärdedel av alla barn under fem år är inte registrerade. Klyftan mellan rika och fattiga barn växer och fattigdom blir alltmer koncentrerad i konfliktområden.

I många länder lever lagarna inte upp till de rättsliga skyldigheter som anges i barnkonventionen och systemen för att samla in information om barn är otillräckliga. Det görs bristfälliga konsekvensbedömningar av barns rättigheter i både politik och budgetar och regeringarna saknar samordningsmekanismer.

”I barnledda organisationer är deltagarna mer medvetna om barnets rättigheter. Då majoriteten av aktiviteterna utförs av och för gymnasieelever och gymnasieelever har barn i mindre klasser inte lika god kunskap om barns rättigheter. De behöver också få lära sig sina rättigheter. Äldre barn har bättre tillgång till denna typ av information när de använder mobiltelefoner och internet.”

Från gruppdiskussion med barn i Mongoliet i ”Young voices”-enkäten 2017.

Sida har med 159 miljoner kronor för 2017 finansierat en stor del av vår verksamhet som handlar om att stärka kapaciteten hos civilsamhällesaktörer att arbeta för barns rättigheter.

Några stora projekt är arbete mot barn-aga i Latinamerika, arbete mot barnarbete i Afrika och stöd till trygghet och skydd för barn på flykt i Asien.

Sida är Rädda Barnens största enskilda givare och bidrog under 2017 med 356 miljoner kronor totalt till verksamhet i cirka 50 länder.

Vi övervakar barns rättigheter

Rädda Barnen arbetar för att övervaka och kräva barns rättigheter. Det handlar framför allt om att barnkonventionen ska efterlevas, men även andra regler och rekommendationer som till exempel den afrikanska stadgan om barnets välfärd och rättigheter och den granskning Rådet för mänskliga rättigheter gör årligen. Vi håller regeringarna ansvariga för att respektera, skydda och uppfylla barnets rättigheter. Vi stöder den nationella barnrättskoalitionen och det lokala civila samhällets organisationer då de skriver alternativa rapporter till FNs barnrättskommitté, och följer upp kommitténs rekommendationer till staterna. Barns medverkan i denna process är särskilt viktigt och vi uppmuntrar barn och ungdomar att delta. Vi stärker kapaciteten hos det civila samhället, inklusive barnledda organisationer, så att de blir kraftfulla förespråkare för barns rättigheter. Vi främjar barnens medborgerliga och politiska rättigheter och ställer samhället till svars i fråga om grundläggande samhällstjänster för barn.

Siffror från verksamheten

Cirka 6 000 unga i fyra länder har uttryckt sina farhågor och åsikter om hur deras regeringar respekterar, skyddar och uppfyller barnets rättigheter. Barn och ungdomar i Albanien, Armenien, Litauen och Mongoliet har varit med i enkätundersökningen ”Young voices” byggd på svenska Rädda Barnens ”Ung röst”. Resultaten från undersökningarna har gett vägledning, kunskap och förståelse om hur barn uppfattar sina rättigheter. Undersökningen har spridits och använts som ett verktyg för att kräva förändringar.

- **Etiopien:** Barn påverkade innehållet i den tredje nationella handlingsplanen för barn. "Barnparlamentet" tog upp frågor om barnets rättigheter, rätten till meningsfullt deltagande och betydelsen av att det finns plattformar för ett deltagande. Frågorna införlivades i handlingsplanen och ett verktyg för påverkan togs fram.
- **Myanmar:** National Human Rights Commission ska inrätta en avdelning för barns rättigheter. De erkänns nu som en integrerad del av de mänskliga rättigheterna.
- **Sydostasien och Stilla-havsområdet:** ASEAN-ländernas samorganisation fick stöd av Rädda Barnen i Filippinerna och en partner att bedöma kvaliteten på de befintliga regionala forumen för barn. De har insett att ett meningsfullt barndeltagande saknas och vill skapa en formell plattform i medlemsländerna för att barns röster ska bli hörda i frågor som berör dem. ASEANs kommission för mänskliga rättigheter kommer att tillsätta en arbetsgrupp för kvinnor och flickors mänskliga rättigheter och stärka regionala handlingsplanen för att avskaffa våld mot barn. Detta kommer att vara särskilt viktigt för att minska det sexuella våldet mot flickor.

"Unga människor har mycket hopp inför framtiden."

Huánuco, Peru i "Ung Röst"-enkäten, 2018.

Påverkan på regeringar

Fokus ligger på genomförandet av de tolv allmänna åtgärder som FNs barnrättskommitté menar måste vidtas i staterna för att säkerställa ett fullständigt genomförande av barnkonventionen. Vi främjar en öppen och inkluderande styrning. På global nivå arbetar vi inom initiativet "Öppet regeringspartnerskap". I detta arbete ingår organisationer i 70 länder som gemensamt ska ta fram en plattform för vilka reformer som behövs för att göra sina regeringar mer öppna, ansvarsfulla och mottagliga för bland annat barns rättigheter. Helle Thorning-Schmidt, generalsekreterare för Internationella Rädda Barnen, är en av ambassadörerna för initiativet.

Zambia: Som ett resultat av Rädda Barnens påverkan lämnade Zambias lagråd in ett förslag till en barnrättslag till justitieministeriet.

Rwanda: Rädda Barnen med partner har framgångsrikt påverkat Rwandas regering att anta temat "positiv föräldraskap" för det nationella barnmötet som ska hållas 2018. Målet är att genom en förstärkt rättslig och politisk ram minska våldet mot barn.

Pakistan: Childrens Movement (CRM), ett nätverk av 400 barnrättsorganisationer, lyckades genomdriva ett lagförslag baserat på de rekommendationer landet fått från FNs barnrättskommitté. En nationell kommission för barnets rättigheter godkändes för att övervaka barns rättigheter i landet.

Afrikanska unionen: Unionens socialministrar beslöt att instifta en panafrikansk kommitté som kommer att övervaka regeringarnas åtaganden för att få ett slut på barnäktenskap i Afrika.

Rwanda: Påverkan på regeringen att prioritera arbetet mot fysiska och kränkande straff har lett till ett större engagemang hos regeringen och lagt en grund för att arbeta för ett fullständigt agaförbud.

Etiopien: Ett medvetandehöjande program och påverkan i fråga om barnmisshandel och barnäktenskap har lett till att regeringen har förbättrat sitt barnskyddsprogram.

Offentliga resurser ska satsas på barn

Rädda Barnen förespråkar större budget för barn inom alla sektorer, exempelvis utbildning, hälsa och skydd. Det är inte bara en fråga om att fördela fler resurser till barn, det handlar också om att använda dessa medel öppet, deltagande och jämlikt. Fokus ligger på hur man når de fattigaste barnen och på att göra det möjligt att upptäcka skillnader mellan regioner, etniska grupper etc. i ett land.

Kosovo: 2017 utvecklade Rädda Barnen verktyg för socialt ansvarstagande och riktlinjer för att mäta framsteg. I fem kommuner deltog 364 tjänstemän och tjänsteleverantörer i dialoger för att diskutera barnskydd och utbildningstjänster, främst gällande barn från utsatta grupper. Rädda Barnens partner bidrog dessutom till att 235 deltagare i tre kommuner medvetandegjordes om vikten av inkluderande utbildning för barn med funktionshinder inom ramen för den allmänna utbildningen.

Zambia: Rädda Barnen har påverkat under lång tid för att staten ska öka budgeten för barn. Under året togs beslut om en ökad budget till utbildning och socialt skydd. Det är ett viktigt steg mot att förbättra allmänhetens välfärd och se till att alla barn

har tillgång till grundutbildning, att spädbarnsdödligheten minskar och att barn får sina rättigheter tillgodosedda.

Global nivå: 2017 lanserade Rädda Barnen en rapport om offentliga utgifter för att förverkliga barns rättigheter som har tagits fram genom konsultationer med barn. Rapporten lanserades i över 30 länder och fick stor medial uppmärksamhet. Påverkan i dessa frågor har bidragit till investeringar och konkreta förbättringar, till exempel i Peru där kongressen ökade den offentliga budgeten för att förhindra tonårsgraviditeter och för att minska blodbrist och undernäring hos barn.

Barn ska inte arbeta utan gå i skolan

Rädda Barnen har genom sitt Child Rights & Business-arbete sedan några år varit med i International Cocoa Initiative (ICI), en plattform för företag och det civila samhället. Den utgår från ett brett perspektiv på barns rättigheter och fokuserar inte endast på barnarbete.

Den nya strategin börjar få genomslag i företagens synsätt på sitt ansvar. ICI:s arbete för att förebygga och motverka barnarbete har vuxit kraftigt och Rädda Barnen har stöttat med utbildningar och metoder för barns rätt till trygghet och skydd.

Inom ramen för Rädda Barnens samarbete med Santa Maria har analyser av företagets verksamhet gjorts utifrån barnrättsprinciperna för företag. Genom att inkludera leverantörerna kan vi få till stånd hållbara förändringar för barn. Detta är nödvändigt eftersom leverantörerna direkt påverkar familjernas hushållsekonomi och i förlängningen barns skolgång, hälsa och förutsättningar.

VERONICAS BERÄTTELSE

”Barns rättigheter engagerar hela företaget”

Rädda Barnen i Sverige leder analysarbetet med Lavazzas medarbetare i Turino utifrån Barnrättsprinciperna för företag. Nu planeras bland annat utbildningar för alla Lavazzas leverantörer från 15 olika länder. Veronica Rossi är CSR-specialist och hållbarhetsstrateg på Lavazza. Hon säger att medvetenheten kring CSR har ökat kraftigt på företaget de senaste åren.

Kaffeföretaget Lavazza i Turino i Italien är ett mer än hundra år gammal familjeföretag som länge har drivit projekt för att utveckla hållbara jordbruksmetoder och stötta kaffeproducenterna i 15 länder i Latinamerika, Afrika och Asien.

Men då företaget för några år sedan startade en avdelning som skulle arbeta med företagets sociala ansvar (Corporate Social Responsibility, CSR) och hållbarhetsfrågor skalades verksamheten upp.

– Vi fick ett förslag från Rädda Barnen om att samarbeta om barns rättigheter. Det kunde inte ha kommit mer lägligt i tiden, berättar Veronica Rossi som är CSR-specialist och hållbarhetsstrateg på Lavazza.

Lavazza hade bestämt sig för att företagets sociala ansvar skulle genomsyra alla affärsled. Att då få stöd från Rädda Barnen för att systematiskt se hur all verksamhet påverkar barns rättigheter var något som engagerade personalen.

– Det var väldigt positivt att också i de här frågorna få arbeta tillsammans med Rädda Barnen som är en organisation som vi har förtroende för och samarbetar med sedan lång tid tillbaka.

I början av 2017 analyserades företagets verksamhet utifrån barnrättsprinciperna för företag och man drog igång ett arbete för att se hur företaget i praktiken kunde påverka positivt på barns rättigheter. Marknadsavdelningen tittade på hur annonsering och marknadsföringsaktiviteter kan stötta barns rättigheter och ett stort arbete inleddes med hela leverantörskedjan.

Lavazza bedriver även ett par projekt i Indien tillsammans med Rädda Barnen. I ett av dem utbildas unga människor till professionella "baristas" och får stöd för att kunna öppna och driva caféer. I ett annat projekt i Calcutta stöttar företaget ett hälsoprojekt för mödrar och deras nyfödda barn under de första tusen dagarna av barnets liv.

Till att börja med har Lavazza uppdaterat sin uppförandekod som nu alla leverantörer fått ta del av. I den ingår barns rättigheter mer tydligt och Rädda Barnen har stöttat i arbetet med att formulera koden. Nästa steg blir att utbilda leverantörerna, få dem att förstå problemen och tillsammans hitta lösningar.

Ett projekt i Kina står först på tur där leverantören ska arbeta med migrantarbetare och deras barns rätt att dels kunna leva med sina föräldrar och dels att få utbildning.

Veronica Rossi berättar att medvetenheten kring SCR har ökat kraftigt på företaget de senaste åren.

– Tidigare var inställningen att våra utvecklingsprojekt i producentländerna mer handlade om välgörenhet och man såg inte hur det arbetet kunde ha något inflytande på själva affärsverksamheten. Idag har detta helt ändrats! Alla är mycket öppna för att utveckla det här arbetet och engagemanget genomsyrar företaget.

Lärdomar: Partnerskap tar tid

Verksamhet i Sverige:

Att arbeta fram nya partnerskap med program och aktiviteter är utmanande och tar lång tid. Under 2017 har ett omfattande arbete med partnerskapsmodellen inom På Lika Villkor gjorts i bland annat Järvaområdet i Stockholm. Där finns nu flera aktörer som är redo att kliva in och genomföra aktiviteter. Det är också avgörande att ha med sig stadsdelen i arbetet lokalt och de är viktiga aktörer i partnerskapet.

Vi kan konstatera att arbete med direktstödjande verksamheter i socioekonomiskt utsatta områden är känsligt och svårt. Detta blir en psykosocial arbetsmiljöfråga då det innebär risk för stor personbundenhet och stora påfrestningar för medarbetares välmående och, i enskilda fall, personliga trygghet. Ett arbete med en riskanalys har påbörjats och medarbetare har fått möjlighet till handledning.

Verksamhet internationellt:

Vi vill bli mer effektiva i vår påverkan på staterna för att de ska genomföra FNs barnrättskommitté allmänna åtgärder. För att kunna bli det måste vi analysera och förstå de konsekvenser privatisering och decentralisering ger.

För att kunna påverka staterna att satsa mer medel på barn krävs specifik kunskap i budgetprocesser och ekonomi. Det är inte alla partner som har denna kunskap. Vi behöver stärka dem i detta för att de ska kunna delta i en generell diskussion, utkräva ansvar och göra budgetanalyser.

Agenda 2030

Arbetet med god samhällsstyrning för barns rättigheter bidrar till flera mål i Agenda 2030.

Mål 1.2 "Minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner."

Mål 4.1 "Säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till ändamålsenliga och relevanta kunskaper."

Mål 4.2 "Säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för grundskolan."

Mål 10.2 "Möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning blir inkluderade i det ekonomiska livet."

Mål 10.3 "Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende"

Mål 11.1 "Säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden."

Mål 16. "Fredliga och inkluderande samhällen."

Mål 17 "Genomförande och globalt partnerskap."

BARNES RÄTT TILL UTBILDNING

Alla barn ska få gå i skolan

Över 260 miljoner barn i världen går inte i skolan, 62 miljoner av dem lever i konfliktområden. Ytterligare 250 miljoner kan inte läsa efter att ha fullgjort fyra års grundutbildning.

Orsakerna är fattigdom och diskriminering. I synnerhet diskrimineras 150 miljoner barn med funktionsvariationer. 90 procent av barn med funktionsvariationer i utvecklingsländer går inte i skolan. I Kina slutför inte ungefär en tredjedel av barn med funktionsvariationer nio års obligatorisk utbildning.

Internationella Rädda Barnen arbetar för att alla barn ska få sin rätt till utbildning tillgodosedd. Rädda Barnen i Sverige fokuserar resurserna i huvudsak för att nå de mest utsatta barnen med stöd för att få tillgång till utbildning, särskilt barn med funktionsvariationer, barn från etniska minoriteter och konfliktdrabbade barn. Genom att kombinera påverkan och kampanjarbete kan vi få varaktig förändring för barn som isolerats på grund utav funktionsvariationer eller etnicitet.

Då det gäller utbildning i katastrofinsatser skriver vi om detta under kapitlet humanitära insatser i katastrofsituationer på sid 128-135.

Ca 90 % av barn med funktionsvariationer som lever i utvecklingsländer går inte i skolan.

IKEA Foundation har finansierat delar av vårt arbete för barns rätt till utbildning och icke-diskriminering. IKEA Foundation har totalt bidragit med ca 122 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet under 2017.

H&M Foundation finansierar delar av vårt arbete för barns rätt till utbildning i Indonesien, Kina och Rumänien. Totalt bidrog H&M Foundation med 8,7 miljoner kronor under 2017 till Rädda Barnens verksamhet.

FOKUS: INTERNATIONELLT ARBETE

Inkluderande skolor och icke-diskriminering

Vi vill hitta lösningar för de mest utsatta barnen: barn med funktionsvariationer och barn som tillhör etniska minoriteter. Den sociala stigmatiseringen mot dessa barn är djupt rotad i samhället vilket gör det mer komplicerat. Vår strategi är att:

- **Arbeta i partnerskap:** Vi arbetar tillsammans med samhällsledning och med aktörer i civila samhället. I Bangladesh har till exempel ett rehabiliteringscentrum kunnat upprättas.
- **Stärka barn:** Barn kan vara sina egna förändringsagenter och om de får stöd att utveckla sin kapacitet kan de vara en del av förändringen snarare än bara mottagare av stöd. I Kosovo har vi exempelvis hjälpt barn att organisera barnledda lokala organisationer.

Förbättra system och strukturer: Vi vill inte skapa parallella strukturer. Därför stöder vi den reguljära skolan för att förbättra och stärka inkluderande strukturer. Exempelvis har vi stärkt kapaciteten hos föräldraföreningar och lärarorganisationer.

Indonesien:

- Rädda Barnen stöttar barn med funktionsvariationer att få rätt till utbildning och skydd. Bland annat har miniminormer för inkluderande utbildning tagits fram och system för att förebygga och reagera mot våld mot barn.
- I det otillgängliga bergsdistriktet Malaka förbättrar Rädda Barnen kvaliteten i förskola och lågstadiet, så att cirka 2850 barn får en ljusare framtid och en väg ut ur fattigdom.

Kina:

- I maj fick barn med funktionsvariationer laglig rätt till inkluderande utbildning vilket Rädda Barnen länge kämpat för. En handbok i inkluderande utbildning har tagits fram för lärare. Utbildningar och kampanjer för lärare inleddes i Sichuan i april och genomförs i pilotskolor i samarbete med Chengdu Municipal Resource Center. Rädda Barnens inkluderande utbildningsmodell har uppmärksammats av kinesiska utbildningsinstitutioner och det finns intresse för att detta ska nå 8 500 lärare i 20 län i Sichuan.

Rafi bor i Indonesien. Han är inte helt blind men har ett medfött synfel. Tidigare blev han nekad tillträde i flera skolor och i den skola han till slut fick börja i blev han mobbad av andra elever. I den nya skola han nu går i deltar han aktivt i klassen och berättar varje dag entusiastiskt för föräldrarna om vad som hänt. – Jag har många vänner i klassen, säger han. De mobbar mig inte utan är alltid glada och hjälper mig.

Bangladesh:

Genom ett Rädda Barnen-projekt i samarbete med lokala civila samhällsorganisationer och kommuner har:

- 7 773 skolbarn har fått tillgång till grundskola varav 250 har funktionsvariationer.
- 17 220 barn och 17 108 vuxna har nåtts av medvetandehöjande insatser om barn med funktionsvariationer.
- 981 barn har fått rehabilitering.
- 13 672 föräldrar har fått rådgivning.
- 243 barn har fått hjälpmedel och 368 barn har fått remisser till annan vård.

Myanmar:

- 118 samhällen, 9 136 vuxna och 3 841 barn har fått ökad kunskap om utbildning för barn med funktionsvariationer genom en dockteaterturné. Efter att ha tittat på föreställningen har föräldrar skrivit in sina barn med funktionsvariationer i skolan igen.

Kosovo:

- 323 barn har aktivt engagerat sig i barnledda organisationer. 74 procent rapporterar att de fått ökad kunskap om barns rättigheter.
- 1 319 barn har fått kunskap om rätten till utbildning, icke-diskriminering och social integration för barn med funktionsvariationer.

EU:s avdelning för internationellt samarbete och utveckling, EU DEVCO, har till exempel finansierat delar av vårt arbete med inkluderande utbildning i Kosovo. EU DEVCO har totalt bidrag med 16 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet.

Lärdomar: Kunskap är avgörande

En av de viktigaste hindren för att inkludera barn med funktionsvariation i vanliga skolor är att lärare har för låg kunskap i hur olika funktionsvariationer kan hindra barns förmåga att delta i vanliga klassrum. De behöver också få kunskap i hur de kan stödja dessa barn. Att utbilda lärare är avgörande för att få skolorna att bli inkluderande.

Agenda 2030

Arbetet med Utbildning bidrar till Agenda 2030.

Mål 4 "Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla".

Tuppa är sex år och kunde inte gå ordentligt eller tala tydligt när hon var fyra. Idag har hon fått tillgång till skolundervisning och särskilda hjälpmedel som gör att hon kan gå själv.

– Jag mår bra och kan gå nu, jag kan springa också. Jag kan räkna "ett, två tre" och vill gå till skolan, berättar hon.

HUMANITÄRA INSATSER I KATASTROF OCH KONFLIKT

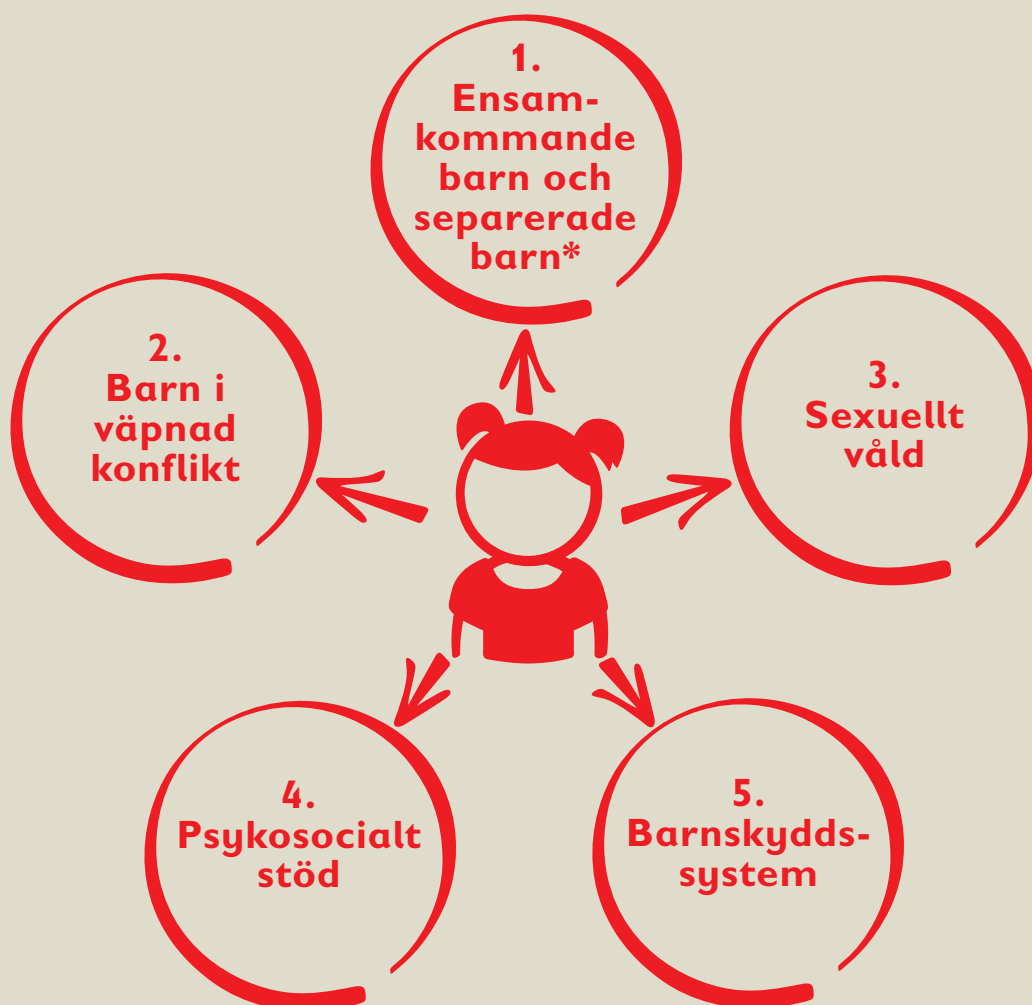
Antal människor på flykt har aldrig varit så högt som 2017. 65 miljoner människor runt om i världen har tvingats från sina hem, hälften av dem är barn. 350 miljoner barn lever i konfliktområden.

Många har utsatts för otänkbart lidande. Barn dödas, våldtas, bombas i sina skolor och hem. De kidnappas, torteras och rekryteras av beväpnade grupper och arbetar som sexslavar. Grundläggande behov av sanitet och rent vatten tillgodoses inte och de har inte tillgång till utbildning. Barn riskerar att dö av undernäring eller av brist på vård och vaccinationer.

Den senaste tidens kränkningar av barns rättigheter i konflikter är högre än någon gång under de senaste två decennierna. Kriget i Syrien har pågått i sju år, barnen som lever kvar där eller som har flytt till de närliggande områdena lider svårt. Även Afghanistan och Somalia är bland de farligaste konfliktdrabbade länderna för barn att leva i.

**Barn i konflikt:
1 av 6 barn i världen
lever i konflikt.
Syrien, Afghanistan och
Somalia är de farligaste
konfliktdrabbade
länderna att vara barn i.**

1. Vi arbetar för att barnens behov och rättigheter tillgodoses och att de snabbt återförenas med sina föräldrar. För de barn som förlorat sina föräldrar försöker vi hitta släktingar eller lämpliga fosterfamiljer. Vårt sökande efter familjen kan ta lång tid. Under tiden ser vi till att de har någonstans att bo och att de blir väl omhändertagna. Vi följer upp de barn som återförenats med sin familj för att försäkra oss om att de mår bra.

2. Vi arbetar tillsammans med lokalsamhället för att förebygga att barn rekryteras till väpnade grupper. Barn som har lyckats fly eller släppts fria från väpnade grupper erbjuds psykosocialt stöd, utbildning eller rehabilitering. Vi söker också efter barnets familj eller för en dialog med dem om familjen inte vill att barnet ska återvända.

3. I katastrofer och konflikter är risken stor att barn utsätts för sexuellt våld och övergrepp, utnyttjas och tvingas in i äktenskap. Vi arbetar tillsammans med lokalsamhället för att öka medvetenheten om de svåra konsekvenser detta ger i barnens liv. Vi hjälper dem som har överlevt sexuellt våld, skyddar dem från att drabbas igen och ser till att de får medicinskt och psykosocialt stöd. Vi arbetar också för att förebygga stigmatiseringen av barn som överlevt sexuellt våld.

4. Vi erbjuder psykosocialt stöd genom flera olika metoder. I våra barnvänliga platser kan barn återhämta sig i strukturerade gruppaktiviteter. De kan leka och prata om vad de upplevt, både med trygga vuxna och med andra barn som är i samma situation. Barn med särskilda behov eller som varit utsatta för trauma eller våld erbjuds stöd via Rädda Barnens program eller så hänvisas de till relevant hjälpinstans.

5. Vi stöder de barnskyddssystem som redan finns i lokalsamhället. Vi stöttar civilsamhället, inklusive barn- och ungdomsgrupper, och offentlig sektor för att de ska ha kapacitet att kunna arbeta förebyggande och reagera på risker och händelser. Genom vårt arbete kan vi erbjuda direkt stöd i våra program, men också hänvisa till andra aktörer med t ex relevant medicinsk, juridisk eller psykosocial kompetens.

**Barn som är omhändertagna av någon annan än deras vårdnadshavare*

FOKUS: INTERNATIONELLT ARBETE

Barns rätt att vara barn

Barn är alltid de första och sista offren i en väpnad konflikt. Konsekvenserna är omedelbara och de trauman som barnet upplever riskerar att följa med dem, ända in i vuxenlivet.

Vi ser allt oftare hur hem, skolor och sjukhus bombas och attackeras, trots att samtliga stridande parter är skyldiga att skydda barn mot våld och övergrepp i konflikter. Rädda Barnen arbetar för att skydda barn i krig och konfliktområden. Vi ser till att de får mat, vatten, sjukvård, mediciner, funktionshjälpmedel och skolundervisning. Vi sätter upp barnvänliga platser, ger psykosocialt stöd, återförenar familjer och rehabiliterar barn som rekryterats som soldater.

Tillsammans genom internationella Rädda Barnen kan vi se till att barn får sina rättigheter tillgodosedda i konflikt och katastrof. Svenska Rädda Barnen bidrar särskilt med insatser för utbildning och trygghet.

Siffror från verksamheten

- År 2017 fanns Internationella Rädda Barnen på plats i 121 nödsituationer (både konflikter och naturkatastrofer) i 61 länder. De största nödsituationerna var i Syrien, Bangladesh och Afrikas Horn. Andra länder där insatser skedde var Jemen, Irak, Uganda, Nigeria, Demokratiska republiken Kongo (Kasai) och Sydsudan.
- 10 miljoner barn och 7 miljoner vuxna nåddes totalt av internationella Rädda Barnens insatser.

FN:s flyktingorgan UNHCR finansierade en del av vårt arbete för flyktingar från Syrien. UNHCR bidrog med totalt 103 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet under 2017.

Syrien

Hundratusentals familjer flyr norrut med få eller inga tillhörigheter. De bor i provisoriska skydd, lider av köld och är helt beroende av hjälp för att överleva. Otaliga barns liv äventyras och kräver stora kraftanstängningar av det humanitära biståndet. Rädda Barnen har distribuerat skydds- och vinterutrustning och har inrättat fyra utvecklings- och utbildningscentrum i Libanon som erbjuder barn utbildning fem dagar i veckan.

I Irak har insatser gjorts för barnskydd, utbildning, livsmedelsförsörjning, vatten, sanitet och hygien. För flyktingar i Turkiet har vi bedrivit utbildning och arbetat med barnskydd, hälsa och näring.

Siffror från verksamheten

- 60 skolor byggdes i nordvästra Syrien.
- 3 200 barn fick gå i skolor i flyktingläger i Irak, och fick nya skolväskor och skolmaterial.
- 16 tillfälliga skolor byggdes upp.

Sida har med ca 90 miljoner kronor för 2017 finansierat en stor del av våra humanitära insatser bland annat i Syrien, Jemen, vid Afrikas Horn och i Bangladesh. Sida är Rädda Barnens största enskilda givare och bidrog under 2017 med 356 miljoner kronor totalt till verksamhet i ca 50 länder.

Jemen

Situationen i Jemen är en levande mardröm där barn dör av svält dagligen och bomber faller över deras hem och skolor. Barn tvingas från sina hem, saknar skola, utnyttjas, skadas och dör.

Även före konflikten var Jemen redan det fattigaste landet i arabvärlden. Nu är det den största humanitära krisen i världen och 22 miljoner människor (76 % av befolkningen) behöver hjälp, av dem är 11 miljoner barn.

Swedbank Robur finansierar delar av Rädda Barnens arbete i katastrof och konflikt. Swedbank Robur bidrar med totalt ca 5 miljoner kronor till vår verksamhet.

Några siffror från verksamheten:

- 10 skolor har byggts upp och underhålls, skollatriner byggdes som blev köns-uppdelade för att underlätta för flickorna. 14 479 barn fick tillgång till utbildning.
- Möbler till 8 skolor och 1 110 barn har distribuerats.
- 62 lärare utbildades i psykosocialt stöd.
- Undervisningsmaterial och lekplatser för 10 skolor.
- 89 000 personer, varav 48 000 barn, har fått matkorgar eller kontanter till mat.
- 45 275 barn under fem år har behandlats för undernäring.
- 22 286 barn har fått skolväskor och/eller skolkläder.
- 106 lärare 10 skolledare och 4 socialarbetare utbildades.
- Efter en "Tillbaka till skolan-kampanj" registrerades 205 barn som fick skolböcker.
- 73 skolbarn kunde återvända till skolan efter att ha fått ett 6 månaders snabb-program för att ta igen förlorade kunskaper.

Afrikas horn:

I början av 2017 beräknades över 14 miljoner människor i Kenya, Etiopien och Somalia vara i akut behov av livsmedel på grund av den förödande torkan. Rädda Barnen var tidigt på plats, och är den största internationella icke-statliga organisationen som har insatser i regionen.

Insatser görs inom hälsa och näring, bland annat livsmedel, vattenrening och hygien. Vi stöttar också utbildning och skapar system för barns trygghet och skydd, bland annat barnvänliga platser. Rädda Barnen Sverige har bidragit med 22 miljoner kronor, samt med teknisk rådgivning om barnskydd.

Några siffror från verksamheten:

- 5,5 miljoner människor, inklusive 3,3 miljoner barn har nåtts.
- I Somalia har 25 000 barn fått tillgång till barnvänliga platser och andra åtgärder för skydd av barn.

Bangladesh, Rohingya.

Då våldet från Myanmar väpnade styrkorna eskalerade i augusti 2017 flydde nästan ett miljon av rohingya-folket, hälften av dem barn, till grannlandet Bangladesh där ett flyktingläger snabbt växte fram. Rädda Barnen var redan närvarande i Cox's Bazar-regionen och kunde snabbt skala upp verksamheten. Vi har arbetat dygnet runt för att stödja människor som flyr från fruktansvärt våld med mat, skydd, hälsovård och utbildning. Över 40 barnvänliga platser inrättades runt lägret samt säkra utrymmen för ensamkommande barn och flickor. Rädda Barnen Sverige stöttade med 22 miljoner kronor, teknisk och operativ kapacitet och har bedrivit påverkan för rohingyas rättigheter.

Siffror från verksamheten:

- 400 000 människor på flykt, av dem har 250 000 barn nåtts.
- 34 000 barn har fått tillgång till barnvänliga platser.

Agenda 2030

Mål 4 "God utbildning för alla".

Mål 5 "Jämställdhet".

Mål 11 "Hållbara städer och samhällen".

Mål 13 "Bekämpa klimatförändringarna".

Mål 16 "Fredliga och inkluderade samhällen".

Mål 17 "Genomförande och globalt partnerskap".

RANIAS BERÄTTELSE

”Skolan ger mig rutiner”

Rania, 10 år, bodde med sin familj i en by i Myanmar när militären kom. De dödade bägge hennes föräldrar och själv blev hon skjuten rakt igenom benet, när hon försökte fly från sitt hem. Nu bor hon i lägret utanför Cox's Bazar med sin faster, farbror och sina kusiner.

Det var farbrodern som räddade hennes liv när hon blev skjuten. Han såg när det hände, lyfte upp henne och bar henne sedan under flykten, i sammanlagt 15 dagar. Under den första månaden i lägret kunde Rania inte gå på grund av skottskadan. Benet ville inte läka.

Det var först sedan hennes faster burit henne till sjukhuset som det vände. Där opererade de Rantias ben och därefter har hon fått besöka Rädda Barnens vårdcentral regelbundet för att få antibiotika och hjälp att lägga om såret. Nu äntligen, efter fyra månader, är benet bättre och Rania har börjat få rutiner i sitt nya liv.

– I Myanmar bodde vi ett hus som var byggt av lera och jag tyckte mycket om det. Jag gick upp varje morgon och gick till skolan. På eftermiddagarna sprang jag hem och lekte med mina kompisar, berättar Rania.

Rädda Barnen och andra aktörer har försökt att skapa en ny trygg vardag för barnen i lägret. Varje dag går Rania till den tillfälliga skolan och därefter till Rädda Barnens barnvänliga plats för att leka med andra barn.

– Jag har fortfarande för ont för att kunna delta i alla lekar, men det gör inte så mycket. Helst av allt vill jag rita fina blommor, säger Rania.

Hittills har Rädda Barnen öppnat 94 barnvänliga platser i lägret varav 8 är avsedda för lite äldre flickor.

Personalen på den barnvänliga platsen som Rania går till följer noggrant upp henne för att se till att hon återhämtar sig både fysiskt och psykiskt. Vi håller också kontakt med familjen regelbundet för att kunna stötta dem om det behövs, så att Rantias framtid ska kunna bli så trygg och bra som möjligt.

VÅRT FÖRHÅLLNINGSSÄTT I ARBETET

Barn är rättighetsbärare

Allt vi gör, oavsett tematisk inriktning, ska hålla högsta möjliga kvalitet. Vi försäkrar oss därför om att program som får stöd från Rädda Barnen planeras, genomförs och följs upp i enlighet med grundläggande principer för ett rättighetsbaserat arbete för och med barn.

- Vi stärker barns rätt till deltagande och icke-diskriminering.
- Vi stärker alla samhällsaktörer för att även de ska ha ett rättighetsbaserat förhållningssätt.
- Barn är rättighetsbärare och civilsamhället kan mobilisera och påverka staten som är ytterst ansvarig.

För att uppnå långsiktiga hållbara förändringar påverkar vi lokalt, nationellt och internationellt.

Vi stöttar interaktionen mellan offentliga aktörer, civilsamhället och barn. Varje aktör på varje nivå har sin roll: politiker och beslutsfattare skapar juridiska och finansiella system som tillgodoser barns rättigheter och barn får möjlighet till deltagande genom nätverk i civilsamhället.

Vi arbetar för att alla program som stöds av Rädda Barnen ska vara konfliktkänsliga. Det betyder att bedöma och ta hänsyn till det sammanhang de genomförs i för att inte orsaka skada och förstärka existerande motsättningar. Istället stöder vi positiva drivkrafter för fred. Alla Rädda Barnen-program ska även undvika negativ miljöpåverkan. Vi vill stärka kompetensen hos oss själva och våra partner inom alla dessa perspektiv.

Barns deltagande

Vi visar respekt för barnen genom att involvera dem i programverksamheten. Det är deras mänskliga rättighet. Barns deltagande är en integrerad del av programmen.

För att uppnå en varaktig förändring för barns deltagande är det viktigt att ta hänsyn till fyra aspekter:

- Lagstiftande och politiska åtgärder som säkerställer barns rätt att bli hörda.
- Sociala förhållanden och attityder som respekterar alla barn och deras rättigheter.
- Kapacitetsuppbyggnad för att göra barn medvetna om sina rättigheter och vuxna kapabla att undervisa dem i dessa rättigheter.
- Aktiviteter och program för barns meningsfulla deltagande.

Rädda Barnen tog under året fram metoder för att främja barns rättigheter. Genom dem kan hinder för barns deltagande identifieras och strategier tas fram. Barns deltagande ska vara ett instinktivt arbetssätt. Vårt mål är att barn aldrig ska ses som passiva mottagare.

Etiopien: Ökad kunskap om strategin för barns rättigheter skydd och deltagande har uppnåtts på regeringsnivå genom påverkan.

Vietnam: Ett barnforum anordnades av socialdepartementet för att få synpunkter på en ny lag. Barn engagerades aktivt för att hjälpa till att främja, bygga, övervaka och stödja genomförandet av den nya barnlagen.

Filippinerna: En plattform har skapats för att barn ska kunna ge synpunkter på samhällets insatser och tjänster och utkräva ansvar av myndigheter.

ASEAN: ASEAns barnforum är en formell plattform för barns deltagande i regionen.

Elfenbenskusten: Kapaciteten hos det civila samhället för att stödja barns deltagande ökade. Barn drev egna bloggar för att sprida medvetande.

Etiopien: Åttio representanter från 10 barnparlament utbildades i sina rättigheter, rätten till en säker arbetsmiljö och arbetsmöjligheter för fattiga kvinnor.

Pakistan: Barnledda mediekurser och presskonferenser genomfördes. Barn fick utbildning för att öka sin kapacitet och har haft dialog med parlamentariker, senatorer, partiledare, media, universitet och myndigheter kring barns rättigheter.

Rwanda: Distriktsbudgeten påverkades framgångsrikt av barn i tre regioner för att den ska finansiera utvecklingsstrategier gällande utbildning, barnarbete och tidiga graviditeter.

Sudan: Regeringen lämnade in en rapport till FN:s barnrättskommitté. Rädda Barnen och partner deltog aktivt i processen tillsammans med barn. Budgeten för utbildning och hälsovård för barn ökade.

Etiopien: 94 barnledda organisationer bildades som bedriver dialog med lokala myndigheter. Frågor de tagit upp är separata toaletter för pojkar och flickor, ytterligare klassrum i skolan och att rättssystemet bör se till barnets bästa. Rädda Barnen utbildade organisationer i barns deltagande, socialt ansvar och i hur man övervakar barns rättigheter.

Bangladesh: Barn organiserade sig för att delta i den lokala budgetprocessen. Samråden med barn är en milstolpe som kan komma att ha stor inverkan på att den nationella budgeten tar större hänsyn till barns behov.

Kosovo: På den internationella barndagen uppvaktade 450 barn parlamentet och diskuterade barnrättsfrågor, inkluderande utbildning, hälsa och barns deltagande. De träffade även den nyutnämnda chefen för mänskliga rättighets-kommissionen och den nyvalda premiärministern i Kosovo.

Icke-diskriminering

Inget barn ska diskrimineras beroende på kön, ålder, ras, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom, funktionsvariation, sexuell läggning eller identitet, födelse eller annan status. Rädda Barnen Sverige arbetar för att eliminera diskriminering på tre huvudområden: mot enskilda barn, mot specifika grupper av barn och mot befolkningen som helhet.

Det handlar om att hitta strategier för att motverka ojämlika maktrelationer och diskriminering och deras negativa inverkan på barn, särskilt de grupper av barn som är särskilt marginaliserade. I strategierna ingår också att säkerställa diskriminerade gruppers deltagande och inflytande.

Rädda Barnen vill stärka och främja icke-diskriminering inom Internationella Rädda Barnen och har deltagit i ett arbete för att ta fram ett verktyg för detta.

Jemen: Tillsammans med vår partner hjälper vi barn att bilda ett barnparlamentet där även barn med funktionsvariation samt barn från minoritetsgrupper kan delta.

Bangladesh: 250 barn med funktionsvariation i 3 distrikt kunde skrivas in i skolan tack vare ökad medvetenhet hos föräldrar och samhället om funktionshinder och inkluderande utbildning. 45 statliga grundskolor har förbättrat tillgängligheten så att alla barn ska kunna ha en god inlärningsmiljö. Rädda Barnens partner Barnforum har framgångsrikt påverkat lokala budgetar för inkluderande utbildning för barn med funktionsvariation.

Vietnam: Barn har fått insikt om sina rättigheter, om mångfald och icke-diskriminering genom workshoppar i skolorna. Fokus har legat på migrerande barn och barn med funktionsvariation och hur de bättre kan stödjas för att komma in i skolan.

Kambodja: En handbok togs fram för lärare för att de ska få stöd att undervisa barn med intellektuella funktionshinder.

Indonesien: Böcker riktade mot barn med funktionsvariation togs fram för att stötta en rättvis inkluderande utbildning. Mer än 5 000 böcker har distribuerats till skolorna. Möten om inkluderande utbildning har genomförts med departement och flera lokala budgetar har börjat fördela pengar för en mer inkluderande skola.

Etiopien: 2 570 barn med funktionsvariation har fått tillgång till grundläggande sociala tjänster. Resurser har skjutits till från regeringen och andra samhällsaktörer. Barn med funktionsvariation har fått stöd, tillgång till barnomsorg och utbildning, hälsa och skydd.

Jämställdhet

Jämställdhet är en grundläggande rättighet för alla människor, även för barn. Rädda Barnen anser att det är viktigt att direkt ta itu med könsdiskriminering och att främja jämställdheten. Vår vision är en värld där varje barn får samma rätt till överlevnad, skydd, utveckling och deltagande.

Rädda Barnen lanserade sin jämställdhetspolicy 2017 som säger att alla våra program ska ha ett genuskänsligt tillvägagångssätt. Vi deltar i en global arbetsgrupp för jämställdhet som har tagit fram ett verktyg och mätinstrument som är obligatoriskt för alla landkontor.

2017 tog Rädda Barnen fram "pappa-rapporten" om förhållandena världen runt angående mäns deltagande i föräldraskap och omsorg.

Rädda Barnen menar att det amerikanska mexico-protokollet¹⁶ står i strid med arbetet för jämställdhet. Tillsammans med Rädda Barnen Sydafrika har Rädda Barnen därför utvecklat metoder för att kunna fortsätta att främja sexuell och reproduktiv hälsa i östra och södra Afrika.

¹⁶ Förbud mot bidrag till organisationer som arbetar med sexuell och reproduktiv hälsa.

Palestina: En checklista för jämställdhet togs fram under året och ska användas i utvecklingsinsatser och humanitära program. Rädda Barnens partner kan genom checklistan identifiera och hantera könsskillnader i programmen.

Moldavien och Ukraina: studentråd har kvoterat flickor till sina organ för att få dem mer jämställda.

Etiopien: 1000 flickor kunde skyddas från barnäktenskap.

Etiopien och Zanzibar. Program för att minska fysisk och kränkande bestraffningar i familjer och i skolan.

Sydafrika: Regionalt ungdomsprogram för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har visat förändrade attityder och beteenden. 95 procent av deltagarna fick djupare förståelse för begreppen sexualitet och kön.

Partnerskap

Rädda Barnen arbetar i partnerskap med lokala och nationella organisationer. Vi stärker det civila samhället för att de ska bli mer vaksamma för brott mot barns rättigheter och ger dem verktyg och metoder. Rädda Barnen bidrar också till samordning och nätverk mellan civilsamhället och andra relevanta aktörer för att få en bred räckvidd och effekt. En del av partnerskapet handlar också om att bygga kapacitet hos stats-tjänstemän och myndigheter.

Under året har nya system tagits fram för att arbeta mer systematiskt med att bygga kapaciteten hos partner. Verktyg och metoder för planering har utvecklats liksom utbildningar, bland annat en e-utbildning, till stöd för barn. Det här ska hjälpa Rädda Barnens partner att gradvis stärka sin kapacitet som humanitära aktörer. Policyn "Att stärka barn som samhällsaktörer" togs fram av Rädda Barnen och Civicus för att organisera och påverka, även på internationell nivå.

Bangladesh: Ett nätverk med 400 barnrättsorganisationer påverkade för en förändring av lagstiftningen, utifrån rekommendationer från FNs barnkommitté.

Senegal: Utbildning för totalt 37 flickor, 56 pojkar, 65 kvinnor, 172 män i hur man kan stärka kvaliteten på psykosocial hjälp, fallhantering och skyddsåtgärder för barn. Detta ledde till att 297 barn i behov identifierades av socialarbetare.

Syrien: En lokal partner samlade in 100 000 USD för att stödja Aleppos folk.

Jemen: 102 fängslade barn släppas fria. Ett nationellt utskott för bevakning av barns rättigheter tillsattes i samverkan mellan berörda myndigheter.

HÅLLBARHETSRAPPORT

Vårt hållbarhetsarbete	142
Vi arbetar globalt och lokalt	143
Värderingar och redovisningsprinciper	145
Det här styr vårt hållbarhetsarbete	147
1. Tryggare tillsammans (Child Safeguarding)	148
2. Etiska riktlinjer och krav på leverantörer och förvaltare	148
3. Uppföljning och utvärdering	149
4. Verktyg för att påverka	150
Intressenter och väsentlighetsanalys	150
Socialt ansvar	153
1. Etisk marknadskommunikation	154
2. Utbildning och kompetensutveckling för medarbetare	155
3. Arbete mot korruption och mutor	155
4. Anställningsformen	156
5. Relationen mellan anställda och ledning	156
6. Mångfald och jämställdhet	156
Ekonomiskt ansvar	157
1. Ekonomiskt resultat	157
2. Fördelning av insamlade medel	157
3. Etisk insamling	158
4. Lagefterlevnad	158
Miljöansvar	159
1. Miljökrav vid inköp och upphandling	159
2. Utsläpp i luft och vatten 2017	160
GRI-index	161

Vårt hållbarhetsarbete

Hela globala Rädda Barnen har en ambition att ta ansvar för en hållbar verksamhet. Det gör vi bäst genom att alltid ha barnen i fokus i vårt arbete. När vi arbetar för barns bästa bidrar vi till en hållbar utveckling i världen. Det är vår fasta övertygelse. Rädda Barnen redovisar årligen hur vi arbetar för social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Det här är vår rapport för år 2017.

Barns rättigheter är den ultimata definitionen av hållbarhet

Rädda Barnens kärnverksamhet handlar om hållbarhet. Vårt bidrag till en hållbar utveckling handlar främst om social hållbarhet eftersom vårt arbete fokuseras på att barn i migration ska få sina rättigheter tillgodosedda, att allt våld mot barn ska minska samt att främja en god samhällsstyrning för barns rättigheter.

Vi ställer höga krav på varandra inom Rädda Barnens globala samverkansförbund, på Internationella Rädda Barnen och på alla våra samarbetspartners när det gäller hållbara strategier. Då är det också självklart för oss att leva som vi lär för att nå upp till vår egen höga standard. Därför strävar vi efter att, steg för steg, förbättra vårt hållbarhetsarbete. I denna redovisning berättar vi hur långt vi har kommit i arbetet under 2017.

Vi tar socialt ansvar:

... när vi genomför insatser som leder till socialt hållbar utveckling för barn och då vi arbetar för att ha ett så stort politiskt inflytande som möjligt gällande barns rättigheter.

Vi tar ekonomiskt ansvar:

...när vi arbetar effektivt och försäkrar oss om att medlen går till sådan verksamhet som verkligen innebär förändring i barns liv.

Vi tar miljömässigt ansvar:

... när vi minimerar de negativa avtryck på miljön som vår verksamhet kan medföra.

Vi arbetar globalt och lokalt

Alla 17 globala hållbarhetsmål har påverkan på barn

Vi arbetar gentemot FN...

När världens ledare hösten 2015 kom överens om 17 globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 spreds ett hopp om att en förändring är möjlig. För att nå målen måste vi samarbeta över många sektorer om vi ska skapa en värld där vi inte tär på jordens resurser och göra dem tillgängliga för alla, inte minst för barnen. Rädda Barnen påverkade aktivt inför Agenda 2030 för att få med ett barnperspektiv i de globala målen, och vi kommer att fortsätta detta påverkansarbete för en värld där barnets rättigheter tillgodoses. Vi kraftsamlar för att omställningen verkligen ska ske både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

... tillsammans globalt...

Vi arbetar tillsammans med alla våra systerorganisationer i den globala Rädda Barnen-rörelsen. Vi är beroende av varandra och av att ha gemensamma globala strategier. Därför antog vi 2015 en ny global strategi: Ambition 2030. I den fokuserar vi på de mest utsatta och diskriminerade barnen. Strategin följer samma periodicitet som Agenda 2030 och beskriver tydligt hur vi ska bidra till hållbarhetsmålen och hur vi vill påverka andra att bidra.

... och på lokal nivå i Sverige.

Vår verksamhetsinriktning för åren 2017-2024 utgår från den globala strategin. I den tydliggörs hur vårt arbete för ett hållbart samhälle sträcker sig från lokal nivå i Sverige till global nivå. Till grund för verksamhetsinriktningen finns en omvärldsanalys. Denna visar att vi, genom att fokusera på barnen i de mest utsatta livssituationerna får störst positiv påverkan på barns situation och rättigheter generellt. Då behövs fler direkta insatser i de mest socioekonomiskt utsatta områdena i Sverige.

GLOBA LA MÅLEN
för hållbar utveckling

Rädda Barnens Årsrapport 2017

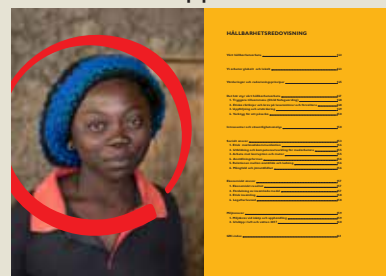
Årsredovisning

Här redovisar vi verksamhetsresultat och ekonomiskt resultat det senaste året.

I Hållbarhetsrapporten rapporterar vi hur vi arbetar för att ta ekonomiskt, socialt och miljömässigt ansvar.

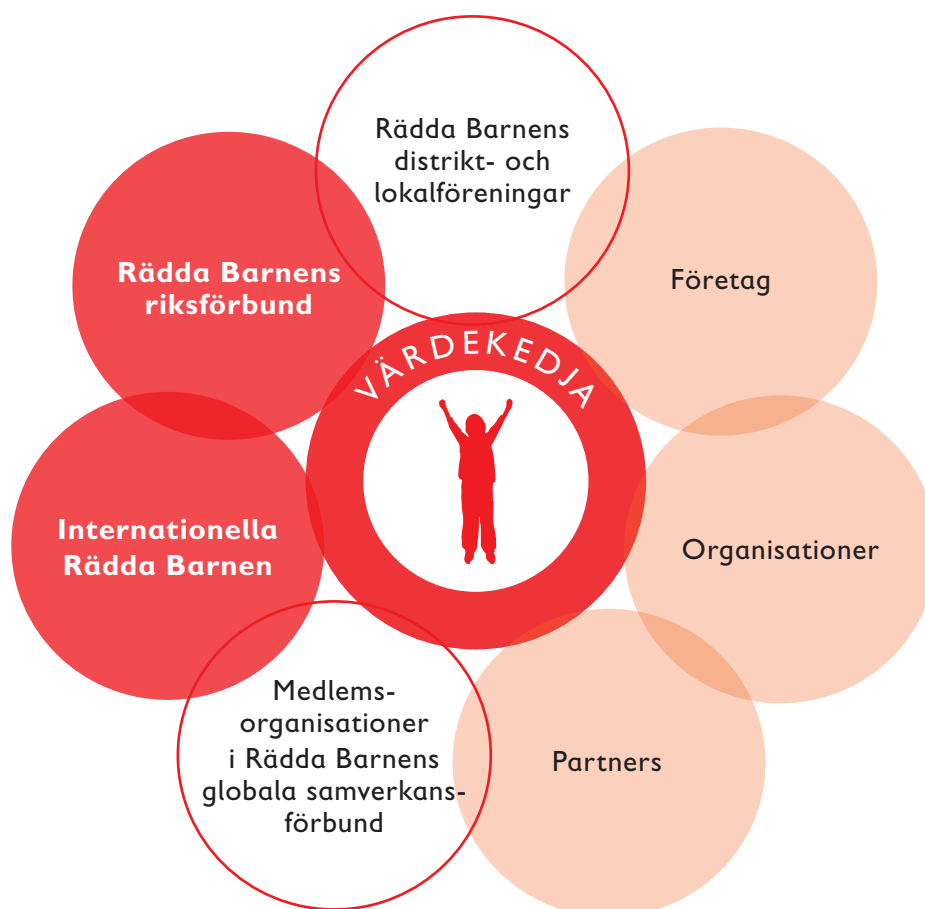
Hållbarhetsrapport

Verksamhetsberättelse

Internationell rapport
Medlemsorganisationerna i Internationella Rädda Barnen arbetar för att ta fram ett gemensamt ramverk för hur organisationerna redovisar och säkerställer socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvarstagande, samt etik och integritet.

Vi påverkar varandra, samtalar, samarbetar och argumenterar för att ha en gemensam värdekedja som håller och som kan skydda barnet.

Värderingar och redovisningsprinciper

Vår värdekedja ska skydda barnet

Vår verksamhet bygger på att vi samarbetar, både internt och med intressenter utanför organisationen. Då påverkar vi också varandra. Därför är det viktigt att vi har en gemensam värdegrund med utgångspunkt i barnet. Vi kallar detta för en värdekedja. Den måste hålla och skydda barnet hela vägen.

I värdekedjan säkerställer vi att:

- Vi delar de värderingar som definieras i barnkonventionen.
- Våra samarbetspartners delar våra värderingar, etik och moral och har samma värdegrund i fråga om barn och deras rättigheter.
- Vi engagerar våra intressenter för barn och deras rättigheter.
- Vi kommunicerar de risker som barn kan utsättas för och hur de kan undvikas.
- Vi bygger upp fungerande samverkansmodeller.
- Vi hanterar konflikter genom argumentation och medling.

Vår globala strategi säger att alla som arbetar inom Rädda Barnen världen över ska dela samma värdegrund, etiska synsätt och målsättningar.

Våra principer och metoder ska:

- Skydda barnet.
- Säkerställa att barnets rättigheter respekteras.
- Säkerställa att insatserna ger resultat.

Rapportens avgränsningar och riktlinjer¹

Rädda Barnen har redovisat sitt hållbarhetsarbete i en särskild rapport sedan 2012. Riksdagen tog hösten 2016 ett beslut om att alla större företag och andra juridiska personer² ska redovisa sitt hållbarhetsarbete.

Detta är första året vi redovisar utifrån denna nya lagstiftning. Lagen grundar sig i ett EU-direktiv med syfte att skapa transparens och öppenhet hos företag. Rädda Barnen utgår från de krav på en hållbarhetsrapport som lagstiftningen ställer men inspireras även av Global Reporting Initiatives (GRI)³ senaste riktlinjer. Lagen kräver att hållbarhetsrapporten ska innehålla upplysningar (inklusive ev. policy) om sociala förhållanden, personalförhållanden, respekt för mänskliga rättigheter, miljö, anti-korruption och mångfald.

Hållbarhetsrapport ska också beskriva risker i verksamheten och hur de hanteras samt indikatorer för att kunna visa på en utveckling över tid.

¹ Denna rapport fokuserar främst på Rädda Barnen i Sverige, men berör även Rädda Barnens samverkan globalt.

² Hållbarhetsrapport, Lag (2016:947) om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554). Lagen berör större företag/ juridiska personer som under året haft mer än 250 anställda, en balansomsättning högre än 175 miljoner kronor och en nettoomsättning större än 350 miljoner kronor.

³ Ett vedertaget ramverk för hållbarhetsrapport. I den finns ett antal bindande upplysningar som ska besvaras och bestyrkas med indikatorer, globalreporting.org.

Alla Rädda Barnens intressenter påverkar varandra, samtalar, samarbetar och argumenterar för att ha en gemensam värdekedja som håller och som kan skydda barnet

Det här styr vårt hållbarhetsarbete

Ett strategiskt arbete mot målen

Styrdokument

Det styrdokument som allra bäst tydliggör vårt ansvar för och vårt förhållningssätt till barn är policyn mot övergrepp och utnyttjande av barn. Vi måste göra allt vad vi kan för att barn inte far illa – varken fysiskt eller psykiskt – i den verksamhet vi bedriver. Vi måste vara en trygg och säker organisation för barn.

Rädda Barnens etiska riktlinjer gäller för alla, både anställda, konsulter och ideellt aktiva som verkar på uppdrag av Rädda Barnen, och alla skriver på ett avtal om att de tagit del av riktlinjerna. Detta för att säkerställa att vår verksamhet utförs i enlighet med vår etiska värdegrund.

Uppföljning⁴

Rädda Barnen arbetar med styrning och uppföljning för att tydligt kunna redovisa:

- att pengarna används effektivt,
- att medlen inte försvinner på vägen,
- att verksamheten når de mål som riksmötet har tagit beslut.

Vi försöker hela tiden effektivisera och kvalitetssäkra vårt arbete för att verksamheten ska bli bättre. Målsättningar följs upp och lärdomar dras. I våra analyser tar vi alltid hänsyn till den information vi får från barn.

Det är en utmaning att exakt kunna säga vilka pengar som hjälpt vem och på vilket sätt då det handlar om humanitärt arbete i konfliktområden och i utvecklingssamarbete där vi kanske ser effekter först efter en lång tid. Dock arbetar ständigt för att få till stånd system där givarnas krav på återkoppling når ända ut i projekten. Då är vår värdekedja oerhört central. En delad värdegrund är absolut nödvändigt. Därför utgår vi i vår styrning från de etiska riktlinjerna.

Påverkansarbete⁵

Vi ser även att våra insatser för att påverka beslutsfattare är ett av våra viktigaste verktyg för att få till stånd förändringar för barn. Det ska kosta att inte ha ett barnrättighetsperspektiv i sina politiska beslut!

Vi redovisar:

1. Tryggare tillsammans (Child Safeguarding).
2. Etiska riktlinjer och krav på leverantörer och förvaltare.
3. Uppföljning och utvärdering.
4. Verktyg för att påverka.

⁴ I Hållbarhetsrapporten 2012-2016 redovisade vi detta under GRI "Programeffektivitet" enligt GRI 4 NGO-specifik aspekt. Från och med 2017 används en ny GRI standard och vi har därför valt att lägga information om programeffektivitet under rubriken Det här styr vårt hållbarhetsarbete.

⁵ Se fotnot 4.

1. Tryggare tillsammans (Child Safeguarding)⁶

Tryggare tillsammans är namnet på Rädda Barnens arbete för att säkerställa att barn är trygga och säkra i vår verksamhet.⁷ Vi har en policy som gäller hela vår verksamhet. Den innebär att vi har nolltolerans mot kränkningar, övergrepp och utnyttjande av barn. Under 2017 uppdaterade vi vår policy. I den beskriver vi:

- Rädda Barnens löfte och ansvar,
- vem och vilka som omfattas av policyn,
- vårt globala styrdokument Child Safeguarding protocol,
- insatser då policyn inte efterlevs,
- hur rapportering av tillbud och incidenter görs.

Under 2017 har Tryggare tillsammans prioriterats ytterligare och vi har fokuserat på arbetet i våra lokalföreningar och distrikt. För att öka förståelsen för och tillämpningen av policyn har en webbutbildning tagits fram under året. Genom tänkbara scenarier visar vi hur det går att agera utifrån vårt löfte och våra rutiner. Webbutbildningen är obligatorisk för alla aktiva som möter barn inom Rädda Barnen. Insatser kommer att genomföras under 2018 för att fler frivilliga ska ta del av den.

För att tillgängliggöra policyn för aktiva, medlemmar och medarbetare som inte har svenska som modersmål har utbildningen översatts till engelska. Det finns även en kortfilm på sex olika språk med tillhörande material riktat till barn och unga samt ett tipsmaterial med diskussionsfrågor.

Indikatorer:

257 personer har genomfört en webbutbildning och blivit godkända.

Incidentrapportering

Under 2017 har 1 incident och 2 tillbud rapporterats⁸. Det har handlat om att Rädda Barnens rutiner mot ensamarbete med barn inte har följts. Sannolikt finns det ett mörkertal kring ensamarbete, och det är något vi aktivt arbetar för att förhindra. De etiska riktlinjerna säger att det alltid ska vara minst två personer som arbetar med barn. Incidenter inom den internationella programverksamheten redovisas i Internationella Rädda Barnens årsredovisning⁹.

2. Etiska riktlinjer och krav på leverantörer och förvaltare¹⁰

Rädda Barnens etiska riktlinjer

- Att icke-diskriminera.
- Att värna personlig integritet.
- Att värna god förvaltning.
- Att motverka korruption.
- Att värna och förmedla barns rättigheter.
- Att inte missbruka maktställning.
- Att ha ett öppet och gott arbetsklimat.
- Att värna säkerhet och minska risker.

⁶ Enligt krav i Lag 2016:947: Respekt för mänskliga rättigheter.

⁷ Policyn gäller all anställd personal (heltid, deltid), nationellt och internationellt, inklusive korttidskontrakt. Alla aktiva representanter (medlemmar, frivilliga, styrelseledamöter), personal och representanter för partnerorganisationer, bidragsgivare, journalister, politiker och andra personer som genom våra program eller kontor kan komma i kontakt med barn. Barn som är aktiva och/eller medverkar i vår verksamhet ska känna till och förstå innebörden av policyn.

⁸ Vi tar alltid i första hand hänsyn till barnets integritet. Därför redovisas inga enskilda fall.

⁹ www.savethechildren.net/resources.

¹⁰ Enligt krav i Lag 2016:947: Sociala förhållanden, respekt för mänskliga rättigheter, motverkande av korruption.

Etiska krav på leverantörer och förvaltare

Vi ställer både etiska krav¹¹ och miljökrav på alla våra leverantörer och tecknar därför i första hand avtal med företag som stöder internationella konventioner om mänskliga rättigheter, barns rättigheter, arbetsvillkor och miljö samt konventioner gällande arbete mot korruption och konventioner om att inte investera i vapenproduktion. Vi vill att företag, som Rädda Barnen samarbetar med, ska kunna visa att de genom sin verksamhet förbättrar och respekterar barns rättigheter, villkor och möjligheter. Inte minst i fråga om produktionen. Vi vill att de ska:

- följa OECD:s riktlinjer för multinationella företag,
- vara medlemmar i FN:s Global Compact,
- hållbarhetsrapportera i enlighet med GRIs senaste riktlinjer.

Vår ambition är även att samtliga företag som Rädda Barnen samarbetar med ska följa barnrättsprinciperna för företag: Children's Rights and Business Principles. Barnrättsprinciperna syftar till att stödja företag att ta socialt ansvar genom att respektera barns behov och rättigheter i sin egen kärnverksamhet och därmed också bli starka aktörer för barns rättigheter.

Humanitära principer:

- Humanitet.
- Opartiskhet.
- Neutralitet.
- Oberoende.

Det humanitära imperativet: vi har en skyldighet att hjälpa barn och deras familjer att överleva en humanitär kris om staten i landet de befinner sig i inte klarar av att tillgodose deras grundläggande behov och rätt till överlevnad och utveckling.¹²

3. Uppföljning och utvärdering¹³

Rädda Barnen har ett system för hela kedjan av uppföljning, utvärdering, analys och lärande av allt vi gör. Det gäller både på en detaljerad och övergripande nivå för att säkert veta att programverksamheten leder till bättre levnadsvillkor för barn, något som är av yttersta vikt för våra intressenter och givare enligt intressentdialogen.¹⁴

Vi utvärderar metoder och insatser. Resultaten ska gå att avläsa på kort och lång sikt. Att lära sig av resultaten är helt avgörande för att kunna utveckla verksamheten. Bara då kan vi göra riktiga bedömningar och prioriteringar för att öka kvalitén i arbetet. I hela den här processen samlar Rädda Barnen även in barns röster från verksamheten. Att alltid ha med barn och deras erfarenheter i utvärderingar av verksamheten är mycket prioriterat.

I effektrapporten resonerar vi om vilket resultat för barn som våra insatser leder till.

Exempel på utvärderingar:

- Uppföljning i samarbete med Internationella Rädda Barnen som genomför verksamheten i andra länder.
- Analyser av verksamheten lokalt och regionalt i Sverige. Flera av våra verksamheter i Sverige utvärderas löpande av forskare (genom sk. följeforskning).

¹¹ Läs mer om etisk kapitalförvaltning i årsredovisningen sid 22.

¹² Vedertagen princip i det humanitära biståndet globalt.

¹³ RB 3 i GRI-index.

¹⁴ Se ekonomimodellen på sid 23-24 där det går att följa intäkter och kostnader.

4. Verktyg för att påverka

Rädda Barnen påverkar både beslutsfattare och dem som utför besluten lokalt, nationellt och globalt. Därför ser vi till att finnas med i de forum där politik formas genom ett aktivt lobbyarbete. På global nivå sker detta i samarbete med övriga medlemsorganisationer i Rädda Barnens globala samverkansförbund och med Internationella Rädda Barnen. Påverkan är ett långsiktigt arbete som till slut ger resultat.

Vi påverkar beslutsprocesser:

- på kommunal, regional och nationell nivå i Sverige,
- inom EU och andra sub-regionala organ,
- inom FN-systemet,

genom:

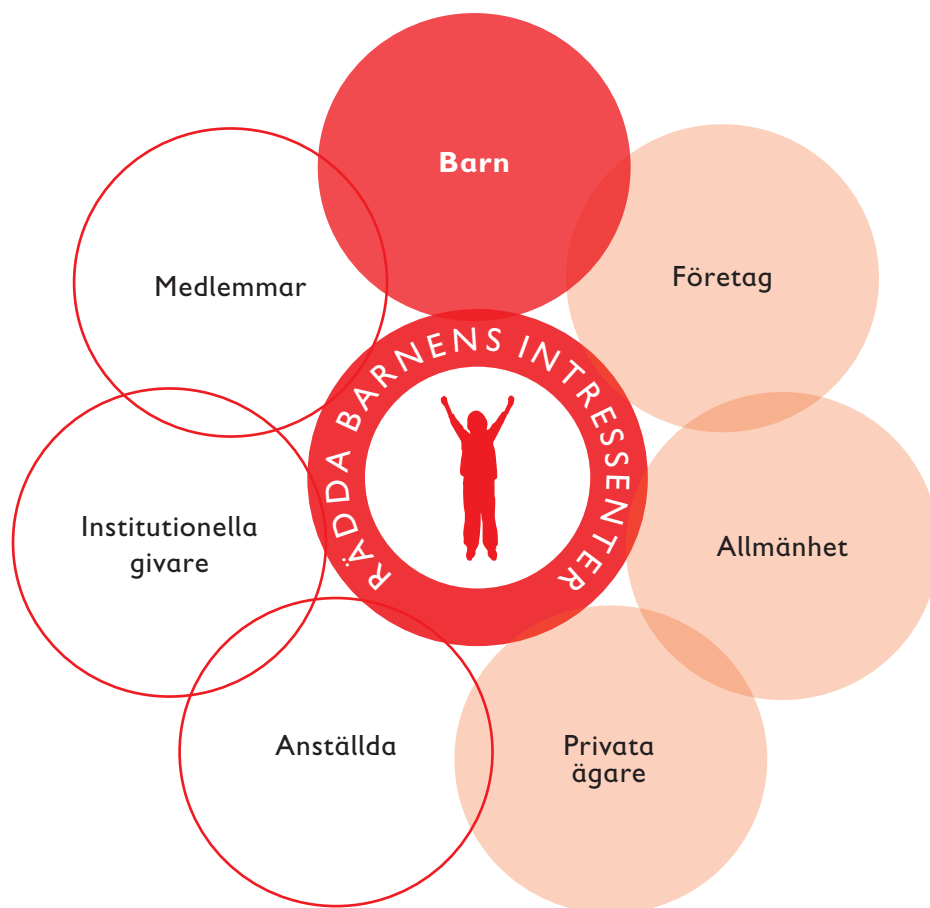
- att informera, debattera, och opinionsbilda,
- insatser av både ideellt engagerade medlemmar och anställda experter.

Policy och riktlinjer

- Globala strategin: Ambition 2030, för Rädda Barnens globala samverkansförbund.
- Verksamhetsinriktning 2017-2024, för Rädda Barnen i Sverige.
- Strategisk plan 2017-2021.
- Påverkansstrategi.
- Påverkansprocess.

Intressenter och väsentlighetsanalys

Tillsammans för en hållbar utveckling!

Rädda Barnen är en demokratisk organisation. Medlemmarna har dialog med varandra och med våra övriga intressenter hela tiden i verksamheten. Det är nyckeln för att vi ska kunna bidra till en hållbar utveckling. Genom dialogen med Rädda Barnens intressenter kan vi förstå vad de tycker är viktigast att vi fokuserar på i vårt hållbarhetsarbete. Det rör sig om en löpande dialog med olika samhällsaktörer som påverkar barns liv och utveckling. Dels i vårt påverkansarbete och dels genom att ge råd till företag om hur de i sin verksamhet kan skapa hållbara förändringar för barn genom att respektera deras rättigheter.

För att få en rättvisande bild i årets rapport av vad våra intressenter tycker är viktigt har vi bland annat utgått från tidigare års väsentlighetsanalys¹⁶. Vi utvärderar den kontinuerligt och ser över om den fortfarande stämmer. I år har vi gjort detta i form av enkäter och arbetsmöten. Vi har även utgått från den regelbundna medarbetarundersökningen Insikt som genomförs vartannat år, senast 2017, och som ger viktig information till väsentlighetsanalysen.

Resultatet är en lista på de viktigaste frågorna eller, ämnen¹⁷, som bildar ramen för vårt hållbarhetsarbete. Under avsnitten längre ner om hållbarhetsaspekterna socialt ansvar, ekonomiskt ansvar samt miljöansvar beskriver vi hur vi arbetar med respektive ämne.

¹⁶ Utifrån GRI:s riktlinjer.

¹⁷ Utifrån GRI:s förslag.

Väsentlighetsanalys – våra viktigaste ämnen.

Socialt ansvar

Barns rättigheter är vårt sociala ansvar

Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter över hela världen, för att barn ska få trygghet och skydd och att deras liv räddas i katastrofer. Det är vårt viktigaste bidrag till en hållbar utveckling och för ett socialt ansvarstagande.

- Vi utgår från barnkonventionen när vi argumenterar och driver frågor.
- Vi ger barn och unga möjlighet att vara med och beskriva problem och föreslå lösningar.
- Vi stödjer barn att själva kunna försvara sina rättigheter.
- Vi analyserar orsakerna till att barns rättigheter kränks innan vi bestämmer oss för en åtgärd.
- Vi nöjer oss inte med att bara hjälpa enskilda barn för stunden utan angriper orsakerna till problemen så att förbättringarna blir bestående och kommer alla barn till godo.
- Vi arbetar mot diskriminering och försäkrar oss om att de sämst ställda och bortglömda barnen uppmärksammas och får sina rättigheter tillgodosedda.
- Vi vänder oss till berörda beslutsfattare och myndigheter för att de ska ta sitt ansvar.
- Vi lever som vi lär och kan stå till svars inför de barn vi arbetar för.¹⁸

Policy och riktlinjer:

- Anti-korruptionspolicy.
- Visselblåsar-policy.
- Varumärkesplattform.
- Personalhandbok.
- Child Safeguarding Protocol.
- Policy kring diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.

Vi redovisar:

1. Etisk marknadskommunikation.
2. Utbildning och kompetensutveckling för medarbetarna.
3. Arbete mot korruption och mutor.
4. Anställningsformen.
5. Relationen mellan anställda och ledning.
6. Mångfald och jämställdhet.

¹⁸ Ur Kompassen – Vägledning för Rädda Barnen.

1. Etisk marknadskommunikation¹⁹

- Rädda Barnen ska tydligt kommunicera värderingar, målsättningar och visa resultat för barn.
- Vi hjälper givarna att förstå skillnaden mellan Rädda Barnen och andra organisationer för att de medvetet ska välja Rädda Barnen. Därför mäter vi kontinuerligt allmänhetens kunskap och uppfattning om Rädda Barnen.
- Marknadskommunikationen ska följa FRILs kvalitetskod²⁰ som är en etisk standard för att säkerställa att respekten för givare och mottagare av gåvor upprätthålls.
- Personuppgiftslagen har gällt tills dess att GDPR trädde i kraft i maj 2018. Därefter gäller GDPR.
- All insamling i Rädda Barnens namn styrs av vår insamlingspolicy som uppdateras kontinuerligt.
- Rädda Barnens givarservice svarar på frågor från allmänheten, medlemmar och givare via telefon och e-post. Målsättningen är att inom två dagar svara på inkomna frågor.
- Rädda Barnen har under 2017 inte haft några incidenter eller anmälningar gällande marknadskommunikationen.²¹

Etisk marknadskommunikation	2015	2016	2017	Mål 2017
Andel av allmänheten som anser att Rädda Barnens arbete leder till bättre livsvillkor för barn.	66 %	83 %*	75 %	55 %
Andel av allmänheten som har en positiv uppfattning om Rädda Barnen.	80 %	69 %	66 %	
Vi mäter vårt meritvärde genom att ta hänsyn till både redaktionell synlighet (kvantitet) och ton (kvalitet), enligt ett mått som kallas "Quality score" där ett värde på 20 anses vara högt bland företag och organisationer.	28	28	26	28

*Att utfallet är markant högre 2016 beror delvis på en skillnad i urval. Basen är ändrad från allmänheten till personer med givarbeteende.

¹⁹ GRI 417-1.

²⁰ Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, www.frii.se.

²¹ Ansvarig för Rädda Barnens marknadskommunikation är avdelningschefen för kommunikation och insamling.

2. Utbildning och kompetensutveckling för medarbetare²²

För att Rädda Barnen ska nå sina mål krävs rätt kompetens både på individ- och organisationsnivå. Därför har vi en strategi för vår kompetensutveckling så att vi prioriterar rätt områden och genomför dessa effektivt. Vi samarbetar även med Rädda Barnens globala samverkansförbund för kompetensutveckling och kvalitetssäkring.

Kompetensutvecklingen ska vara:

- proaktiv och långsiktig,
- utgå från verksamhetens, organisationens och den enskildes behov,
- anpassas efter förändringar i organisationen och omvärlden.

De individuella kompetensutvecklingsplanerna följs upp i de årliga planerings- och utvecklingssamtalen med varje anställd. Vartannat år genomförs även medarbetarundersökningen Insikt, senast 2017.

Obligatoriska utbildningar:

- Child Safeguarding,
- anti-korruption,
- global introduktion och säkerhet.

Kompetensutveckling	2015	2017
Andel medarbetare som anser att deras kunskap/kompetens överensstämmer i förhållande till det arbete de utför enligt medarbetarundersökningen Insikt.	79 %	79 %
Andel anställda som haft planerings- och utvecklingssamtal under året.	95 %	86 %*
Andel som har personlig utvecklingsplan.	91 %	86 %

*9 procent av respondenterna hade jobbat för kort tid/inte varit i tjänst hos Rädda Barnen.

3. Arbete mot korruption och mutor²³

Rädda Barnen har nolltolerans mot korruption. Både i den egna verksamheten och i verksamhet genom andra Rädda Barnen-organisationer och Internationella Rädda Barnen.

Vi har därför tydliga system och riktlinjer för att förebygga och motverka alla former av korruption och bedrägerier. Rädda Barnen är verksam i många länder med hög korruptionsrisk. En organisationskultur där korruption i alla dess former aldrig accepteras är helt avgörande för verksamheten och vår trovärdighet.²⁴ Rädda Barnens personal och medarbetare inom Internationella Rädda Barnen utbildas kontinuerligt i antikorruption.

Incidentrapportering korruptionsärenden 2017

Under 2017 har inga korruptionsärenden gällande verksamhet i Sverige rapporterats. Däremot har ett antal ärenden rapporterats till Internationella Rädda Barnen. Dessa presenteras i siffror nedan. Rädda Barnen arbetar aktivt för att stärka förhållningssättet till rapportering och för att vi alltid ska rapportera misstankar om oegentligheter.

- 28 rapporterade ärenden till Internationella Rädda Barnen från verksamhet runt om i världen.²⁵
- 14 avslutade ärenden, 8 av dessa bekräftades ha substans.
- 41 avslutade ärenden totalt under året, 14 avser 2017, resten avser ärenden från tidigare år.²⁶
- Ärendena berör främst upphandling, kostnadsbedrägeri och stöld.
- 29 pågående utredningsärenden vid årsskiftet, 8 avser ärenden från 2017, resten är från tidigare år.

Inga ärenden gällande verksamheten i Sverige har rapporterats.

²² Enligt krav i Lag 2016:947: Personal, samt GRI 404-2.

²³ Enligt krav i Lag 2016:947: Motverkande av korruption samt anti-korruption GRI 205.

²⁴ Läs mer i årsredovisningen sid 42.

²⁵ Kategorier: kostnadsbedrägeri: 7 st, muta: 1 st, partner: 1 st, rekryteringsrelaterat: 2 st, stöld: 6 st, upphandling: 11 st. Under 2016 noterades 35 ärenden.

²⁶ Under 2016 stängdes sammantaget 20 ärenden.

4. Anställningsformen²⁷

Rädda Barnen har tecknat kollektivavtal för alla anställda med Akademikerförbundet, Unionen och IDEA. Akademikerförbundet och Unionen har lokala fackliga klubbar på Rädda Barnen²⁸. Rädda Barnens ambition är att de anställda ska ha trygga anställningar vilket främjar ett långsiktigt arbete.

2017:

335 anställda (medeltal) varav 24 % tidsbegränsade anställningar.

5. Relationen mellan anställda och ledning²⁹

Vartannat år genomförs medarbetarenkäten Insikten i syfte att utveckla verksamheten och belysa styrkor och förbättringsområden. Handlingsplaner har tagits fram efter 2017 års resultat för att åtgärda utvecklingsområden och bibehålla styrkor.

Rädda Barnen bedriver ett aktivt arbetsmiljöarbete för att ingen ska drabbas av skada eller ohälsa på grund av arbetet. Medarbetarna ska ha möjlighet att utvecklas inom ramen för sitt arbete och i linje med de uppsatta målen för verksamheten.

Rädda Barnen strävar efter att vara en attraktiv arbetsplats som utvecklar medarbetarna. På så vis får vi behålla medarbetare som besitter den kompetens som organisationen behöver på kort och lång sikt.

Ledarskapet ska stödja, stärka och kvalitetssäkra en god och säker arbetsmiljö, det ska främja trivsel, engagemang, arbetsglädje och motivation i arbetet. Samtliga medarbetare har också ett personligt ansvar för att bidra till att upprätthålla en god arbetsmiljö.

6. Mångfald och jämställdhet³⁰

Rädda Barnen bedriver ett aktivt mångfaldsarbete. Under året har vi³¹:

- uppdaterat policy och plan för mångfald och inkludering,
- tagit fram en plan för aktiva åtgärder för mångfald och inkludering,
- uppdaterat riktlinjerna för att motverka trakasserier,
- utbildat chefer.

I Rädda Barnens medarbetarenkät var det ingen som rapporterade att hen har utsatts för sexuella trakasserier och ingen anmälan har inkommit under året.

Under 2017 lyftes i upprop som #metoo sexuella trakasserier inom NGO-världen och även i Rädda Barnens globala rörelse. Rädda Barnen har nolltolerans mot sexuella trakasserier och vill därför stärka sin organisationskultur och motverka en tystnads-kultur. Ett aktivt arbete för mångfald och inkludering kommer fortsätta att prioriteras.

²⁷ Enligt krav i Lag 2016:947: Sociala förhållanden, respekt för mänskliga rättigheter, personal. GRI 401.

²⁸ Rädda Barnens kollektivavtal mellan IDEA och Unionen/Akademikerförbundet gäller inom Sveriges gränser. 19 medarbetare (varav 14 på internationellt kontrakt) plus 16 anställda i Kina (CR&B). personer som är placerade utanför Sveriges gränser omfattas inte av detta kollektivavtal.

²⁹ Enligt krav i Lag 2016:947: Personal. GRI 402-2.

³⁰ Enligt krav i Lag 2016:947: Mångfald, mänskliga rättigheter. GRI 405-1.

³¹ Aktiviteterna nedan berör främst kansliet. Medlemsrörelsen har en särskilt handlingsplan.

Ekonomiskt ansvar

Vi tar ansvar för att gåvorna gör nytta

Givarna måste kunna ha förtroende för att de gåvor de ger har effekt och gör nytta. Hela vår verksamhet är beroende av detta. Vi måste kunna visa att vi på ett ansvarsfullt sätt hanterar de medel som givare bidrar med. Vi ska kunna visa att vi förvaltar medlen etiskt och att de används för att nå våra mål. Medlen ska nå fram och göra så stor nytta som möjligt för barn.

Rädda Barnen kontrollerar intäkter och kostnader genom finansiella system och processer för att säkerställa en korrekt redovisning.

Policy och riktlinjer:

- FRII kvalitetskod och svensk insamlingskontrolls föreskrifter för 90-konto.
- Insamlingspolicy.
- Riktlinjer för klagomålshantering.
- Kapitalförvaltningspolicy.
- Delegations- och attestförteckning.
- Policy för Rädda Barnens samarbete med företag.
- Rutin finansiell uppföljning.
- Riktlinjer för Rädda Barnen³².
- Arbetsordning för Rädda Barnens riksförbunds styrelse.

Vi redovisar:

1. Ekonomiskt resultat.
2. Fördelning av insamlade medel.
3. Etisk insamling.
4. Lagefterlevnad.

1. Ekonomiskt resultat³³

Det ekonomiska resultatet presenteras i den ekonomiska rapporten i årsredovisningen sid 23-24.

2. Fördelning av insamlade medel³⁴

Intressentdialogen visar att intressenterna prioriterar en tydlig och transparent redovisning av hur våra intäkter används. Våra medel består av:

- medlemsavgifter,
- insamlingar från företag och privatpersoner,
- bidrag från organisationer och myndigheter³⁵,
- pro bono-avtal med företag (anställda utför ideellt arbete åt Rädda Barnen, genom reducerade priser och tjänster).

På sid 30-31 i årsredovisningen visar vi hur medlen fördelas i länder världen över.

³² Inklusive riktlinjer för ideellt arbete i Rädda Barnen, riktlinjer för intern kontroll i Rädda Barnens lokalföreningar och distrikt samt riktlinjer för valberedning inom Rädda Barnen.

³³ Enligt GRI 201-4.

³⁴ RB 1 i GRI-index.

³⁵ Se årsredovisning sid 25.

3. Etisk insamling³⁶

- Rädda Barnen följer Frivilligorganisationernas insamlingsråds (FRII) kvalitetskod. Det är insamlingsbranchens självregleringsinstrument och ett stöd i kvalitetsarbetet hos FRIIs medlemmar. Externa revisorer granskar vartannat år hur pass väl Rädda Barnen följer kvalitetskoden.
- Rädda Barnens egen insamlingspolicy ger också vägledning och riktlinjer till Rädda Barnens anställda och medlemmar i insamlingsarbetet. Den tydliggör även för våra givare vilka principer som gäller för insamlingsverksamheten, hur vi samlar in pengar och hanterar gåvor.
- Rädda Barnens riktlinjer för fotografering och bildpublicering utgår från våra värderingar.

Ledord för insamlingen:

- Respekt.
- Öppenhet.
- Trovärdighet.
- Kvalitet.

4. Lagefterlevnad³⁷

Revisionen kvalitetssäkrar finansiella rapporter och analyser och att stadgar, beslut, ansvarsfördelning och policys fungerar i organisationen.

Årsbokslut och årsredovisning upprättas för varje räkenskapsår. Externa revisorer granskar hur vi följer lagar och regelverk och ger sina kommentarer i revisionsberättelsen.

Rädda Barnen följer redovisningsregelverket K3 för sin årsredovisning.

³⁶ Enligt krav i Lag 2016:947: Mänskliga rättigheter, antikorruption. NGO 8.

³⁷ RB 2 i GRI-index

Miljöansvar

Vi vill hitta de bästa alternativen

Vår målsättning är att Rädda Barnens verksamhet ska ha så liten negativ påverkan på miljön som möjligt. Miljöfrågorna är inte lika centrala för intressenterna som exempelvis de sociala frågorna, men är av stor betydelse generellt. Miljön har stor inverkan på barns rättigheter. Det ser vi redan idag, inte minst i katastrofsituationer, och det kommer att bli en allt mer avgörande framtidsfråga. Därför vill vi självklart ta miljöansvar. Rädda Barnen har en miljöpolicy som innehåller frågor om energi, förbrukningsvaror och resor. Policyn ses över löpande under året för att identifiera de mest prioriterade områdena.

Det nya arbetslivet (DNA), är ett projekt som inleddes 2017 och som fortsätter under 2018. I projektet ska medarbetarna i Rädda Barnen definiera behov av nya arbetssätt, nya eller ombyggda lokaler och digitala förutsättningar för att höja välmående och effektiviteten hos personalen. I detta ingår även miljömässiga förbättringar, bland annat genom digitala hjälpmedel och miljöförbättringar i lokalerna.

Bidragsansökan till Sida är en av de största ansökningar vi gör. Där har vi åtagit oss att samla erfarenheter och utveckla ny kunskap om hur proaktiva strategier gällande miljö och klimat kan integreras i Rädda Barnens programverksamhet. Vi ska öka medvetenheten, bidra med kapacitetsbyggande stöd och med tekniskt stöd till landskontor och partners för ett hållbart användande av naturresurser. Detta ska ske genom kontinuerlig tillsyn, övervakning och uppföljning.

För att systematiskt kunna minska vår miljöpåverkan ska vi målsätta miljöarbetet så att vi kontinuerligt kan följa upp, utvärdera och utveckla vårt arbete.

Policy och riktlinjer:

- Miljöpolicy som bland annat tar upp:
 - resor och resefria möten,
 - energiförbrukning,
 - pappers- och förbrukningsmaterial,
 - upphandling och inköp.³⁸
- Inköps- och upphandlingspolicy.
- Riktlinjer tjänsteresor.
- Rutin för leverantörssamverkan.

Vi redovisar:

1. Miljökrav vid inköp och upphandling.
2. Utsläpp till luft och vatten.

1. Miljökrav vid inköp och upphandling³⁹

Rädda Barnen har en policy för inköp- och upphandlingar av varor och tjänster. I den ställer vi miljökrav på våra leverantörer. Om de inte tar miljöansvar eller har dåliga arbetsförhållanden kan det skada Rädda Barnens anseende. Därför analyserar vi vilken påverkan de varor eller tjänster vi vill köpa har på miljön och väljer de alternativ som belastar miljön minst, med hänsyn till prisbilden.

³⁸ Ett viktigt ämne i vår intressentdialog.

³⁹ Enligt krav i Lag 2016:947: Miljö. GRI 308-2.

Resor och resefria möten

Resandet är vår arbetsvardag. Vi är en del av en global organisation som verkar i hälften av alla världens länder och har knappt 200 lokalföreningar spridda över hela landet. Vi vill dock hitta alternativ för att minska vår påverkan på koldioxidutsläppen. Ett sådant alternativ är att hålla virtuella möten istället för att resa. Detta är något vi förespråkar. Om vi trots allt måste resa så har vi en resepolicy som säger att beställare och resebyrå tillsammans ska se till att det görs så kostnadseffektivt och miljövänligt som möjligt. Rädda Barnen måste alltid kunna agera snabbt vid humanitära katastrofer och skicka personal till katastrofområden för att säkerställa en verksamhet av hög kvalitet. Det är en balansgång mellan två ambitioner: att minska de miljömässiga konsekvenserna av resandet samtidigt som vi har en aktiv medlemsrörelse och en effektiv verksamhet.

Indikator: Resestatistik 2017

Antalet flygresor⁴¹ minskade under året med 42 st till totalt 3 350 flygningar.

Resekostnaderna totalt har minskat med 3 174 tkr.

Tågresorna har ökat i samma utsträckning som flygandet har minskat vilket indikerar att vi i högre grad väljer hållbart resande.

Resekostnad tkr

2017	15 985
2016	19 159
2015	21 071

2. Utsläpp i luft och vatten 2017 ⁴²

Flygresor

	Antal	koldioxid*
2017	3 350	653 911
2016	3 392	687 805
2015	3 956	781 322

* kilo

Tågresor

	Antal	koldioxid*
2017	3 714	2,5
2016	3 561	1,96
2015	3 212	1,71

*kilo

Fastigheter

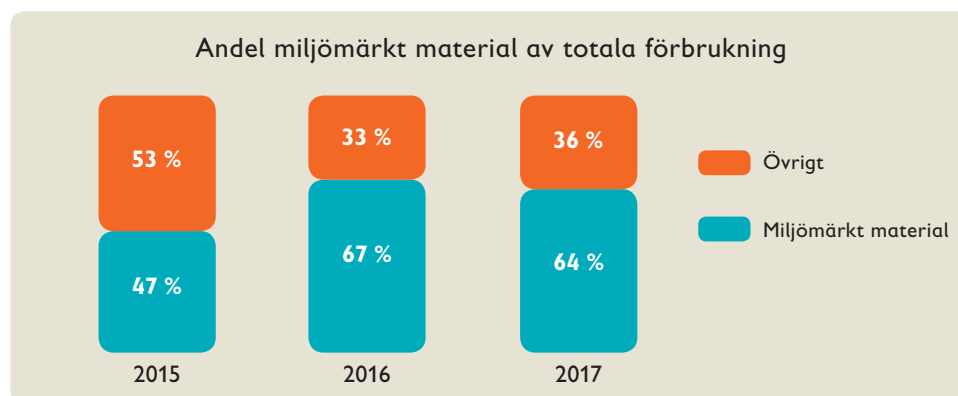
Rädda Barnen samverkar i så stor utsträckning som möjligt med sina fastighetsägare i fråga om miljö, exempelvis energiförbrukning. Vi för löpande diskussioner om miljöförbättrande insatser och åtgärder. Vår upphandlade städfirma är ISO 14001-certifierad sedan 2010.

Pappers- och förbrukningsmaterial

Rädda Barnen använder miljömärkta förbrukningsvaror så långt som möjligt, men försöker även att minska den totala förbrukningen.

Rädda Barnen köper till 100 procent endast krav- och rättvisemärkt kaffe.

Total förbrukning 2017: +11,8 % ⁴³ procent.

⁴¹ Gäller både kansli och medlemsrörelse.

⁴² Enligt krav i Lag 2016:947: Miljö. GRI 305-3.

⁴³ Ökningen år 2017 beror delvis på en ökning av antalet anställda samt att vi har fått fler nya, mindre kontor ute i landet.

GRI-index

Nedan presenteras Rädda Barnens redovisning i ett GRI-index enligt GRI standards i Global Reporting Initiatives riktlinjer, inklusive NGO-branschkomplement enligt tidigare version av GRI NGO G4 Core, samt RBs egna ämnen.

Organisationsprofil		
GRI 102-1	Organisationens namn	Rädda Barnen
GRI 102-2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna	Årsredovisning, sid 11-12
GRI 102-3	Lokalisering av organisationens huvudkontor	Sundbyberg, Sverige
GRI 102-4	Länder som organisationen är verksam i	Årsredovisning, sid 30-31
GRI 102-5	Ägarstruktur och organisationsform	Ideell förening. Sid 11 samt 15-17
GRI 102-6	Marknaden som organisationen är verksam i	Årsredovisning, sid 14
GRI 102-7	Den redovisade organisationens storlek	Årsredovisning, sid 15-17
GRI 102-8	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor, region och kön	Årsredovisning, sid 20
GRI 102-9	Organisationens leverantörskedja	Hållbarhetsrapport, sid 144
GRI 102-10	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	Årsredovisning, sid 37
GRI 102-11	Beskrivning om hur organisationen följer försiktighetsprincipen (verksamheten är inte till skada för allmänheten, miljön eller framtiden för våra barn)	Hållbarhetsrapport, sid 142-160
GRI 102-12	Externt utvecklade ekonomiska, miljömässiga och sociala deklarationer, principer eller initiativ som organisationer stödjer	FN:s konvention för barnets rättigheter: Årsredovisning, sid 11. Redovisnings- och värderingsprinciper, K3: Årsredovisning, sid 48. 90-konto: Hållbarhetsrapport, sid 157 FRIL:s riktlinjer: Årsredovisning, sid 48. Hållbarhetsrapport, sid 157 Barnrättsprinciper för företag: Årsredovisning, sid 15, 119-120. Hållbarhetsrapport, sid 149. Principerna för humanitära insatser
GRI 102-13	Medlemskap i organisationer och/eller nationella/internationella lobbyorganisationer	Årsredovisning, sid 17 Hållbarhetsrapport, sid 143

Strategi		
GRI 102-14	Uttalande från ledningen	Årsredovisning, sid 5-7

Etik och integritet		
GRI 102-16	Organisationens värderingar och principer	Årsredovisning, sid 11-17 Hållbarhetsrapport, sid 145-146

Styrning		
GRI 102-18	Redogörelse för organisationens bolagsstyrelse	Årsredovisning, sid 18

Kommunikation med intressenter		
GRI 102-40	Intressentgrupper som organisationen har kontakt med	Hållbarhetsrapport, sid 146
GRI 102-41	Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal	Rädda Barnens kollektivavtal mellan IDEA och Unionen/ Akademikerförbundet gäller inom Sveriges gränser. 19 medarbetare (varav 14 på internationellt kontrakt) plus 16 anställda i Kina (CR&B). personer som är placerade utanför Sveriges gränser omfattas inte av detta kollektivavtal.
GRI 102-42	Princip för identifiering och urval av intressenter	Hållbarhetsrapport, sid 151-152
GRI 102-43	Tillvägagångssätt vid kommunikation med intressenter	Hållbarhetsrapport, sid 151
GRI 102-44	Viktiga områden och frågor som har lyfts via kommunikation med intressenter	Hållbarhetsrapport, sid 152

Redovisningspraxis		
GRI 102-45	Enheter som inkluderas i organisationens finansiella rapporter	Rädda Barnens org nr 802002-8638.
GRI 102-46	Beskrivning av processen för att definiera redovisningens innehåll och aspektavgränsningar	Hållbarhetsrapport, sid 151-152
GRI 102-47	Redogörelse för samtliga aspekter som redovisas	Hållbarhetsrapport, sid 152
GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 151-152
GRI 102-48	Redovisa effekten av eventuella revideringar av information som ingår i tidigare redovisningar, och skälen till sådana revideringar	Hållbarhetsrapport, sid 153-160
GRI 102-49	Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod vad gäller omfattning och aspekternas avgränsningar	Hållbarhetsrapport, sid 153-160
GRI 102-50	Redovisningsperiod	Kalenderår
GRI 102-51	Datum för publicering av den senaste redovisningen	2017-06-02
GRI 102-52	Redovisningscykel	Årligen
GRI 102-53	Kontaktperson för frågor angående redovisningen och dess innehåll	Helena Lindfors Nybom, Helena.lindfors.nybom.se
GRI 102-55	GRI index	GRI index
GRI 102-56	Redogörelse för organisationens policy och tillvägagångssätt för externt bestyrande av redovisningen	(Redovisningen är inte bestyrkt av en extern oberoende part)

Ekonomiska standarder

Ekonomiskt resultat GRI 201-4

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Årsredovisning, sid 23-27, 43-57 Hållbarhetsrapport, sid 157
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Årsredovisning, sid 23-27 Hållbarhetsrapport, sid 157
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Årsredovisning, sid 23-27, 43-57 Hållbarhetsrapport, sid 157
GRI 201-4	Finansiellt stöd från den offentliga sektorn	Årsredovisning, sid 23-25 Hållbarhetsrapport, sid 157

Miljömässiga standarder

Miljökrav vid inköp och upphandling GRI 308-2

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 145, 159
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Årsredovisning, sid 136 Hållbarhetsrapport, sid 159-160
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 159-160
GRI 308-2	Negativ miljömässig påverkan i leverantörskedjan och åtgärder vidtagna	Hållbarhetsrapport, sid 149, 159-160

Utsläpp till luft och vatten GRI 305-3

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 145, 159
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Årsredovisning, sid 136 Hållbarhetsrapport, sid 159-160
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 159-160
GRI 305-3	Andra indirekta (scope 3) utsläpp	Hållbarhetsrapport, sid 149, 159-160

Sociala standarder

Anställningsformen GRI 401-1

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 401-1	Anställningsformen	Hållbarhetsrapport, sid 156

Relationen mellan anställda och ledning GRI 402-2

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 402-1	Relationen mellan anställda och ledning	Hållbarhetsrapport, sid 156

Kompetensutveckling GRI 402-2

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 404-2	Utbildning och kompetensutveckling för medarbetare	Hållbarhetsrapport, sid 155

Mångfald och jämställdhet GRI 405-1

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 156
GRI 405-1	Mångfald och jämställdhet hos styrelse, ledning och anställda	Hållbarhetsrapport, sid 156

Anti-korruption GRI 205

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Årsredovisning, sid 42 Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 148, 155
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 205-1	Totalt affärsenheter och dess procentandel av verksamheten som blivit utvärderade för korruptionsrisk samt vilka väsentliga risker som identifierats	100 %, Rädda Barnen ska ses som en enhet
GRI 205-2	Kommunikation och utbildning i organisationens policyer och rutiner avseende motverkan av korruption	Hållbarhetsrapport, sid 155
GRI 205-3	Bekräftade incidenter och vidtagna åtgärder	Hållbarhetsrapport, sid 155

Etisk marknadskommunikation GRI 417-1

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 153-154
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 154
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 154
GRI 417-1	Etisk marknadskommunikation	Hållbarhetsrapport, sid 154

NGO Branschtillägg utifrån G4 core**Etisk insamling**

NGO 8 (G4 core)	Källor till medel och de fem största givarnas bidrag	Årsredovisning, sid 22-25 Hållbarhetsrapport, sid 158
-----------------	--	--

Rädda Barnens egna ämnen**Fördelning av insamlade medel (RB 1)**

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Årsredovisning, sid 23-25 Hållbarhetsrapport, sid 157-158
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Årsredovisning, sid 22-25 Hållbarhetsrapport, sid 157-158
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Årsredovisning, sid 22-25 Hållbarhetsrapport, sid 157-158
RB 1	Fördelning av insamlade medel	Hållbarhetsrapport, sid 157

Lagefterlevnad (RB 2)

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Hållbarhetsrapport, sid 158
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Hållbarhetsrapport, sid 158
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Hållbarhetsrapport, sid 158
RB 2	Lagefterlevnad	Hållbarhetsrapport, sid 158

Uppföljning och utvärdering (RB 3)

GRI 103-1	Förklaring till varför frågan är väsentlig och frågans avgränsning	Årsredovisning, sid 64 Hållbarhetsrapport, sid 147
GRI 103-2	Hur organisationen ser på frågan och hanterar den	Årsredovisning, sid 19, 21, 23, 64 Hållbarhetsrapport, sid 157
GRI 103-3	Hur organisationen utvärderar hanteringen av frågan och hur resultatet av utvärderingen presenteras	Årsredovisning, sid 64 Hållbarhetsrapport, sid 149
RB 3	Uppföljning och utvärdering	Hållbarhetsrapport, sid 149

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till riksmötet i Rädda Barnen, org.nr 802002-8638

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2017 på sidorna 141-165 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Min granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 30 maj 2018

Jonas Grahn
Auktoriserad revisor

Rädda Barnen

2017 Årsrapport

Rädda Barnen
107 88 Stockholm
Tel: 08-698 90 00
kundservice@rb.se

www.raeddabarnen.se